BİR EKMEK
BİR Politika

Politika

SAVAŞSIZ SOMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

Cumartesi
14
Ocak 1978
250 Kuruş

● ADRES
(İstanbul): Yerebatan Caddesi Taşsavaklar Sokak No: 5-Cağaloğlu
(Ankara): İzmir Cad No: 20/27-Kızılay
● TELEFONLAR
(İstanbul): 27 77 12 27 69 09
(Ankara): 17 65 36 18 36 88

BAKANLAR KURULUNDA DA 141 VE 142'NİN KALDIRILMASI İSTENDİ

● Hükümet programında düşünme ve örgütlenmeyi yasaklayan maddelerin kaldırılmasının yer almaması bazı hükümet üyeleri ve CHP'lilerce de eleştirildi

● Elçi'nin önerisini Deniz Baykal ve Teoman Köprülüler destekledi

● Sükan maddelerin kaldırılmasında yarar olduğunu ancak bu ortamda erken olacağını savundu

● Bağımsız Mardin Milletvekili ve Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi'nin 141, 142 ve lokavtın kaldırılması istemesine Feyzioğlu karşı çıktı

Ayrıntılı Haberi 4. Sayfada

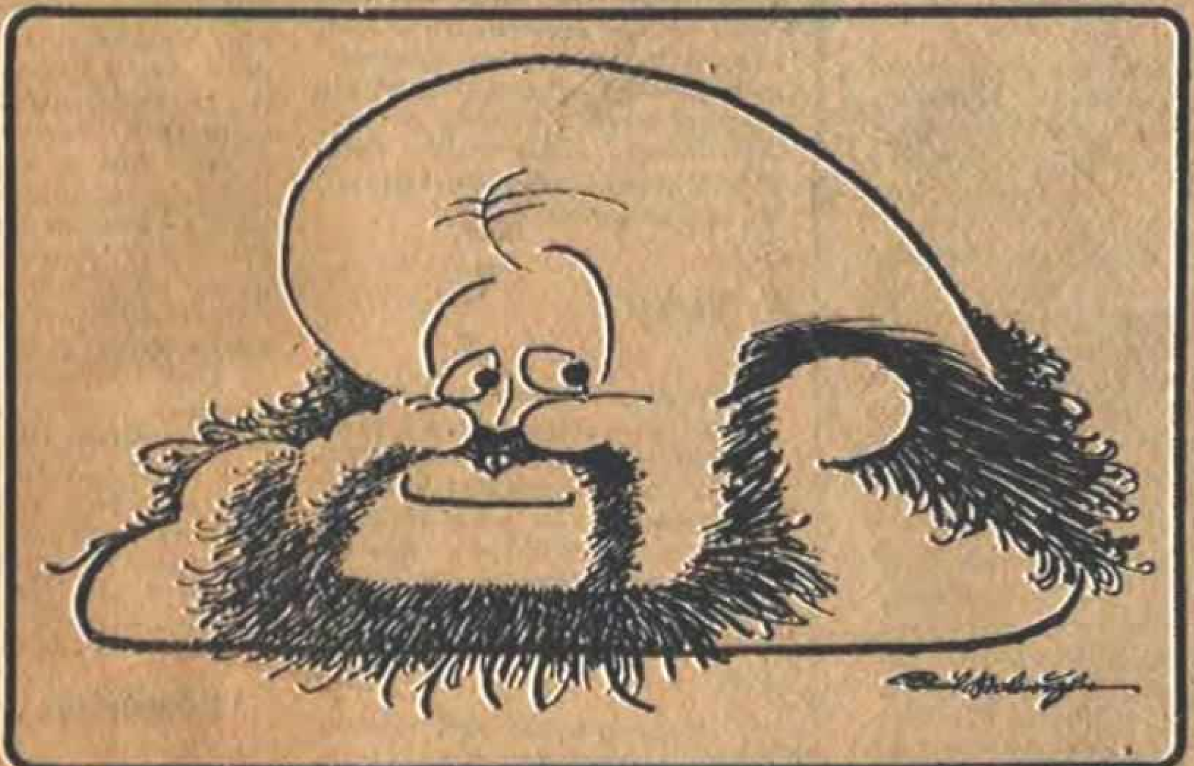

Başbakan Ecevit dün

Cumhurbaşkanı ile görüştü

Ecevit, şiddet olaylarının kasıtlı körüklendiğini söyledi

● "Bizden öncekilerle polemiğe girip vakit kaybetmek istemiyoruz"

● "Güvenoyundan sonra şiddet olaylarına karşı etkin önlemler alacağız"

Ayrıntılı Haber 4. Sayfada

Ecevit, Cumhurbaşkanı ile görüşmesinden sonra gazetecilerin sorularını yanıtlarken

ANKARA VALİSİ DURMUŞ YALÇIN'IN GÖREVDEN ALINMASI KESİNLEŞTİ

31 İLİN VALİSİ GÖREVDEN ALINIYOR

Kararnameler güvenoyundan sonra işleme konacak

ANKARA (İSTA) MC Hükümeti döneminde Ankara Valiliği'ne getirilen ve görev süresi boyunca demokratik kitle örgütlerine karşı aldığı kesin tavırla tanınan vali Durmuş Yalçın'ın güvenoylamasından hemen sonra görevden alınması kesinleşmiştir. Ecevit hükümeti'nin güvenoylamasından sonra hazırlayacağı yeni Vali kararnamesi ile MC'nin partizan valilerinin tümünü görev

(Devamı say. 7 sü. 5'de)

Ecevit bağımsız Zilan ve Yılmaz' la görüştü

ANKARA (İSTA) Başbakan Bülent Ecevit bağımsız Siirt Milletvekili Ab

(Devamı say. 7 sü. 4'de)

Waldheim bugün Kıbrıs' a geliyor

● BM Genel Sekreteri iki toplumun liderleriyle görüşecek

DIŞ HABERLER SERVİSİ — Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim bugün Kıbrıs'a gelecektir. Saat 11.30'da Larnaka havaalanına inecek olan Waldheim Rum Dışişleri Bakanı Hristofides ve bakanlık yetkilileri tarafından karşılanacaktır. Waldheim buradan helikopterle BM kontrolündeki Lefkoşe havaalanına gelecek ve bura-

(Devamı say. 7 sü. 6'da)

Barolar Birliği Genel Kurulu bugün seçimlerle sona erecek

ANKARA (İSTA) Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu'nun ikinci gününde eleştiriler ve çalışmalar hakkında konuşmalar yapılmıştır. Bugün sona ermesi beklenen Genel Kurul'da seçimler için "Demokratik Sol"un temsilcisi olarak eleştir-

(Devamı say. 7 sü. 6'da)

Ecevit Hükümeti'nin ilk atama kararı yayınlandı

ANKARA (İSTA) Bülent Ecevit Hükümetinin ilk atama kararnamesi dünkü Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk Başbakan Bülent Ecevit ve Sağlık Bakanı, Mete Tan'ın imzalarını taşıyan kararname ile Diş Hekimleri Odası Başkanı Tonguç Gürkan Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığına getirilmiştir.

Üniversite, sendika ve kitle örgütlerinin dış politikaya katkıları sağlanacak

Dışişleri Bakanı Gündüz ÖKÇÜN

Dışişleri Bakanı Gündüz ÖKÇÜN Bakanlıkta yeni bir çalışma yöntemi ve açık politika uygulanacağını söyledi

ANKARA (ANKA) Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün, Türkiye'nin dış politikasının bundan böyle yalnızca Dışişleri Bakanlığı'nın bünyesinde oluşturulmayacağını üniversiteler sendikalar gibi eğitim kurumları ile kitle örgütlerinin de dış politikanın oluşturulmasına katkılarının sağlanacağı.

(Devamı say. 7 sü. 1'de)

Faşistler Laleli' de öğrencileri yaylım ateşine tuttu, bir kişi öldü

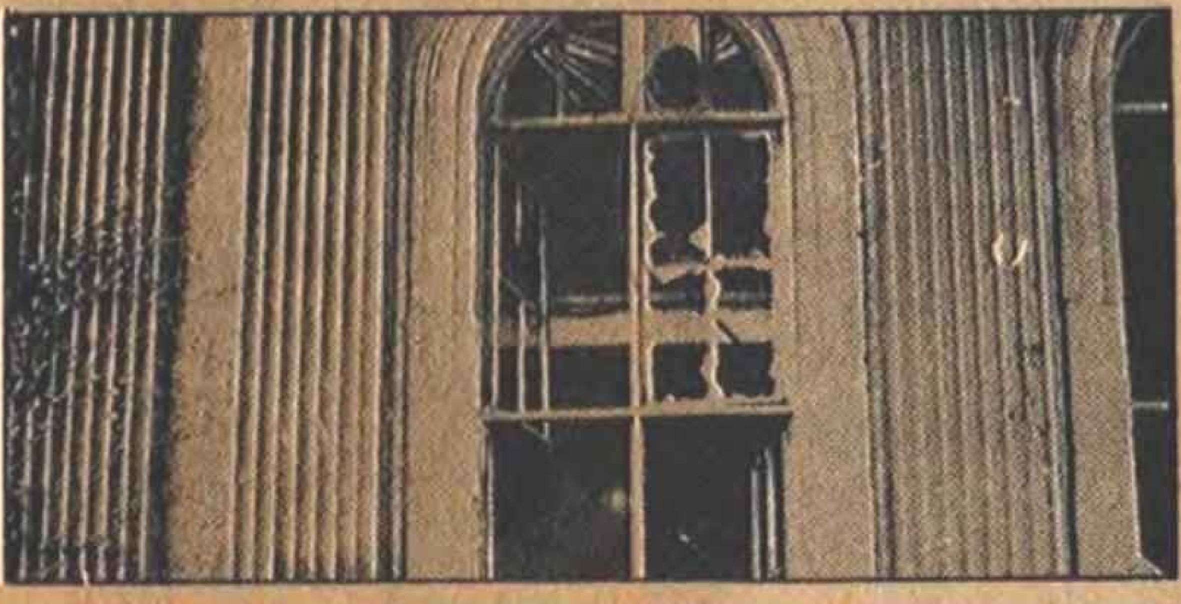

İTÜ Rektörlük Binasının camları kırıldı.

● Göztepe ve Erzurum' da iki öğrenci ölü bulundu

● Konya' da bir işçi öldürüldü

● Çeşitli illerde evler ve işyerleri bombalandı

● Komandolar İTÜ Rektörlük Binasına tahrip gücü yüksek bomba attı

● İstanbul' da afiş asan 200 kişi tutuklandı

Haberi 4. Sayfada

Kotil, Ecevit' ten 200 milyon lira istediğini ve bu isteğinin kabul edildiğini söyledi

ANKARA (İSTA) İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil Başbakan Bülent Ecevit'i ziyaret etmiş ve kendisine İstanbul Belediyesinin sorunları hakkında bilgi vermiştir. Kotil Başbakanın yanından ayrılırken gazetecilerin sorularını cevaplandırmış 2 yüz milyon lira

(Devamı say. 7 sü. 5'de)

YANAN GEMİDEKİ KAÇAK SİGARA VE VİSKİLER ZARAR GÖRMEDİ

İSTANBUL (AA) Kilyos önlerinde bir süre önce karaya oturan ve önceki gün çıkan bir yangın sonucu makine dairesi ile kaptan köşkü yanan "Bolero" adlı Honduras bandıralı, geminin yükü olan Amerikan sigarası ve viskilerin yangından zarar görmediği bildirilmiştir.

İstanbul İl Jandarma Alay Komutanı Albay Necabettin Ergenekon'un verdiği bil-

(Devamı say. 7 sü. 1'de)

DİSK' in Maden-İş grevlerini destekleme kararı MESS' i telaşlandırdı

Sermaye, Maden-İş grevlerine hükümetin müdahalesini istiyor

● Rafet İbrahimoğlu, madeni eşya işkolundaki grevlerin Türk ekonomisini zorladığını söyledi

ANKARA (İSTA) Yeni hükümetin kuruluşundan sonra MESS patronları işkolundaki grevlerin sona erdirilmesi yolundaki çabalarını hükümete dönük olarak yoğunlaştırmışlardır. Maden İş'in karşısına kabul edilmez koşullarla gelen MESS patronlarının bu işkolundaki grev ve lokavtların memleket ekonomisine zarar vermeye başladığı temasını işledikleri ve DİSK'in Maden İş grevlerini tüm olanaklarıyla destekleme kararından sonra hükümeti grevle-

(Devamı say. 7 sü. 3'de)

Bir tarım işçisinin günde 157 liraya ihtiyacı olduğu açıklandı

ANKARA (İSTA) DİSK'e bağlı Türkiye Toprak Su Tarım İşçileri Sendikası (TİS) Genel Başkanı Mahmut Gündüzbey tarım işçileri için saptanacak olan asgari ücretin sanayi kesiminde çalışan işçiler için belirlenen asgari ücrete denk olmasını istemiş Tarım İş kanunu ve sosyal güvence gibi sorunların ivedilikle ele alınması gerektiğini söylemiştir.

Gündüzbey dün yaptığı açıklamada bir tarım işçisinin günlük 157 liraya ihtiyacı

(Devamı say. 7 sü. 2'de)

ECEVİT' İN ÖNÜNDEKİ "GORDION" DÜĞÜMÜ

Yeni hükümetin dış sorunlara özel bir önem vermesi, harekete geçiş noktasını nerelerde arayacağının da ipuçlarını getirmektedir. Gerek hükümet programı gerekse BM Genel Sekreteri Waldheim'in ziyareti sırasında Başbakan'ın yaptığı açıklamalar, hem belirli bir «teşhise» hem de oluşan yeni bir politikaya işaret etmiştir. Teşhis, Türkiye önündeki sorunları aşmanın ancak Kıbrıs düğümünü çözmekle mümkün olabileceği, daha doğrusu, bu sorunları aşmak için çıkış noktasının Kıbrıs olduğu biçimindedir.

Yapılan konuşmalardan ve alınan tavırlardan görülebildiği kadarıyla, yeni hükümet, Kıbrıs düğümünün çözümüyle öteki sorunların da bir ölçüde çözülecekleri düşüncesindedir. Bu, gerçeklerle tutarlı bir yaklaşımdır. Kıbrıs'ta barışçı girişimlerin başlaması, ilk aşamada, askeri ve ekonomik ambargonun hafiflemesine yol açabilecektir. Böyle bir durum ise, bir yandan, askeri harcamalar için bloke edilmiş dövizin ekonomik amaçla da kullanılabilmesini mümkün kılacaktır. Öte yandan da, tekstil ürünlerinin Ortak Pazar çevrelerine satışından büyük buğday stoklarının eritilmesine kadar birçok ürünün hızla dövize çevrilmesini sağlayabilecektir. Bu sonuçların gerçekleşmesi, Türkiye'nin hiç değilse döviz darboğazından çıkmasına, hammadde ihtiyaçlarını karşılamasına, kendini toparlayıp yeni politikalar araştırmasına imkân tanıyacaktır.

Kıbrıs konusunda Türkiye'nin daha rahat olabileceği bir ortam, bu sorun için bütçeden ayrılan fonların bir ölçüde azaltılmasını ve bunların ekonomik canlılık yönünde kullanılmasını da mümkün kılabilecektir. Böylelikle, yeni hükümet, ciddi ekonomik sorunları hem iç hem de dış zorunluklar açısından çözmeye başlayabilecektir. Bunu yapması durumunda ise, yeni hükümet, hem olumlu bir başlangıcı gerçekleştirmiş olacak hem de bundan hız alarak başka sorunların üzerine gidebilecektir.

İsmail Cem

Nazım Hikmet' i anma toplantısı 21 Ocak' ta Ankara' da yapılıyor

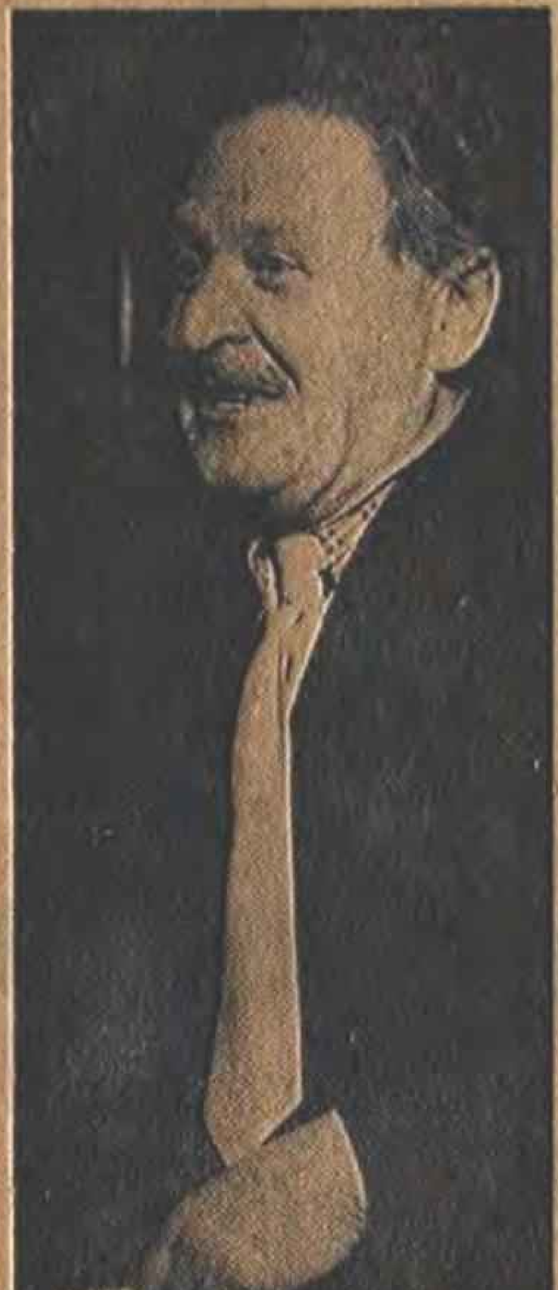

Nazım HİKMET

ANKARA (İSTA) DİSK'e bağlı bazı sendikalarla demokratik kitle örgütleri Ankara'da Nazım Hikmet'in doğum yıldönümü nedeniyle bir anma toplantısı düzenlemişlerdir. Teknik-İş, Has-İş, Bank-Sen Ankara Şubesi, Türkiye Maden-İş, İkinci Bölge Temsilciliği ve Turizm-İş Birinci Bölge Temsilciliği ile İKD, İGD, Enerji-Der, Genel-Der, TÜTED ve TÜS-DER yaptıkları ortak açıklamada tüm yaşamını savaşsız sömürüsüz bir dünya için adayan ünlü ozan Nazım Hikmet'in doğumunun 76'ncı yıldönümü nedeniyle ortak bir toplantı düzenlediklerini ve bu toplantıyı 21 Ocak Cumartesi gecesi Derya sinemasında yapacaklarını belirtmişlerdir.

Sendikaların ve Demokratik Kitle Örgütlerinin Nazım Hikmet'i anma toplantısı nedeniyle yaptıkları açıklama özetle söyledir;

(Devamı say. 7 sü. 2'de)

İthalatta vergi iadesi gözden geçirilecek

● KÖPRÜLÜLER, İTHALATIN DARALTILMASI İÇİN ÖNLEMLER ALINACAĞINI AÇIKLADI

ANKARA (ANKA) Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler, ithalatın kısılması için gerekli önlemlerin alınacağını belirtmiş, liberasyon listelerinden yapılan ithalatın dikkatle denetleneceğini belirterek vergi iadesi uygulamasının da yeniden düzenlenmesi için çalışmalar yapılacağını açıklamıştır.

Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler, ANKA Ajansı'na verdiği demeçte, "İhracatın hızlandırılması için yeni bir düzenlemeye gidilecek, bu konuda bir kurum oluşturulacaktır" demiştir. Köprülüler ithalatın önemli bir bölümünün liberasyon listelerinden yapıldığını belirtmiş, bu durumun denetim eksikliğinden ortaya çıktığını ifade ederek şöyle demiştir:

"Geçmiş hükümetler döneminde bakanlıklar arası ilişkilerin olağan durumda bulunmaması, sorunların çözümünü güçleştiriyordu. Şimdi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Gümrük ve Tekel Bakanlığı ile yapacağımız işbirliği sonucunda ithalatın denetim olanakları genişleyecektir. Halen liberasyon listelerinden yapılan ithalatın bir bölümü fark

(Devamı say. 7 sü. 5'de)

İlaç sanayiinin devletleştirilmesi istendi

Ankara Eczacı Odası Başkanı Aksüyek, ilaca yapılan zammın bazı kalemlerde yüzde 80'i bulduğunu söyledi

ANKARA (ANKA) Ankara Eczacı Odası Başkanı İlker Aksüyek ilaçlara yapılan zammın bir çok kalemde yüzde 80'i aştığı söylemiş "İlaç sorununa getirilecek en iyi çözüm ilaç sanayiinin devletleştirilmesidir" demiştir. Aksüyek Türkiye'de ilaç fiyat indekslerinin hala ilaç fabrikatörleri tarafından yapıldığı mevcut düzen içinde hammaddenin devletleştirilmesinin ise sermayedarların

(Devamı say. 7 sü. 6'da)

yazdıkça

Adil Özkol

Yeni Hükümet ve Sendikal Birlik

Yeni bir hükümet kurulmuş bulunuyor. CHP'nin içinde ağırlıklı bir yere sahip olduğu bu hükümet, büyük bir olasılıkla önümüzdeki günlerde güvenoyu da alacak.

Yeni hükümette CHP'nin belirleyici bir güce sahip olması, doğal olarak işçi ve emekçi kitleleri, acil istemlerinin bir an önce gerçekleştirilmesi için harekete geçirecektir. Elbette, acil istemlerinin yerine getirilmesi doğrultusunda yeni hükümetten istemde bulunacakların tavır ve hareketleri, takipçisi oldukları siyasal anlayışlara, üyesi bulundukları siyasal ya da mesleki örgütlere göre farklı olacaktır.

Öte yandan, sömürü düzenine karşı olan kitle örgütlerinin yönetim kademelerinde bulunanlarının da, tabanlarının istemlerini dile getirme, yeni hükümetten bu yolda girişimlerde bulunmasını isteme, olursa olumlu girişimlerinde hükümete etkin bir şekilde destek olma, hükümete daha ileri adımlar atması için baskı yapma konularında önemli sorumluluklar taşıdıkları açıktır. Bu konulardaki tavırlar, önümüzdeki dönemde böylesi mevkilerde bulunanların, tabanlarının çıkarlarını temsil etmedeki yetenek ve becerilerini gösterme açısından somut bir denek taşı olacaktır.

Her türlü baskıya, faşist tırmanışa karşın, yıllardır CHP'yi somut olarak destekleyen işçilerin, emekçilerin yeni hükümetten istemlerde bulunmaları en doğal haklarıdır.

Ne var ki, bu istemlerin yankı bulması için, bunların örgütlü ve toplu bir şekilde getirilmesi, hepsinden önemlisi, bu istemler için savaşım veren örgütlü yığınlar olduğunun ve bu yığınların kendi istemleri doğrultusunda her olumlu adımı aktif olarak destekleyeceğinin somut bir şekilde sergilenmesi gerekir.

Açıktır ki, yeni hükümetin yapacağı çalışmalarda işçi sınıfının gücü ve tavrı belirleyici bir etken olacaktır. Yeni hükümetin işçi sınıfını doğrudan karşısına alan bir faaliyet içinde olması olanaksızdır. İşçi sınıfının istemlerine uygun davranıp davranmama konusunda yeni hükümetin ve ayrı ayrı bileşenlerin öznel görüş ve niyetleri ne olursa olsun, yeni hükümet, işçi sınıfı ve örgütleri tutarlı davrandığı sürece, işçi sınıfının istemlerine kulaklarını tıkamak, bunları yok saymak gibi bir tavır içine kesinlikle giremez.

Ama şurası da açıktır ki, yeni hükümetin işçi sınıfının istemlerine ilgi gösterme ve yanıt verme konusundaki tavrı, öncelikle işçi sınıfı örgütlerinin tavrına göre belirlenecektir. Burada işçi sınıfının sendikal hareketinin yeni bir sınavla karşı karşıya bulunduğunu söyleyebiliriz. Tabanının büyük çoğunluğu seçimlerde CHP'ye oy vermiş ve yönetiminde sosyal demokratların önemli ağırlığa sahip olduğu bir Türk - İş ve seçimlerde CHP'yi ilkeli bir şekilde desteklemiş olan sınıf sendikacılığının örgütü bir DİSK şimdi nasıl tavır alacaklar? Sınıf uzlaşmasını reddeden, varlığı bu ilke üzerinde yükselen DİSK'in gerekli doğru tavrı alacağından kuşku yoktur. Sınıf sendikacılığı ilkeleri DİSK'in tabanında büyük ölçüde yer etmiştir. Yeni DİSK yönetiminin öznel anlayış ve görüşleri ne olursa olsun, DİSK, savaşımını uyum içinde ve demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri doğrultusunda sürdürecektir. DİSK Başkanlar Konseyinin Maden - İş grevlerinin desteklenmesi konusunda 10 Ocak 1978 günü aldığı karar ve bu kararın bir gün sonra aktif biçimde somutlanması bu yargının açık bir kanıtıdır.

Sendikal hareket açısından sorun, Türk - İş'in nasıl bir tavır alacağı ve daha da önemlisi DİSK - Türk - İş ilişkilerinin nasıl gelişeceğidir. Mevcut koşullarda ne Türk - İş'in, ne de DİSK'in işçi sınıfını tek başlarına temsil etme, yönlendirme, eyleme sokma olanakları yoktur. Öte yandan işçi sınıfının istemleri doğrultusunda iki örgüt arasında yapılacak her işbirliği, atılacak her ortak adım, yeni hükümeti bu istemleri hayata geçirmede mutlaka olumlu tavır almaya götürecektir.

Şimdi, gerekse Türk - İş'in, gerekse DİSK'in önünde çok önemli, tarihsel bir görev duruyor. Her iki örgütün de savunduğu, tüm işçilerin çıkarına olan konularda ortak davranma, yeni hükümetten ortak istemlerde bulunma, bunlar için ortak destek sağlama, birlikte baskı yapma!

Böylesi bir sendikal eylem birliğinin sağlanması çok şeyi değiştirebilir. Ne var ki, Türk - İş yönetimi bu konuda tutarlı davranmak zorundadır. Eylem birliği için ortak olan konularda gönüllü birlik gerekir. DİSK'in başından beri savunduğu gibi, birlikte hareket eden örgütler kendi özel görüşlerini korumaya devam etmelidirler. Türk - İş Başkanı Halil Tunç'un son dönemde DİSK'le işbirliğini zaman zaman savunması, DİSK'i Türk - İş dışındaki tek örgüt olarak kabul ettiğini açıklaması olumlu gelişmelerdir. Ama hâlâ, işbirliği için DİSK'in ilkelerinden vazgeçmesini şart koşması, gerçek bir işbirliğini engelleyen temel neden olmaya devam etmektedir.

Türk - İş'le ortak konularda işbirliği yapılmasını sağlamak öncelikle DİSK'in görevidir. Sınıf ve kitle sendikacılığının tek temsilcisi olarak DİSK'e bu konuda daha çok sorumluluk düşmektedir.

İki Konfederasyon arasında sağlanacak her ortak davranış, işçi sınıfının ve emekçi halkın istemlerini hayata geçirme yolunu büyük ölçüde kısaltacak, yeni hükümetin tavrının belirlenmesinde temel bir rol oynayacaktır. CHP'yi desteklemiş olan güçlerin, böylesi bir eylem birliği içinde işçi sınıfının güçlerini seferber etmeleri, CHP'ye işçilere, emekçilere bulunduğu vaadleri gerçekleştirme olanakları sağlayacağı kadar, CHP içinde bu vaadlere bir oyalama taktiği olarak sarılmış bulunan sağcı, tekelci sermaye yanlısı kesimlerin yalıtlanmasına da katkıda bulunacaktır.

Yeni DİSK yönetimine, Türk - İş'le ortak eylem birliği sağlama yolunda, mevcut ve oluşacak en ufak olanağı bile değerlendirme ve Türk - İş içindeki sağduyulu unsurları işbirliğine zorlama konularında büyük görevler düşüyor. Bu konuda atılacak her ilkeli adımın, tüm ilerici, demokrat güçlerden büyük destek göreceği açıktır.

Üniversite giriş sınavları ve işçi çocukları

Turhan OKTAY

Bir ulusun kalkınmasında en etkin ögelerden biri de eğitim-öğretim kurumları ve bunların düzenli işleyişleridir. Fakat ekonomik dengesizliğin boy verdiği bir ülkede eğitim eşitliğinden söz etmek ütopyacılık değil de nedir? Altyapı kurumlarındaki çatlaklığın, çarpıklığın tüm üstyapı kurumlarını da sarstığını kim yadsıyabilir. Gerek sosya-ekonomik ve kültürel faktörlerin denksizliği gerekse üniversite giriş sınavlarındaki sistem bozukluğu özellikle son yirmi yılda büyük eğitim sorunlarını da birlikte getirdi.

GEREĞİ GİBİ ÖĞRENİM GÖRMEK HER İNSANIN EN DOĞAL HAKKIDIR. FAKAT GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'SİNDE BÜROKRAT VE VARLIKLI SINIFLAR LEHİNE, YOKSUL SINIFLARIN EĞİTİMİNİ ENGELLEMEK, BİR BÖLÜK MUTLU AZINLIĞIN ÇIKARI İÇİN GENİŞ HALK KİTLELERİNİN GELECEĞİNİ KARANLIĞA SÜRÜKLEMEK HİÇ KİMSENİN HAKKI OLAMAZ.

Özel sektörün etkin olduğu ülkemizde yoksul halk yığınları, çocuklarının ekonomik bağımsızlık kazanmasında tek çıkar yol olarak belirli bir öğrenimden sonra iş yaşamına atılmayı görüyorlar. Çünkü tarım kesiminde de olsa, sanayi kesiminde de olsa çok üreten, az tüketen bu insanlar beden işçiliğinin nasıl karın doyurmadığını gördüler. Zaten kırsal alanlardan sanayi alanlarına doğru olan göçlerle çoğunlukla özel sektörlerde çalışan bu bireyler emek sömürüsünün en somut örneklerini yaşadılar. Hele işçilere grev hakkı tanınana kadar durumları yürekler acısıydı. «Çocuklarımız aynı acıyı çekmesinler, toplum katlarında iyi bir yerleri olsun» diye üniversite öğrenimi yaptırmayı (en az lise) amaçladılar. Devletin çeşitli kademelerinde çalışabilecekti çünkü çocukları. Öğretmen olacaktı, mühendis olacaktı, doktor olacaktı, avukat olacaktı. Gelin görün ki bu işçi çocuklarından kaçı yüksek öğrenim görebildi?

Veriler

Bilindiği gibi üniversiteye girebilmek için başvuranların sayısı her yıl biraz daha artmaktadır. Şimdilerde 300 bin bu rakam. Bunların üçte ikisi alınır üniversiteye. Üstelik bunlar istedikleri dallara değil de puanlarının tuttukları bölümlere teknik bilim öğrenimi görmek isteyen iktisat öğrenimi, yerbilim öğrenimi görmek isteyen gökbilim öğrenimi görür.

Sonunda benimsenerek seçilmiş dalların meslekçileri olarak yurt yüzeyine yapılır bunlar. İşini sevmeyen mesleği ile bağdaşır yetenekleri olmayan bu insanlardan tam abşarı beklemek kimsenin hakkı olamaz. Ne ki, işçi çocukları, bırakın istedikleri dalı seçmeyi puanlarına göre herhangi bir üniversiteye bile giremiyorlar DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) Planlama Dairesince 1974'de hazırlanan bir raporda, üniversite ve yüksek okulların çoğunlukla varlıklı ve bürokrat aile çocuklarına açık olduğu belirtilmekte idi. Rapora göre Ankara Üniversitesi'nde öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin yüzde 53,5'sının babası memur ve subay, yüzde 15,1'inin esnaf ve tüccar, yüzde 15,5'inin büyük ve orta arazi işleyen çiftçi, geriye kalan yüzde 5,7'sinin de yetişkin ve düz işçi olduğu açıklanmaktadır. DPT'ye göre, yalnız Ankara Üniversitesi için değil, tüm Türkiye Üniversiteleri için bu sayılar geçerlidir. Raporda 750 bin memur ve subay ailesinin çocuklarının, tüm yüksek öğrenim gençliğinin yarısından büyük bir bölümünü oluşturmasına karşılık, toplam çalışanlar içinde çok geniş bir yüzdeyi meydana getiren 3,3 milyon işçi ailesinin çocuklarının tüm yüksek öğrenim gençliğinin ancak yüzde 5,7'sini oluşturduklarına dikkat çekilmektedir. Raporda ayrıca yüksek öğrenim gençliğinin ailelerinin yüzde 74'ünün kentlerde, yüzde 13'ünün de köylerde oturduğunu ortaya koymaktadır. Köylerdeki ailelerin de büyük çoğunluğunun üretim denetimlerini ellerinde bulunduran büyük çiftçi aileleri olduğu belirtilmektedir.

Dengesizlik

Üniversiteye giriş için yapılan bu yarışı neden kaybeder işçi çocukları? Zeki mi değiller? Yeteneksizler mi?

Bilindiği üzere üniversiteye giriş sınavlarında çıkan sorular tüm orta öğretimde alınan bilgileri içermektedir. Yani işçi çocuğu çok iyi bir orta öğretim evresinden geçmeli ve testle öğretime de alışkanlık kazanmalı ki sınavları başarabilsin. Oysa orta öğretim olanaklarından gereğince yararlananlar yine bürokrat ve zengin aile çocuklarıdır. Yabancı dille öğretim yapan tüm orta öğretim kurumlarına (kolejlere) hangi işçi çocuğu girebiliyor? Buraya girmek için de zaten iki sınavdan geçiyor öğrenci. O da başlıbaşına bir yarış. Özel dersler ve kurslara, dersliklere bol para yatırarak çocuğunu eğiten varsıl aileler varken, yoksul aileler nasıl girdirebilsin yavrularını üniversitelere? Üniversite giriş sınav sonuçları açıklanıyor; bakıyorsunuz ki en yüksek puanları yabancı dille eğitim yapan okulların öğrencileri ya da semtlerin sivrilmiş liselerinden olanlar almış.

1962'den bu yana hızla çoğalan özel dersaneler doğaldır ki yine parasal olanakları geniş olan bürokrat ve zengin aile çocuklarını hazırlıyorlar üniversiteye. Zu, zaten iyi bir orta öğretim döneminden geçmiş çocukların bilgilerinin para karşılığında pekiştirilmesi demek değil midir?

Tüm çocukların yetenekleri, yönsemeleri doğrultusunda istedikleri yüksek öğrenim bölümlerine girebilmelerini ve sevip benimsedikleri meslekleri seçebilmelerini sağlamak devletin görevidir. Bu amaçları gerçekleştirebilmek için şöyle bir çözüm yolu getirilebilir!

Öneri

İlkokul sıralarında öğrencilerin bilgi, beceri ve yeteneklerine göre bölümlere ayrılıp ilgi duyduğu dallardaki ders konularına ağırlık vermek yani ilkokulun son iki yılında branşını seçmesini sağlamak en uygun koşuldur. Bunu yaparken de Türk toplumunun toplumsal, kültürel ve ekonomik yapısına uyan bilgi, yetenek, beceri ve yönseme testleri hazırlayıp bunları ilkokulun birinci sınıfından başlayarak orta öğretimin ilk yıllarına değin o yaş grubundaki çocuklara uygulamak gerekir. İlgi duyulan dal kesin olarak saptandıktan sonra artık onu branşında yetiştirip yüksek öğrenimini de aynı kolda yapmasını sağlamak zor değildir. O zaman üniversite sınavları da yine çocuğun gördüğü kol eğitimine, bulunduğu bölgenin sosya-ekonomik ve kültürel koşullarına göre branş-test soruları, genel yetenek, bilgi, beceri, zekâ test sorularını içerecek biçimde yapılmalıdır. Sınavdaki başarılarına göre bu öğrenciler, az puan alanlardan çok puan alanlara doğru 2, 3, 4, 5 ve 6 yıllık yüksek öğrenim dallarına girdirilmelidir. Örneğin, 2 yıllık bir teknik öğrenim gören çocuk mesleğe atılabileceği gibi, 2 yıllık okulu bitirdikten sonra branş sınavına girerek bir yıl daha okuyup 3 yıllık bir yüksek öğrnim kurumunu da bitirebilmelidir. Doğaldır ki bu 3, 4, 5 yıllık yüksek öğrenim okullarında da geçerli olmalıdır.

Gereği gibi öğrenim görmek her insanın en doğal hakkıdır. Fakat günümüz Türkiye'sinde bürokrat ve varlıklı sınıflar lehine, yoksul sınıfların eğitimini engellemek, bir bölük mutlu azınlığın çıkarı için geniş halk kitlelerinin geleceğini karanlığa sürüklemek hiç kimsenin hakkı olamaz. Yukarıda yapılan öneri gibi binlerce çözüm yolu aranabilir. Bunlar uygulanıp, amaçlar gerçekleştirilebilir. Bir ulusun kalkınması için yapılmalıdır da bu. Yoksa belirli sınıflara ayrıcalık tanıyanlar, ülkeyi yığınlığa, yıkıntıya götürenler hepsi bunların hesabını verecekledir elbet. İşçi çocuklarına üniversitelerinde yer vermeyen bir eğitim politikasını öngörenleri halkımız ve tarih affetmeyecektir.

YORUM

Oya Baydar

Siz hiç iyi kullanılan lokavt gördünüz mü ?

Yeni Hükümetin Meclislerde okunan programında bir madde var: lokavtla ilgili bir madde... Biraz da programın tümüne egemen olan bakış açısı ve çizgiyi yansıttığı için üzerinde durulmaya değer. Bu maddede şöyle deniliyor: «Lokavtın kötüye kullanılmasını önleyici çalışmalar yapılıp öneriler hazırlanacaktır.»

Biliniyor: İşçi sınıfının vazgeçilmez istemlerinin başında gelen maddelerden biri de lokavtın bir «hak» olmaktan çıkarılması, Anayasada yeri olmayan böyle bir yetkinin patronlara tanınmaması.

Nedir lokavt? Soyut ve buram buram sahte burjuva adaletçiliği, sahte burjuva eşitliği kokan lafları, hak - hukuk laflarını bir yana bırakacak olursak, lokavt işverenlere yani güçlüye tanınmış olan, işçiyi aç bırakma, kapının önüne koyma, açlığa mahkûm etme «hakkı»dır. Bunu ne kadar ince sözlerle, şairane laflarla süslerseniz süsleyin, işin özünü gözlerden gizleyemezsiniz. Yine burjuva «eşitlik» yutturmacası çerçevesinde, «işçinin grev hakkı var, patrona da lokavt hakkı verelim ki eşit olabilsinler» demek, buz gibi demagoji, yani laf ebeliği yapmaktır. Çünkü, herkes bilirki, sömürünün en alçakçasının sürdüğü kapitalist toplumda, grev hakkı, işçiye, işçi sınıfının uzun ve yiğit mücadeleleri sonucunda, ezilen sınıf, sömürülen sınıf olduğu için tanınmıştır. Burjuva iktidarları, grev hakkının tanınmasıyla, alabildiğine ezilen, sömürülen, tüm değerleri yarattığı halde bu değerlerden ancak karnını zor doyurabilecek kadar bir pay alan işçi sınıfını güçlendirmek istediklerinden, işçi sınıfını silahlandırmak istediklerinden yapmamışlardır. Bu hakkı vermeye mecbur kalmışlar ve toplumda çok daha büyük çalkantılara ve patlamalara yol açmamak için, bir süpap, bir taviz olarak tanınmışlardır. Sık kullandığımız bir örneğe başvurarak, işçinin grev hakkına karşılık, patrona da lokavt yetkisi tanımanın, yetmişlik yaşlı nineyle yirmisinde delikanlı pehlivan güreşirken, yaşlı nineye bir kaşık kuvvet ilacı verip, eşitlik olsun diye delikanlı pehlivana da iki kaşık kuvvet ilacı vermek kadar anlamsız bir yutturmaca olduğunu bir kere daha tekrarlayalım.

Grev işçi sınıfının hakkıdır: bu hakkı yüzyıllar süren can ve kan bahasına bir mücadele ile kazanmıştır. Sömürünün amansızca sürdüğü kapitalist toplumda, burjuva demokratik özgürlük ve haklar çerçevesi içinde, grev, mevcut eşitsizliği ve bizzat kapitalist toplum ve burjuva iktidarları için tehlikeli bir dengesizliği bir ölçüde gidermeye yönelik bir araçtır. Şimdi siz bu hakkın karşısında, «eşitlik» yavesiyle zaten güçlü olanın, sömürenin, egemenin de aynı ve benzer bir hakla donanmasını sağlarsanız, grev hakkının etkinliğini sıfıra indirgemiş, mevcut eşitsizliği ve dengesizliği olduğu gibi devam ettirmiş olursunuz.

İşte yeni hükümetin programında yer alan lokavtla ilgili madde, işçi sınıfının istemleriyle ters düşmek bir yana, hükümetin bağrındaki çelişkinin de bir ifadesidir. Lokavt maddesi, işçi sınıfının bu konudaki kararlılığı bilinerek programa alınmak zorunda kalınmış ve lokavtın yasalardan çıkarılması, hükümetin ve sosyal demokrasinin sınıfsal yapısı yüzünden mümkün olamayınca, «lokavtın kötüye kullanılmasını önleyici çalışmalar, yapılıp, öneriler hazırlanması» diye bir cümle yazılmak zorunda kalınmıştır.

Şimdi, insaf edin beyler! Siz hiç iyiye kullanılan lokavt gördünüz mü? Ne demek lokavtın kötüye kullanılması? Tüm değerleri yaratanları, üretimi elinde tutanları, yarınımızın gerçek umudunu işçi sınıfını açlığa mahkûm etmenin iyisi kötüsü nasıl olur acaba?

Çalışanlar üzerinde bir tehdit silahı olarak onları istenildiği an kapıya koymanın, işsizliğe, açlığa mahkûm etmenin, yani lokavtın iyiye kullanılmasının ne olduğunu, programına bu maddeyi koyan hükümet ve onun Çalışma Bakanı mutlaka açıklamalıdır. Ola ki bilmediğimiz birşey vardır, ibretle öğreniriz. İyiye kullanılan bir lokavt örneği gösterilebilirse, o zaman hangilerinin kötüye kullanılan lokavtlar olduğu konusunda da bir açıklık gelir kafamıza...

Bırakalım boş sözleri ve aldatmacaları bir yana. İşçi sınıfı, lokavtın iyiye kullanılamayacağını pek iyi bilir. Asgari taleplerinde de ısrarlıdır, kararlıdır. Mücadelesi vazgeçilmez istemlerini gerçekleştirene kadar sürecektir.

İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ne Dizel Genaratör Grubu Satın Alınacaktır

1181 sayılı yasanın 12 ve 1750 sayılı yasanın 73 ncü maddelerine göre, İç piyasadan Akademimize en az 500 KVA güçte DİZEL GENARATÖR GURUBU satın alınacaktır; (Tam otomatik Senkronize devreye giren en az 20 saniyede devreye girebilmelidir)

1- Satın alma şartname ve ekleri Akademimiz Bütçe-Plan-yatırım Başkan Yardımcılığından alınacaktır. Teknik şartnamesi aynı Başkan Yardımcılığında okunup tetkik edilebilir.
2- Nakit teminat yatıracak teklif sahiplerinin 23 Ocak 1978 günü saat 12,00 ye kadar Şişli 1 sayılı Okullar Saymanlığı'na yatırılması gereklidir.
3- Geçici teminat 250.000.-TL. dır.
4- Tekliflerin 23 Ocak 1978 günü saat 14,00 e kadar adı geçen Başkan Yardımcılığına makbuz karşılığında teslim edilmesi gereklidir.
5- Teklifler aynı gün teklif sahiplerinin huzurunda saat 15,00 de açılacaktır.
6- Postada gecikmeler dikkate alınmayacaktır.
7- Akademimiz satın almayı yapıp yapmamakta serbesttir.
8- Elinde 500 KVA dan daha az güçte Genaratör bulunanlar; paralel ve ayrı ayrı iki halde de çalıştırılabilme şartlarını kapsayan 2 adet 250 KVA güçlü Genaratör teklifinde de bulunabilirler. (Yukardaki devreye girme şartları aranır.)

Basın: 10407-40

Politika — OKURLARI YAZIYOR..

Güncel görev: 141-142'yi kaldırmak ve UDC'yi kurmak

2. MC hükümeti de iktidardan uzaklaştırıldı. Yerine CHP, DP, CGP ve Bağımsızlardan oluşan bir hükümet iktidara geldi. Bazılarına göre bu durum kötü, bazılarına göre 2. MC'ye göre iyi. Biz burada işçi sınıfımıza ve emekçi halkımıza göre bu hükümet nasıl bir hükümet. İşçi sınıfı ve emekçi halkımızın temel istemleri nelerdir? Onları ele alacağız.

Ülkemizde son yerel seçimlere işçi sınıfımız kendi öz partisinden yoksun olarak katıldı. İşçi sınıfı partileri üzerindeki yasak Avrupa ülkelerinde yalnız Türkiye'de var. Faşist 141 - 142. maddeler kaldırılmadığı sürece bu durum devam edecek.

İşçi sınıfımız ve emekçi halkımız partilerine olan özlemlerini 1 Mayıs'larda, miting ve yürüyüşlerinde ve şanlı grev meydanlarında dile getiriyor. Bu yasağın kaldırılması için mücadele veriyor, yiğit evlâtlarını veriyor. Bu yasak kaldırılıncaya dek savaşımını daha da kararlılıkla yürütecek.

İşçi sınıfımız ve emekçiler, Ecevit hükümetinin kendileri için kurtuluş yolu olmadığını biliyorlar ve kendilerinin oylarıyla oralara geldiklerini bildikleri için; 141 - 142. maddelerin kaldırılmasını, öğrenim özgürlüğü ve can güvenliğinin sağlanmasını, hayat pahalılığının ve sömürünün azaltılmasını, iş kanunundaki ve Türk Ceza Kanunundaki anti - demokratik yasaların kaldırılmasını istiyorlar.

Savaşsız ve sömürüsüz yaşanası bir Türkiye kurmak; faşizme, emperyalizme ve tekellerin egemenliğine son vermekle olur. Bu da işçi sınıfımızın öncülüğünde, tüm anti - faşist, anti - emperyalist ve anti - tekel güçlerin savaşım cephesi olan UDC'yi hayata geçirmekle gerçekleşir.

Her zaman yayın organlarında anti - faşist ve anti - emperyalist olduklarını iddia eden kişi ve kuruluşlar, kendilerini işçi sınıfının partisi sayan legal ve sosyalist partiler; bu iddiaları ispatlamak, savaşsız ve sömürüsüz bir Türkiye kurmak için anti - faşist ve anti - emperyalist cephede, UDC'de yerlerimizi alalım.

Aydın BARIŞ
ANKARA

Biz işçiler

Hele dostlar
Neyimiz var ki
Kaybedecek...

Aha bilek
Aha beyin
Yani biz işçiler
Onurlu bir davanın
Onurlu savaşçıları
Grev hakkımızı isteriz Grev
Biz açlığın
Biz çaresizliğin savaşçıları
ya, öyleyse
Biz de insanız
Eşit, mutlu ve özgür
Bir dünya için
Nedense, bize göre
Biraz kavgacı çocuklarımız
Ki, bizden ilerde olabilir
Ve onlar susmayabilirler de.
Bu yüzden
Neyimiz var ki
Kaybedecek
Zincirlerimizden başka.

Fevzi D. KURUCU

Ve biz karıncalar

Yangın var yangın
Yüzyılların yangını damarlardaki kan
Biz yanacak
İnsanlık uyanacak
Ateşsiz aydınlık görülmüşmü?
Onun kafasındaki insanlık;
Toprağı insanla sürüp
Fabrikayı insanla yakmak
Parayı insanla satın almaktır
Yeryüzü yekpare bir küre
Ve biz karıncalar
Çıkalım artık
Yeraltındaki karanlık düştü dünyalardan
Yeryüzü bizim ellerimizle yapıldı
Yeryüzü bizim ellerimizin üzerinde dönüyor
Bizim olmalı tüm yeryüzü
Bırak artık
Din adamlarının yoz toz karanlığını
Bırak artık
Geçmişteki sürgün anılarını
Sen artık
Kendi kavganın erisin
Sesime kulak ver yanayım
Yeterki sen özgür olasın

Kerem YARALI

Tutkunun böylesi... — Bidstrup

Amerikada'ki plantasyon işçilerinin köle gibi yaşadıkları açıklandı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD'nin Luisiana eyaletinde şeker kamışı plantasyonlarında yaşayan 30 bin işçinin açlık kenarında yaşadıkları, günde 10,12 saat çalıştıkları halde, hiçbir sosyal güvenliğe sahip olmadıkları açıklanmıştır. Yapılan araştırmalar, Lafayette ile Houma arasındaki plantasyonlarda çalışan 7 çocuklu işçi ailelerinin eline yılda 3000 Dolar geçtiğini ortaya koymuştur. Plantasyonda çalışan kadın işçilerin durumlarının daha kötü olduğu, birçoklarının yılda 300-350 Dolar kazanabildikleri kaydedilmiştir.

Asgari ücretin de altındaki bu ücretler, işçilerin kölelik devrindekinden daha kötü koşullar altında yaşamak durumunda bırakmaktadır.

Bu arada plantasyon sahiplerinin işçilere para cezaları uyguladıkları ve bu asgari ücretin de altındaki gelirleri kuşa çevirdikleri de gelen haberler arasındadır.

Luisiana Eyaleti üniversitesi tarafından yapılan bir anket sonucunda ise bölgede deri hastalıklarının çok yaygın olduğu, kalp yetmezliğinin ve şeker hastalığının da nüfusun yüzde 60'ını etkilediği bildirilmiştir. Luisiana Üniversitesi yetkilileri, bölgede muayene edilen 70 çocuğun yalnızca 15'inin normal ve sağlıklı olduğunu açıklamıştır.

DÜNYA ÜLKELERİ AMERİKAN TRÖSTLERİNDEN ZARAR GÖRÜYOR

WASHINGTON (ANKA)

Birleşik Amerika Yüksek Mahkemesi'nden yapılan açıklamada "Dünya ülkelerinin Amerikan Tröstlerinden büyük zarar gördükleri" bildirilmiştir ve yabancı ülkelerin haklı olarak bu durumdan yakındıkları belirtilmiştir. ABD firmalarının anti-tröst yasasını çiğneyerek diğer ülkelere zarar verdikleri sonucuna varan mahkeme, 3'e karşı 5 oyla aldığı kararla, 64 yıl önce yürürlüğe giren Clayton Yasası'nın ABD tröstlerince çiğnendiği hükmünü vermiştir.

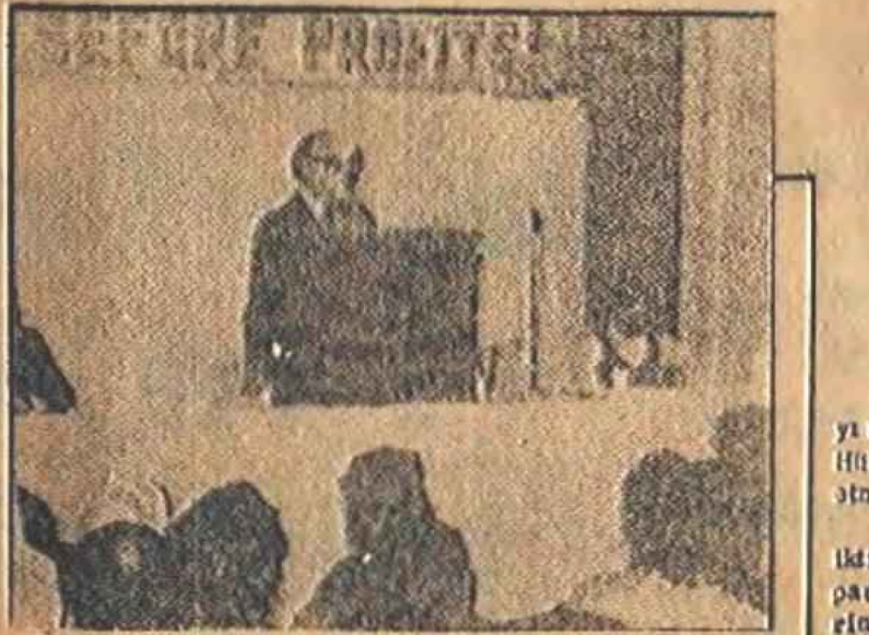

ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri Hall "İnsanlar kârdan önce gelir,,

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri Gus Hall, Youngstown'da çelik işçilerinin önünde yaptığı konuşmasında, insanların kârdan daha önemli olduğunu, önce geldiğini söylemiştir. Kendisi de bir çelik işçisi olan Gus Hall, ABD'deki çelik işletmelerinden toplu işten çıkarmaları protesto etmiş ve bu uygulamalara son verilmesini istemiştir.

Gus Hall, ABDKP'nin barış ve uluslararası yumuşama yolunda da savaşım verdiğini kaydetmiş, sosyalist ülkeler aleyhine düzenlenen kampanyaları şiddetle kınamıştır.

Andreotti hükümetinin istifa etmesi bekleniyor

ROMA (A.A.)

İtalyan Komünist Partisiyle koalisyon kurmayı reddeden Giulio Andreotti başkanlığındaki İtalyan Hükümetinin önümüzdeki birkaç gün içinde istifa etmesi beklenmektedir.

Gözlemciler, Komünistler ve öteki partilerin, iktidardaki Hıristiyan Demokrat Parti hükümetinin parlamentoda desteklemekten vazgeçmeleri üzerine Andreotti hükümetinin en geç önümüzdeki hafta içinde istifa etmesinin beklendiğini söylemişlerdir.

Belli başlı 6 parti ile işçi liderlerinin katıldıkları bir toplantıdan sonra basına açıklamada bulunan İtalyan Komünist Partisi sözcülerinden Giorgio Napolitano, Andreotti hükümetinin istifasının gün meselesi olduğunu söylemiştir. 6 parti, Andreotti hükümetini 17 aydır desteklemekteydiler.

Öte yandan, ABD Dışişleri Bakanlığı da yayınladığı bir bildiriyle, Batı-Avrupa ülkelerinde, komünistlerin hükümete katılmalarına karşı olduğunu açıklamış ve bu hususun İtalyan hükümetine de tavsiye edildiğini belirtmişti.

Siyasal gözlemciler, Andreotti hükümetinin istifasının İtalya'da bir hükümet bunalımına yol açacağını ve bu bunalımdan ancak erken seçimlere gidilerek çıkılabileceğini ifade etmişlerdir.

Bu arada, İtalyan Komünist Partisi'nin sözcüsü "L'unita" gazetesi Birleşik Amerika Dışişleri Bakanlığı'nın İtalyan Komünist Partisi'nin hükümete katılma olasılığıyla ilgili dünkü açıklamasını "Birleşik Amerika'nın İtalyan siyasal bunalımına ağır müdahalesi" başlığıyla vermiştir. "L'unita" bu konudaki yorumunda şunları yazmaktadır:

"Birleşik Amerika Dışişleri Bakanlığı'nın bu bildirisini, ülkemizin siyasal durumunu etkilemeyi amaçlayan açık ve ağır bir müdahale saymamak olanaksızdır.

"Üstelik bu bildirinin yayımlanmasının, İtalya'daki geleneksel parti yöneticilerinin hükümet bunalımı karşısındaki tutumlarını belirten demeçleriyle aynı zamana rastlaması, bu bildirinin "istek üzerine" yayımlandığı varsayımına güç katmaktadır. Birleşik Amerika'nın İtalyan Büyükelçisinin, sağlam temellere dayanan kaygıları pekiştiren böyle bir manevraya girişmiş olması da vahim bir olaydır."

CARTER BASIN TOPLANTISI YAPTI

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD Başkanı Jimmy Carter, televizyondan naklen yayınlanan bir basın toplantısı yapmıştır. Carter, basın toplantısında çeşitli nedenlerle Sovyetler Birliği'ni suçlamıştır.

Ancak bildirildiğine göre, basın toplantısının ana konularını ABD'nin sorunları oluşturmuştur. Carter'ın enerji sorununu, ithalatın kısılmasına, ithal edilen petrole vergi konulmasına karşı çıktığına değindiği, Ortadoğu konusunda da Mısır Devlet Başkanı Sedat ile aynı görüşü savunduğunu belirttiği haber verilmiştir.

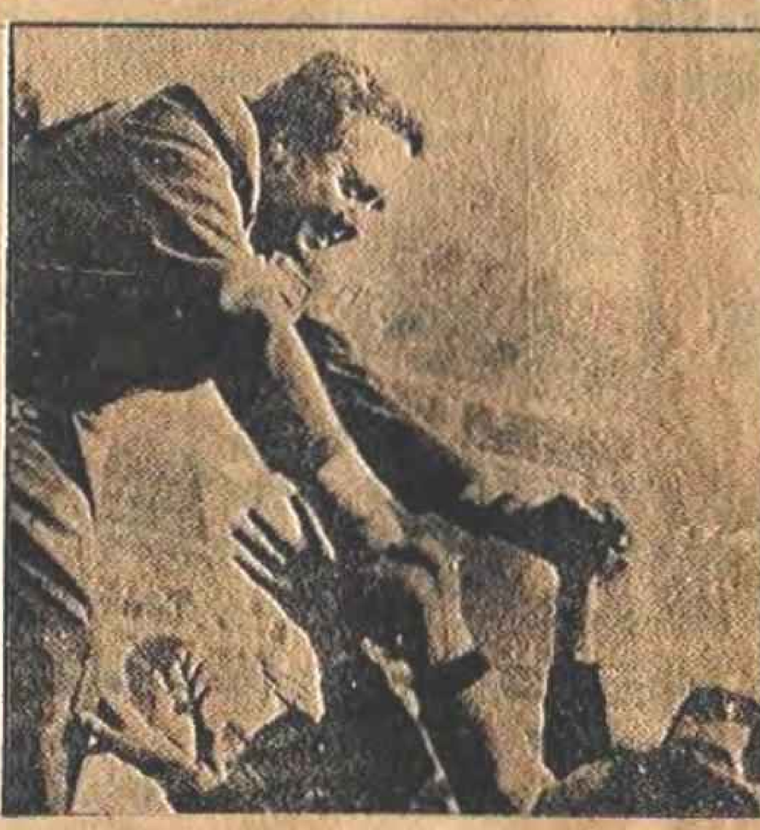

SOARES HÜKÜMETİ KURAMAZSA PORTEKİZ'DE SEÇİM YAPILACAK

LİZBON (ABC AJANSI)

Portekiz'de hükümet bunalımı birinci ayını doldururken hükümeti kurmakla görevli Mario Soares'in Pazara kadar kabineyi kuramaması halinde parlamentoyu feshederek genel seçimlere gidilmesini isteyeceği bildirilmektedir. Portekiz Devlet Başkanı General Eanes'in hükümet bunalımıyla ilgili siyaset adamlarına en son Pazar gününe kadar süre tanıdığı öğrenilmişti.

Bunalımın çok uzaması ve zaman zaman sokak gösterilerine ve çeşitli görüşlerdeki grupların çatışmalarına yol açması üzerine Soares yeniden bütün parti temsilcileri ile görüşmelere başlamıştır.

Bolivya Hükümeti açlık grevi yapanlara ödün vermek zorunda kaldı

LA PAZ (A.A.)

Bolivya'nın dört kentinde 600'ün üzerinde insanın, açlık grevi yapması askeri hükümetin büyük ödünler vermeye yanaşması sonucunu doğurmuş General Hugo Banzer hükümeti, çıkaracağı affın, siyasal tutuklularla sürgünleri de kapsayacağını açıklamıştır. Üniversite öğrencileri ve devlet işletmesi kalay madenlerinde çalışan işçilerinin de desteğini gören geniş çaptaki protesto hareketi üzerine, Bolivya hükümeti iki gün önce ülkede olağanüstü durum ilân etmişti.

Banzer hükümeti 22 Aralıkta, 248 sürgün ve 19 siyasal tutuklu dışında bütün tutuklular için af ilân etmiş, bir hafta sonra dört maden sendikası liderinin eşleri ilk açlık grevine başlamışlardı. Onu izleyen 15 gün içinde de La Paz Oruro, Cochabamba ve Potosi kentlerinde 600'ün üzerinde Bolivya'lı affın, kapsamına siyasal tutuklular ve sürgünlerinde alınması isteğiyle açlık grevine başlamıştır. Açlık grevi yapanlar arasında Bolivya'nın eski Devlet Başkanı Luis Siles de bulunmaktaydı.

KISA KISA KISA

• İngiltere savunma bütcesi yüzde 3 artıyor

LONDRA

İngiltere Maliye Bakanlığından yapılan açıklamada savunma bütçesinin 1979-1981 yıllarında yılda ortalama yüzde 3 oranında artırılacağı bildirilmiştir. 1978 bütçesinde, savunma harcamalarının 3.300 milyon Dolar olarak belirlendiği, ancak bu tutarın, çok fazla bulunarak iktidardaki İşçi Partisi'nin sol kanadı tarafından eleştirildiği haber verilmektedir.

• Bumedyen Sovyetler'e gitti

MOSKOVA

Ortadoğu'da Enver Sedat'ın İsrail ile tek başına yürüttüğü girişimlere karşı olan Arap ülkeleri arasındaki cepheyi sağlamlaştırmak üzere bölgede bir geziye çıkan Cezayir Devlet Başkanı, son olarak uğradığı Şam'da Suriye Devlet Başkanı Hafız Esat ve Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yasser Arafat'la yaptığı görüşmeleri tamamlayarak Moskova'ya gelmiştir.

• Hindistan'da komünistler bayan Gandi'yi desteklemiyor

Hindistan Komünist Partisi, eski başbakan Bayan İndira Gandi ve onun önderliğinde Kongre Partisi'nden ayrılan takipçilerinin kurdukları Yeni Kongre Partisi ile her türlü ilişkisini kestiğini açıklamıştır.

500 Şilili faşistin Namibya'ya geldiği açıklandı

LUANDA (AA)

Güney-Batı Afrika Örgütü SWAPO, BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'a yolladığı bir telgrafta, Şili'nin faşist lideri General Pinochet'nin 500 kiralık askerinin Namibya'ya geldiğini ve Ondangua'da üslendiğini bildirmiştir.

Telgrafta, Şilili askerlerin SWAPO birliklerine karşı savaşa girdikleri bildirilmiştir. SWAPO'nun telgrafında, bu gelişmenin savaşın evrenselleşmesine neden olduğunu ve gerek bölge, gerekse dünya barışı açısından hesaplanamayacak tehlikeler yarattığı kaydedilmekte.

Farah Diba binlerce polis nezaretinde yemek yedi

NEW YORK (AA)

İmparatoriçe Farah Diba, akşam yemeğine New York'un Vietnam savaşı protestolarından beri gördüğü en büyük toplum polisi ordusuyla gidebilmiştir.

Amerika'daki Asyalıların Farah onuruna verdikleri yemek sırasında, dışarıda yüzlerce kişi şahın lehine ve aleyhine gösteri yaparken otel binlerce polis tarafından abluka altına alınmıştır.

Waldheim, Pinochet cuntasının isteğini geri çevirdi

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

B.M. Genel Sekreteri Kurt Waldheim Şili'nin B.M. İnsan Hakları Komisyonu'nun Şili'deki insan hakları uygulamalarını soruşturmak için oluşturulan özel çalışma grubunun dağıtılması yolundaki başvurusunu geri çevirmiştir.

B.M. Sözcüsü Şili'nin özel çalışma grubunun dağıtılması yolundaki isteminin Şili Dışişleri Bakan Yardımcısı General Enrique Valdes Puga'nın, Kurt Waldheim'a gönderdiği bir mektupta yer aldığını belirtmiştir. Mektupta Şili halkının son halk oylamasında B.M. nin insan hakları komisyonu aracılığıyla Şili'yi çirkin, haksız ve ayrılık gözetir bir biçimde kınamasını kitle halinde reddettiği iddia edilmiştir.

Ekvator'da halk oylaması

Anayasa oylamasını, 16 Temmuzdaki başkanlık seçimlerinin izleyeceği bildiriliyor

Ülke bağımsızlığına kavuşmasından bu yana 50 kez askeri darbe yapılmış

Ekvator'da sivil yönetime dönülmesi amacıyla, 6 yıldan bu yana önümüzdeki Pazar günü düzenlenecek Anayasayla ilgili aylamada halk oy kullanacaktır.

Ekvator'da halen iktidarda bulunan askeri cunta, kademe kademe gerçekleştirilecek bir plan çerçevesi içinde ülkede sivil yönetime dönülmesini öngörmektedir. Ekvator'un tarihiyse, bu Orta Amerika ülkesinin bağımsızlığına kavuştuğundan bu yana 50 kadar darbe yapıldığını ve yönetimlerin genellikle seçimle değil de darbeyle el değiştirdiğini ortaya koymaktadır.

Hazırlanan plana göre, halk oylamasını izleyecek adım 16 Temmuz'da yapılacak olan Başkanlık seçimleri olacak, bu seçimleri kazanacak olan başkan, parlamento seçimleri için hazırlık yapacak ve seçimin yapılmasını sağlayacaktır. İyi haber alan kaynaklar, Pazar günkü halk oylamasından sonra, askeri cuntanın, ülkedeki 20'den fazla siyasal partiyi bir kararname ile dörde indirmeyi ve seçimlere bu partilerin katılmasını sağlamayı planladığını bildirmektedir. Buna karşılık bazı siyasal partiler, askeri cuntanın, başkanlık seçimlerinden sonra iktidarı bırakmasını ve siyasal hayata daha fazla müdahalede bulunmamasını istemektedirler.

Temmuz ayında yapılacak olan başkanlık seçimlerinin başlıca adaylarından biri, halkçı lider Jose Maggia Velasco İbarra'dır. İbarra şimdiye kadar ülkede yapılan 5 başkanlık seçimini kazanmış ve 4 kez, cuntalar tarafından askeri darbeyle iş başından uzaklaştırılmıştır. İbarra 83 yaşındadır. Bazı kaynaklar İbarra'nın ilerlemiş yaşı nedeniyle artık siyaset sahnesinden çekilmek niyetinde olduğunu ileri sürmektedirler.

DİĞER ADAYLAR

Öteki başkan adayları arasında Guayaquil eski belediye başkanı, Esat Bucaram (63) bulunmaktadır. Ancak birçok siyasal kişi, Bucaram'ın ailesinin Lübnan asıllı olması nedeniyle onun devlet başkanı seçilmesine karşı çıkmaktadırlar.

Diğer iki aday ise Demokratik Sol'un adayı Rodrigo Borja ile Radikal Cephenin adayı Abdon Calderon'dur. Bu iki adaya, Esat Bucaram karşısında fazla şans tanınmamaktadır.

Ekvator 1970 lerde önemli petrol ihracatçısı ülkelerden biri haline gelmiştir. OPEC üyesidir.

Bayan Carter son gezisinde Ekvator'a da uğramıştı. Fotoğrafta Rosalyn Carter, cunta liderleri General Guillermo Duran, Alfredo Poveda ve Luis Leoro Franco ile görülüyor.

OLAYLAR VE GERÇEKLER — bilge dicleli

CIA, Spiegel ve Demokratik Almanya

Federal Almanya'da yayınlanan "Der Spiegel" dergisi, bir süre önce Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin Uluslararası işçi sınıfı hareketinin üyesi olan Sosyalist Birlik Partisi'nde bir muhalefetin oluştuğunu sözümona kanıtlayan bir bildiri yayınladı. Emperyalist basın ajanları ve sosyalizm düşmanı yayın organları tarafından kapışılan bildiri, her geçen gün darbeler yiyen ve çöküşünün acısıyla kıvranan emperyalizmi pek sevindiriyordu. Bildiride, yalnızca Demokratik Alman Cumhuriyeti değil, sosyalizm ve Sovyetler Birliği de kötüleniyordu.

Bilindiği gibi emperyalist basın, emperyalizmin çeşitli türden araç ve mekanizmaları, sosyalist ülkeler aleyhine ve Sovyetler Birliği'ni kötüleyici yoğun bir kampanya açmışlardır. Ülkemiz basınında da gözleneceği üzere, her gün bir sosyalist ülkede geniş emekçi yığınlarının işçilerin gençlerin aydınların, kısacası toplumun tümünün çıkarlarına karşı çıkan ve emperyalizm tarafından hararetle desteklenen muhaliflerin ne denli özgürlükten yoksun oldukları yolundaki haber ve yorumlar sık sık tekrarlanır. CIA güdümlü bu kampanya, geniş okur yığınlarının kafalarını karıştırmak, ve uluslararası yumuşama sürecini baltalamak amacını taşır. Der Spiegel'deki son bildiri ise bunlardan sonuncusu ve yalnızca bir tanesidir.

ABD'nin yeni ve şimdiki Başkanı Jimmy Carter göreve başladığı zaman, yumuşamadan alabildiğince yararlanacak bir ekibi iş başına getireceğini söylemişti. Nitekim öyle de yaptı. Brezezinski gibi bir kişiyi danışman, Turner gibi birini de CIA başkanı seçerek Carter, sosyalizmi kötülemek ve yumuşama sürecini baltalamanın yumuşak yolunu seçmiş oluyordu.

Yumuşak yolu seçiyordu. Çünkü bir süre sonra bir insan hakları kampanyasıdır başladı. Diğer emperyalist devletler de buna katıldılar. ABD, Federal Almanya gibi ülkelerin yönetimleri, kendi ülkelerinde ırk ve dil ayrılıklarına göre insanları davrandığını, çalışma hakkının ayaklar altına alındığını unutarak, sosyalist ülkelerdeki tek tük rejim aleyhtarlarının sözümona kurtarıcılığını yapmaya başladılar. Dahası, kendilerinin desteklediği faşist cuntaların ırkçı rejimlerin ve gerici güçlerin dünya insanlarını ne gibi haklardan yoksun bırakmak için çalıştıklarını da hiç ağızlarına almıyorlardı.

Brezezinski'nin bir planı vardı. Plan, şimdiki CIA başkanı Turner tarafından da destekleniyordu. Bu plana göre, ana hedef olarak Sovyetler Birliği seçilecekti. (Nitekim tüm sosyalist ülkelerdeki rejim aleyhtarları hakkındaki yazılar, yoğun bir anti-Sovyetizm içermektedir.) Daha sonra tek tek sosyalist ülkeler ele alınacak (Çekoslovakya, Demokratik Alman Cumhuriyeti gibi) ve hemen hepsinde rejim aleyhtarları desteklenecek, sosyalizm kötülenecek ve bu ülkeler arasına da çelişkiler sokulmasına çalışılacaktı.

Evet, bu plan uygulamaya kondu. Kondu ama, sonuç vermiyordu. Sosyalist ülkeler arasındaki kardeşlik, işbirliği her geçen gün daha da pekişirken, rejim aleyhtarları da giderek soyutlanıyordu. Bunun için daha da etkili bir şey yapmak gerekti. Bu etkili silahın mucitliğini, CIA, Alman gizli servisi ile birlikte kotardı: Sosyalist Birlik Partisi'nde hayali bir muhalefet yarattı. Böylesine bir bomba ile nötron bombasının bile yapamayacakları kotarılacaktı. Ne var ki, bu son girişim de kof çıktı.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin haber ajansı ADN, Der Spiegel dergisinde yapılan yayınların CIA-Batı Alman gizli servislerinin işbirliği ile yumuşama sürecini baltalamanın bir örneği olarak yorumluyor. Spiegel'in genel yayın müdürü de CIA ile işbirliği ile suçlanıyor. Kısa bir süre önce CIA eski başkanlarından Colby'nin Temsilciler Meclisi önünde yaptığı açıklama dikkate alınırsa, ADN'nin ne denli haklı olduğu ortaya çıkıyor. Colby, CIA'nın gazetecilerden yararlandığını ve yararlanmaya da devam edeceğini söylüyordu. Gazeteciler, yalnızca çeşitli ülkelere rahatlıkla girebilen kişiler değil, aynı zamanda CIA güdümlü ideolojik kampanyaların da öncüleriydiler.

Şimdi emperyalist basın, Der Spiegel'in yayın müdürünü temize çıkarmak için bakalım neler yazacak? Bu arada Federal Almanya politikacılarından Egon Bahr da Spiegel'deki yayın ile hükümetin hiçbir ilişkisi bulunmadığını açıklamış bulunuyor. Geriye tiefdruck baskı ile kuşe kağıda sosyalizm düşmanı haber ve yorumlar basan Spiegel'in gizli servislerle ilişkisi bulunmadığını yazmak kalıyor.

Ama kim yutar?

GENEL KURUL DUYURUSU.

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi 24. Genel Kurul toplantısı 29 Ocak 1978 Pazar günü saat 10.00 da İstanbul Belediye Sarayı Kokteyl Salonu'nda aşağıdaki gündemle yapılacaktır.

Saygılarımızla,

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ
YÖNETİM KURULU

GÜNDEM:

1. Açılış ve Başkanlık Divanı Seçimi.
   a) Başkanlık Divanı Seçimi (1 Başkan, 1 başkan yardımcısı, 2 yazman).
   b) Saygı Duruşu
   c) Açılış Konuşmaları.
2. 23. Dönem Yönetim Kurulu Çalışma Mali ve Denetçi Raporları
   a) Okunması
   b) Görüşülmesi
   c) Onayı
3. Yeni Yönetim Kurulu'na ve Oda Genel Kurulu'na yansıtılması istenen dilekler.
4. Yeni yıl bütçesinin görüşülerek Oda Yönetim Kurulu'na önerilecek biçiminin saptanması.
5. Yönetim Kurulu seçimi.
6. Oda Genel Kurulu için delegelerin seçimi.
7. Kapanış

BAŞBAKAN ECEVİT KORUTÜRK İLE GÖRÜŞTÜ

ECEVİT "ŞİDDET OLAYLARI KASITLI KÖRÜKLENİYOR"

●CHP' NİN İKTİDARA GELMESİNE RAĞMEN BAZI ÇEVRELER ŞİDDET OLAYLARININ ARTTIĞI İZLENİMİNİ UYANDIRMAYA ÇALIŞIYOR

●BAŞBAKAN AĞIR SORUNLAR DEVRALDIKLARINI POLEMİĞE GİRMEK İSTEMEDİKLERİNİ SÖYLEDİ

ANKARA (İSTA)

Başbakan Bülent Ecevit AP'nin hükümetle ilgili eleştirileri karşısında konuşmak istemediğini belirterek «Bizden önceki hükümetten o kadar ağır sorunlar devraldık ki, polemiğe girerek vakit kaybetmek istemiyoruz» demiştir. Ecevit bazı çevrelerin anarşinin tırmandığı izlenimini yaratmak için, son çabalarını sarfettiklerini söylemiş, güvenoyu aldıktan sonra buna fırsat vermeyeceklerini bildirmiştir.

YAPTIĞI ÇALIŞMALAR HAKKINDA BİLGİ VERDİ

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'le yaptığı haftalık olağan görüşmeden sonra açıklama yapan Başbakan Ecevit, Cumhurbaşkanına hükümetin bugüne kadar yaptığı çalışmalar ve B.M. Genel Sekreteri Kurt Waldheim ile yaptığı görüşmeler hakkında bilgi verdiğini belirtmiştir. Ecevit gazetecilerin sorularını cevaplandırırken Türkiye'deki ve dünyadaki değişimleri izleyemeyen partilerin dağılmaya mahkûm olduklarını söylemiş ve şöyle konuşmuştur:

DEĞİŞİME AYAK UYDURMAK GEREK

«Türkiye'deki büyük değişim ve dünyadaki değişim karşısında bunu tutumlarını anlayışlarını uyduramayan ve bu değişimleri izlemeyen partiler dağılmaya mahkûmdurlar. Zor kullanarak yönetimlerine hakim olmaya çalışırlar, ya da değişime kendilerini uyduramazlarsa dağılırlar çözülürler. Değişime kendilerini uyduramadıkları halde, toplumun gerisinde kaldıkları halde iktidar olabilmek için bazılarının her çareye başvurduklarını gördük. Fakat Türkiye'de demokrasi halkın bilincinde o kadar kökleşmiştir ki, sonuç alamadılar. Bundan sonra da hiç alamayacaklardır. Onun için ya toplumdaki ve dünyadaki değişimi daha gerçekçi olarak değerlendirip ona göre kendi tutumlarını yeniden saptayacaklardır. Veya bu partilerdeki çözülme ya da zayıflama devam edecektir.»

«ANARŞİ TIRMANIYOR»

Bülent Ecevit bir gazetecinin «anarşi tırmanıyor» şeklindeki sorusunu cevaplandırırken bazı çevrelerin bir takım gayretler içine girdiklerini iddia ederek şöyle demiştir: «Tırmanma, bizim hükümeti kurmamızdan önce ve hükümet değişikliğinin belli olduğu dönemde başlatıldı. Bununla nasıl bir amaç güdülmüş olduğunu tutulduğu belli. Şimdiden biz bu konuda gerekli önlemleri alıyoruz. Fakat güvenoyu aldıktan sonra daha etkin önlemler alacağız. Bundan önceki hükümetten devraldığımız sorunların ağırlığını bundan önce de muhtelif vesilelerle açıkladım. Gerek ekonomide gerek iç güvenlik açısından çok ağır bir miras devraldık. İlgili Bakanlar bu konuda gerekli tedbirleri alıyorlar. Aslında benim görebildiğim kadar olayların genişlemesi durmuştur. Daralması başlamıştır. Fakat bazı çevreler CHP hükümete geldikten sonra da Türkiye'de şiddet eylemlerinin devam etmesinin kaçınılmaz olduğunu ispat etmenin gayreti içindedirler. Kendilerine böyle, gerçek dışı bir durumu ispat etme fırsatını vermeyeceğiz, kimlerse bunlar.»

Başbakan Bülent Ecevit, muhalefetteki partilerin yeniden bir cephe kurma girişimlerinin bir yarar sağlamayacağını, iktidardayken hayır görmedikleri cepheden muhalefette de bir hayır göremeyeceklerini belirtmiştir. Ecevit güvenoyu konusunda yöneltilen bir soruyu da «Her şey salı günü belli olacaktır» şeklinde cevaplamıştır.

DEMOKRATİK ÖRGÜTLERDEN HABERLER

Hendek'te ilericilere yapılan saldırılar protesto edildi

HENDEK - (İSTA) -

Hendek TÖB-DER Şube Başkanı Vedat Çıpa Hendek İlerici Gençler Derneği üyesi ve Hendek Lisesi öğrencisi Ali Tangıkulu'nun 10 Ocak 1978 Salı günü Ülkü Ocaklı komandoların saldırısına uğrayarak ağır şekilde döğüldüğünü ve 10 günlük rapor aldığını açıklamıştır.

Açıklamaya göre, ertesi gün yine İlerici Gençler Derneği üyesi ve Hendek Lisesi öğrencisi Zeki Yetim, Ferruh Zeren, Mehmet Olaş, Mithat Halis saat 22.00 sıralarında evlerine giderken Ülkü Ocaklı ve silahlı komandoların saldırısına uğramışlar ve ağır şekilde döğülmüşlerdir.

Saldırı sırasında silah, muşta, bıçak ve zincirlerle ağır yaralanan Zeki Yetim'in Hastaneye kaldırıldığı durumun Hendek Kaymakamlığına, savcılığına ve güvenlik görevlilerine bildirildiği ancak saldırganların kimlikleri ve adresleri kendilerine söylenmişse de gerekli kovuşturmanın yapılmamış olduğu ileri sürülmüştür.

Vedat Çıpa'nın açıklamasına göre, saldırının kaynağı ve amacı belli olduğu halde olaya adi bir zabıta vakası süsü verilmek istenmektedir.

Hendek TÖB-DER Şube Başkanı açıklamasında şöyle demektedir: "Hendek'te 10/1/1978 ve 11/1/1978 günlerinde ilerici gençlere ve kadınlara karşı yapılan saldırıların suçluları bellidir. Bunlar Hendek Ülkü Ocakların'dan ve aynı amaçla dışarıdan getirilmiş faşistlerdir. Saldırıyı Orhan Bölümbaşı, Yaşar Bölükbaşı, Fatih Ardıç, Ziya Çileci, Zeki Güngör, Metin Köprücü, Behçet Köprücü, Hamit Meriç ve adları saptanamayan kişiler tertiplemişler ve uygulamışlardır.

Hendek'te meydana gelen bu olay üzerine demokratik kitle örgütleri; Basına ve kamuoyuna olayı kınayan bildiriler yayınlamışlar, ayrıca İçişleri Bakanlığına duruma el koyması için telgraf çekmişlerdir.

ILD Başkanı, Koca Mustafa Paşa Lisesine yapılan saldırıyı kınandı

İSTANBUL - (İSTA) -

İlerici Liseliler Derneği Genel Başkanı Ahmet Özbek bir açıklama yapacak sağdan ve soldan gelen saldırılara karşı tüm ilerici-demokrat orta öğrenim gençliğini eylem birliğine çağırmıştır. Açıklamada şöyle denilmiştir. "K. Mustafa Paşa Lisesi önünde bildiri dağıtan ilerici yurtsever liseli gençlerin üzerine maocular tarafından ateş açılmıştır. Olay sırasında ateş açanlar özellikle hedef gözeterek ateş açmışlardır. Faşist saldırıların yoğunlaştığı, tırmanışın hızlandığı ve ilerici gençliğin birliğinin yakıcı bir önem taşıdığı bugünlerde saldırıların sol adına hareket eden sapık akımlardan gelmesi düşündürücüdür."

KDB'ye yapılan baskılar 13 kuruluş tarafından kınandı

KOCAELİ - (İSTA) -

Kocaeli'ndeki 13 demokratik kuruluş temsilcileri ortak bir açıklama yaparak, Kocaeli Devrimciler Birliği (KDB) üzerinde yoğunlaşan baskıları kınamışlardır.

Açıklamada tüm demokrasi güçleri anti-demokratik uygulamaya karşı uyanık olmaya çağırılmış, özetle şöyle denilmiştir: "29 Aralık 1977 günü KDB Gölcük Şubesinin düzenlediği Gençlik gecesinden sonra birçok yurtsever, devrimci gözaltına alınıp, işkence edilmiştir. Gençlik gecesinin görkemli bir şekilde yapılması gerici-faşist güçler tarafından sindirilememiştir. Gençliğin yeri işçi sınıfının yanıdır. Bu nedenledir ki işçi sınıfımız gençliğe her zaman sahip çıkmış, onu gözbebeği gibi korumuştur. Bölgemizde ilerici gençliğin tek örgütü olan KDB üzerinde oynanan oyunları yakından izliyor ve oynanan oyunları kınıyoruz."

Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencileri İçişleri Bakanı'na mektup gönderdi

ANKARA - (İSTA) -

Can güvenliği ve öğrenim özgürlükleri olmaması nedeniyle iki yıldır okullarına gidemeyen Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencileri İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı'ya bir mektup yazarak okullarının faşistlerden arındırılmasını istemişlerdir.

Öğrenciler okullarına toplu gidiş gelişlerde çevre yurt ve okullardan üzerlerine ateş edildiğini bildirmişler, bu yurtların ve okulların aranması gerektiğini söylemişlerdir. Okul Müdürünün görevli kartı vererek okul içinde komandoları yerleştirdiğini de bildiren öğrenciler, bu kişilerin okuldan atılmasını istemişlerdir.

Gazi Eğitim Enstitüsünde Ülkü Ocaklı komandoların iki yıldır teröre estirdiklerini bildiren öğrenciler, okula yerleştirilen polislerinde okul idaresiyle aynı tavrı takınarak öğrencilerin üzerine yürüdüğünü ve coplandığı açıklamışlardır.

CHP'li Karakoç istifa edeceği haberini yalanladı

ANKARA (ANKA)

Diyarbakır CHP Milletvekili Bahattin Karakoç kendisinin ve bazı milletvekillerinin, CHP'den istifa edecekleri yolunda yayılmak istenen haberleri yalanlamış "Halkın umudu olan bir hükümetin kurucusunu kendi çağ dışı politika anlayışları ve özellikle kişisel çıkarları ile bağdaştıramayanlar kendi uydurdukları yalan haberlerle hezimetlerine çare aramaktadırlar." demiştir.

Karakoç istifa edeceği yolundaki haberlerin tamamiyle asılsız olduğunu belirterek şöyle demiştir:

"Cephe zihniyetinin yıkılışıyla CHP'ye açılan iktidar yolunun bugünkü aşamasında bir CHP'li milletvekili olarak halkıma en iyi hizmetleri sunma olanağına kavuşmaktan duyduğum hazzına doyum olmaz hoş can doruğuna ulaşmıştır. Bugüne kadar cephe zihniyetine hizmet ettikleri için bırakın yoksun kalanları da bu haz hayatına davet ederim."

DEMOKRATİK SOL KADINLAR DERNEĞİ KURULDU

ANKARA (ANKA) -

"Demokratik Sol Kadınlar Derneği" adında ; yeni bir dernek kurulmuştur. CHP'nin demokratik sol felsefe ve düşüncesi doğrultusunda faaliyet göstereceği belirtilen "Demokratik Sol Kadınlar Derneği" "Başkanlığına Bircan Randa getirilmiştir. Dernek ilk toplantısında Demokratik Sol Dernekler Federasyonuna katılma kararı almıştır.

- **Hükümet programında düşünme ve örgütlenmeyi yasaklayan maddelerin kaldırılmasının yer almaması bazı hükümet üyeleri ve CHP'lilerce de eleştirildi**
- **Sükan maddelerin kaldırılmasında yarar olduğunu, ancak bu ortamda erken olacağını savundu**
- **Elçi'nin kaldırılmasını istemesine Feyzioğlu karşı çıktı**
- **Öneriyi Baykal ve Köprülüler destekledi**

Bakanlar Kurulunda da 141 ve 142' nin kaldırılması istendi

HABER MERKEZİ

Hükümet Programının Bakanlar Kurulunda ve CHP Ortak Grubunda görüşülmesi sırasında, bazı bağımsız ve CHP'li Bakanlarla, CHP'li milletvekili ve senatörlerin, programda 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasının yer almamasını eleştirdikleri öğrenilmiştir.

ANKA Ajansının bir haberine göre, Hükümet Programının Bakanlar Kurulunda görüşülmesi sırasında, Bayındırlık Bakanı ve Bağımsız Mardin milletvekili Şerafettin Elçi, Türk Ceza Kanunundaki 141-142'nci maddeler ile lokavtın kaldırılmasını istemiştir. Sızan haberlere göre bazı CHP'li Bakanların da destekledikleri bu görüşe, Başbakan Yardımcılarından Turhan Feyzioğlu karşı çıkmıştır. Toplantıda, Bayındırlık Bakanı Elçi'nin söz isteyerek, «141 ve 142. maddelerin kaldırılmasını da programa koymalıyız. Bu maddeler, Türkiye'de fikir özgürlüğünü yok ediyor» dediği belirtilmiştir.

Elçi, «Ben AP'de kalsaydım ve bu teklif gelseydi, kaldırılması için oy verecektim. Bu maddelere başından beri karşıyım» demiştir. Elçi'nin sözleri, Bakanlar Kurulunda önce şaşkınlık yaratmış, daha sonra Devlet Bakanlarından Hikmet Çetin de söz isteyerek, Elçi'nin görüşlerine katıldığını açıklamıştır. Daha sonra, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal'ın konuştuğu; Elçi'nin önerisinin yerinde olduğunu, hükümet programında bu maddelerin kaldırılacağının yer almasından yana olduğunu söylediği öğrenilmiştir. Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler'in de, 141-142. maddelerin, özgürlükçü demokrasilere uymayan, Mussolini döneminin ceza anlayışı olduğunu söylediği belirtilmektedir.

FEYZİOĞLU KARŞI ÇIKIYOR

Bu öneriye, Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu karşı çıkmış, bu maddelerin bugünkü ortamda gerekli olduğunu söylemiştir. Feyzioğlu'na Teoman Köprülüler, Deniz Baykal ve Şerafettin Elçi karşı çıkmışlardır. Başbakan Yardımcılarından Faruk Sükan'ın, bu maddelerin bir gün kalkmasında yarar gördüğünü, ancak bu ortamda erken olacağını söylediği belirtilmektedir. Bağımsız Bakanlardan söz alan Elçi dışındakilerin, Türkiye'nin böyle maddelerin yer almadığı bir döneme kavuşmasından yana olduklarını, ancak bir iki yıl için böyle bir girişimin yerinde olmayacağını söyledikleri öğrenilmiştir.

Bilindiği gibi, programın CHP Ortak Grubunda görüşülmesi sırasında da bazı CHP parlamenterleri, bu arada senatör Hüseyin Öztürk programı 141 ve 142. maddeleri kaldırmadığı için eleştirmişlerdi.

Faşistler Laleli'de öğrencileri yaylım ateşine tuttu, bir kişi öldü

- **Göztepe ve Erzurum' da iki öğrenci ölü bulundu**
- **Konya'da bir işçi öldürüldü**
- **Çeşitli illerde evler ve işyerleri bombalandı**
- **İstanbul'da afiş asan 200 kişi tutuklandı**
- **Komandolar İTÜ Rektörlük Binasına tahrip gücü yüksek bomba attı**

Komando saldırıları ve patlamalar yurdun çeşitli yerlerinde sürmektedir.

Laleli Koska Caddesindeki Washington otelinin önünde dün meydana gelen olayda toplu halde bu otelin kapısı civarında bulunan 15 kişilik öğrenci topluluğu üzerine bir otomobilden ateş açılmıştır. Adı Gökhan Yüksel olarak saptanan ilerici bir öğrenci ölmüştür.

Verilen bilgiye göre Koska Caddesindeki Washington otelinin önünde bulunan bepsi İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu öğrencisi 15 kişilik öğrenci topluluğu üzerine yeşil renkli mercedes bir otomobilden ateş açılmıştır. Tabancalardan çıkan kurşunlara hedef olan almanca bölümü 2. sınıf öğrencisi Gökhan Yüksel (21) olay yerinde ölmüştür. Kimlik kartından almanca bölümü 3. sınıfı öğrencisi olduğu ve adı Kudret Uybaş(23) olarak saptanan bir öğrenci de çeşitli yerlerinden ağır şekilde yaralanmıştır. Aynı okul öğrencilerinden Bülent Odabaş (19) adındaki öğrenci ise sol kolundan hafif biçimde yaralanmış, Cerrahpaşa hastanesinde ayakta tedavisi yapılmıştır.

Ölen öğrenci Gökhan Yüksel'in cenazesi Cerrahpaşa hastanesinde muhafaza altına alınmıştır. Ağır şekilde yaralanarak Cerrahpaşa hastanesinde ameliyat edilen Kudret Uybaş'ın sağlık durumunun tehlikeli dönemde bulunduğu bildirilmiştir.

● BİR ÖĞRENCİ EZİLEREK ÖLDÜRÜLDÜ

Göztepe kavşağında İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi üçüncü sınıf öğrencisi olduğu tesbit edilen bir öğrenci ezilerek öldürülmüş olarak bulunmuştur.

Göztepe kavşağında üzerinde yalnız bir kazak ve pantalon olduğu halde ezilmiş olarak bulunan İİTİA İşletme Yüksek Okulu üçüncü sınıf öğrencisi Ruhi Mücahit Gülçe'nin üzerinden birçok aracın geçtiğini tesbit edildiği de bildirilmiştir.

Polis yetkilileri gencin öldürüldükten sonra mı yola atıldığının, yoksa bir araçtan mı aşağıya atıldığının veya olayın bir trafik kazası olup olmadığının tesbitine çalışıldığını söylemişlerdir.

● ERZURUM'DA DA BİR ÖĞRENCİ ÖLÜ BULUNDU

Erzurum Caferiye Camii yakınlarında bir öğrenci ölü olarak bulunmuştur. Öğrencinin Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi son sınıfta okuduğu saptanmıştır.

● KONYA'DA BİR İŞÇİ ÖLDÜRÜLDÜ

Konya'da dün sabah servis otobüsünden inen iki işçiden biri öldürülmüş biri de ağır yaralanmıştır.

Özel bir makina fabrikasında çalışan Yılmaz Soyis ve Şefik Sıslü adlarındaki işçiler Karatay Müzesi önünde servis otobüsünden indikleri sırada bir otomobilden inen dört kişinin saldırısına uğrayarak çeşitli yerlerinden bıçaklanmışlardır. Yılmaz Soyis olay yerinde ölmüş ağır yaralanan Şefik Sıslü da Konya Devlet Hastanesine kaldırılarak tedavi altına alınmıştır.

Olayın nedeni henüz bilinmemekte saldırıda bulunan dört kişinin tesbitine çalışılmaktadır.

● İSTANBUL'UN ÇEŞİTLİ LİSELERİNDE SALDIRILAR DEVAM ETTİ

İstanbul'un çeşitli semtlerindeki liselerde meydana gelen öğrenci olayları dün de devam etmiş, Bayrampaşa Endüstri Meslek Lisesi'ne dışardan gelen bir grup öğrenci okulun camlarını kırmıştır.

Haydarpaşa Yüksek Teknik Öğretmen Okulunda da komandolar öğrencilere saldırmışlardır. Öğrenciler okulu terkederek, bir yürüyüş yapmışlardır.

Bayrampaşa Endüstri Meslek Lisesi önüne dışardan gelen bir grup öğrenci, taşlarla okulun camlarını kırmışlardır. Güvenlik kuvvetlerinin olay yerine gelmesi ile öğrenciler dağılmış, bu arada Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden olduğu tesbit edilen bir kişi gözaltına alınmıştır.

Öte yandan dün sabah Pertevniyal Lisesi'nde meydana gelen ve okulun kapatılmasına yol açan olaylarla ilgili olarak 22 kişinin, Üsküdar Lisesindeki olaylarla ilgili olarak ise 3 kişinin gözaltına alındığı açıklanmıştır.

Osmaniye Lisesi öğrencileri ise müdürün değiştirilmesini isteyerek direnişe geçmişlerdir.

● SELÇUK EĞİTİM ENSTİTÜSÜNDE ÖĞRENCİLER ARASINDA KAVGA ÇIKTI

Konya Selçuk Eğitim Enstitüsünde dün sabah öğrenciler arasında çıkan çatışmada yaralanan yedi öğrenci, Konya Devlet Hastanesinde tedavi altına alınmışlardır.

Bıçak masa ayakları sandalye ve çöp tenekelerinin kullanıldığı çatışmaya yaklaşık 150 öğrenci katılmıştır. Okul koridorunda çıkan çatışmada yaralanarak hastaneye kaldırılan yedi öğrencinin kimlikleri şöyledir: Hüseyin Demirel, Mustafa İğci, Adem Aytaç, Rıfat Gökdemir, Mehmet Kavun, Aybaş Şimşek ve Ertuğrul Gözet.

Bunlardan Mehmet Kavun'un halen komada olduğu ve sağlık durumunun endişe verici bir hal aldığı bildirilmiştir.

Olaylarla ilgili olarak şimdiye kadar 10 öğrenci gözaltına alınmıştır, 10 öğrencinin ise tedavilerinin ayakta yapıldığı öğrenilmiştir.

● FAŞİSTLER İTÜ REKTÖRLÜK BİNASINA BOMBA ATTI

Faşistler dün İTÜ Taşkışla Rektörlük binasının girişine tahrip gücü çok yüksek bir patlayıcı madde atmışlardır. Patlama sonunda binada hasar meydana gelmiştir.

Öte yandan Okmeydanı Taşkızak Caddesi'nde Bektaş Remzi Yıldız'a ait işyeri ile Halide Edip Adıvar Caddesi'ndeki İbrahim Sap'a ait fotoğrafçı dükkanına patlayıcı madde atılmıştır. Her iki patlamada işyerlerinin büyük ölçüde hasara uğradığı öğrenilmiştir.

● SİLAHLI SALDIRILAR

Patlamaların yanı sıra komandolar tarafından girişilen silahlı saldırılar sonucu Zeytinburnu'nda Hasan Kar adlı bir yurttaş bacağından yaralanmıştır. Aynı semtte Ahmet Ticker adlı bir şahsın işyeri de kimlikleri belirlenemeyen kişiler tarafından otomatik silahlarla ateş edilmiştir.

● 200 KİŞİ TUTUKLANDI

10 demokratik kuruluş tarafından yarın ortaklaşa düzenlenecek "Faşizmi tırmanları ve işsizliği protesto mitingi"yle ilgili olarak gece İstanbul'un çeşitli semtlerinde afiş yapıştıran 200'ü aşkın genç polis tarafından gözaltına alınmıştır. İlgili olarak afiş yapıştırdıkları halde gözaltına alınan gençlerin Adliye'ye sevkedildikleri öğrenilmiştir.

● 15 ÖRGÜT'ÜN AÇIKLAMASI

Aralarında İTÜ DER, GEMMUD, ÇSD, GAHAD, GİYO-DER, GİAD, TIP DER, İst. DEV-GENÇ, DİŞ DER, YOD, DEMAKD, MİYO DER, UESYO-DER, MAMSD ve LİS DEV-GENÇ'in bulunduğu 15 demokratik örgüt dün saat 11'de İstanbul Tabip Odası toplantı salonunda düzenledikleri basın toplantısında devrimcileri önemli karar günlerinin beklediğini açıklamışlardır.

Toplantıda ortak bir açıklama yapan DEV GENÇ Genel Sekreteri Bülent Uluer, faşizme karşı verilen mücadeleden daha geriye hiç bir adım atmadan tüm güçleri daha ileriye doğru yöneltmek gerektiğini belirtmiş özetle şöyle devam etmiştir:

"Faşistlerin okul ve devlet kadrolarındaki yerleşme çabalarını boşa çıkarmalıyız. Faşist işgal altında Atatürk Öğrenci Sitesi, Orman Fakültesi Öğrenci Yurdu ve inşaatı bitmiş olmasına rağmen İTÜ yurdu tüm öğrencilere açılmalıdır. Eğitim Enstitüleri faşist yönetici ve militanlardan temizlenmelidir. Tüm devrimci demokrat güçler bu demokratik taleplerin gerçekleştirilmesi doğrultusunda birleşip mücadele vermek zorundadır. Onun için herkesi bu mücadelede devrimcilerle yan yana olmaya davet ediyoruz."

Pazarcık lisesinde çıkan çatışmada dört öğrenci taş ve sopa ile yaralanmıştır. Olayda yaralanan Mehmet Cebettin, Ali İyigüven, Mehmet Yeşilkaya ve Memiş Özdal adlı öğrenciler hastaneye kaldırılmış 10 öğrenci gözaltına alınarak kovuşturmaya başlanmıştır.

Milli Selamet Partisi Bitlis İl Binasına gece meçhul kişilerce dinamit atılmıştır. Patlama sonucu binada büyük hasar meydana gelmiştir.

● BANKA SOYGUNU

Akbank Abide-i Hürriyet şubesi dün silahlı üç kişi tarafından soyulmuş bankadan 105 bin lira alan soygunculardan biri olaydan hemen sonra Şişli Emniyet Amirliği'nde görevli bir polis ile bekçi tarafından yakalanmıştır.

YURT HABERLERİ

GAHAD "Çağdaş Gazeteciliğin Sorunları" konulu açık oturum düzenledi

İSTANBUL (İSTA)

Gazetecilik Halkla İlişkiler Yüksek Okulu Derneği GAHAD "Çağdaş Gazeteciliğin Sorunları" konulu bir açık oturum düzenlemiştir. Dün saat 15.00'te Harbiye Şehir Tiyatrosu'nda yapılan açık oturuma çok sayıda öğrenci katılmıştır. Açık oturuma konuşmacı olarak okulun Kültür Tarihi öğretmeni Ali Ülkü Azrak, Vatan gazetesinden Kemal Silker Cumhuriyet gazetesinden Şükran Ketenci ve TRT'den Refik Yoksulbaban katılmışlardır. Oturumda bugünkü gazeteciliğin sorunları tartışılmış, sendikaların bir takım önlemler almada yetersiz kaldığı ve fikir işçisi ile kol işçisinin aynı sendikada örgütlenmesi gereği savunulmuştur. Öte yandan, açık oturumda basın tekelleri ni ellerinde bulunduranlara karşı sağlıklı bir mücadelenin gerekliliği ve özgür basının kurulmasının basınımızın geleceği açısından gerekli olduğu söylenmiştir.

Kahvelere parti liderlerinin isimleri verilmeye başlandı

Eskişehir'de ünlü şehirlerin isimlerinden sonra siyasi parti liderleri 'de kahvehanelere isim olmaya başlamıştır.

Eskişehir'in Şeker Mahallesi'nde bulunan ve eski adı "Şeker Çayevi" olan kahvehanenin sahibi yerel seçimlerden sonra bu ismi Ecevit olarak değiştirerek müşteri sayısında büyük bir artış sağladığını belirterek, "Bu ismi daha önceleri bir çok kez koymak istedim ama fırsatını bulamadım. Yerel seçimlerden sonra da kahvehaneme "Ecevit" adını koymaya karar verdim. İsmi değiştirdiğim ilk gün pek fazla müşterim olmadı ama şimdi müşteriye çay yetiştiremez hale geldim. Ayrıca CHP İl Merkezi'nden de kahvehanemin CHP Lokali yapılması yolunda bir teklif aldım" şeklinde konuşmuştur.

nazım hikmet

Kendini inançlarına adayan sevgi, duygu, kavga ozanı

ADİL TURAN

UŞAK ESKİ MİLLETVEKİLİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI EMEKLİ MÜFETTİŞİ

15

KİŞİSEL YAŞANTISI OLMADI

Dikkat edilsin, bu ve diğer dizeler, idam istemi ile yargılandığı o günlerde yazılmıştır. Savunma yazısı yerine; sürekli ve korkusuz şiir yazması, yargı kurulunun karşısına korkusuz çıkması Nâzım'ın özelliğidir. İlk soruşturmada yalvarma, yakarma, hattâ mâsum (suçsuz) olduğuna inandırma yerine; polisin üzerine atılıp onu hırpalaması Nâzım'ın özelliğidir. Tüm yargılananlardan, soruşturulanlardan ayrılan özelliği...

Yargıç karşısında küçülen, ölmeden ölen, eriyip yok olan nice devlet adamları görmüştür ülkemiz...

Kurtulmak ve davanın cezasız sonuçlanmasını sağlamak için önemli bir çaba da sarfetmemiştir. O'nun büyük çabası, savunma hazırlığı yerine şiir yazması, inançlarını yazması olmuştur. Önemli olan, dört duvar arasında görülmekte olan dava değil; yüreğinin derinliğinde yürüttüğü dâvâ idi. Nâzım için... Bu nedenle de hiç bir zaman, sıcak bir yuva içinde uzun süren kişisel yaşantısı olmamıştır. Tüm ömrü, ayrılıklar, özlemler, kavgalar, hapislikler ile doludur. Bu çileler, inancının, fedakârlığının ve kendini topluma adamanın diyetidir...

Mahkemenin kararı okunduktan sonra Piraye'nin çok uzun süreli yalnızlığa katlanmasını doğru bulmaz ve şu mektubu yazar:

«... Bundan böyle şahsi hayatımın olmuyacağını, zaten şimdiye kadar kendim için ne kadar az yaşadım, şikâyet etmiyorum, ters anlama! Evet kendime ait bir hayatım olmuyacağını, şimdiye kadarki ölçüde olsun olmuyacağını kabul etmek. Bunu gerçekleştirmek... Biz yine yıllarca görüşmüyeceğiz. Alnımdaki kırışıklıklar gözlerimin altına inecek, sonra dudaklarıma, daha sonra aşağılarıma. Ben ihtiyarlıyacağım. Ve sana kavuşacağım zaman bana merhametle bakacaksın...» (Nâzım'ın Çilesi adlı yapıtları).

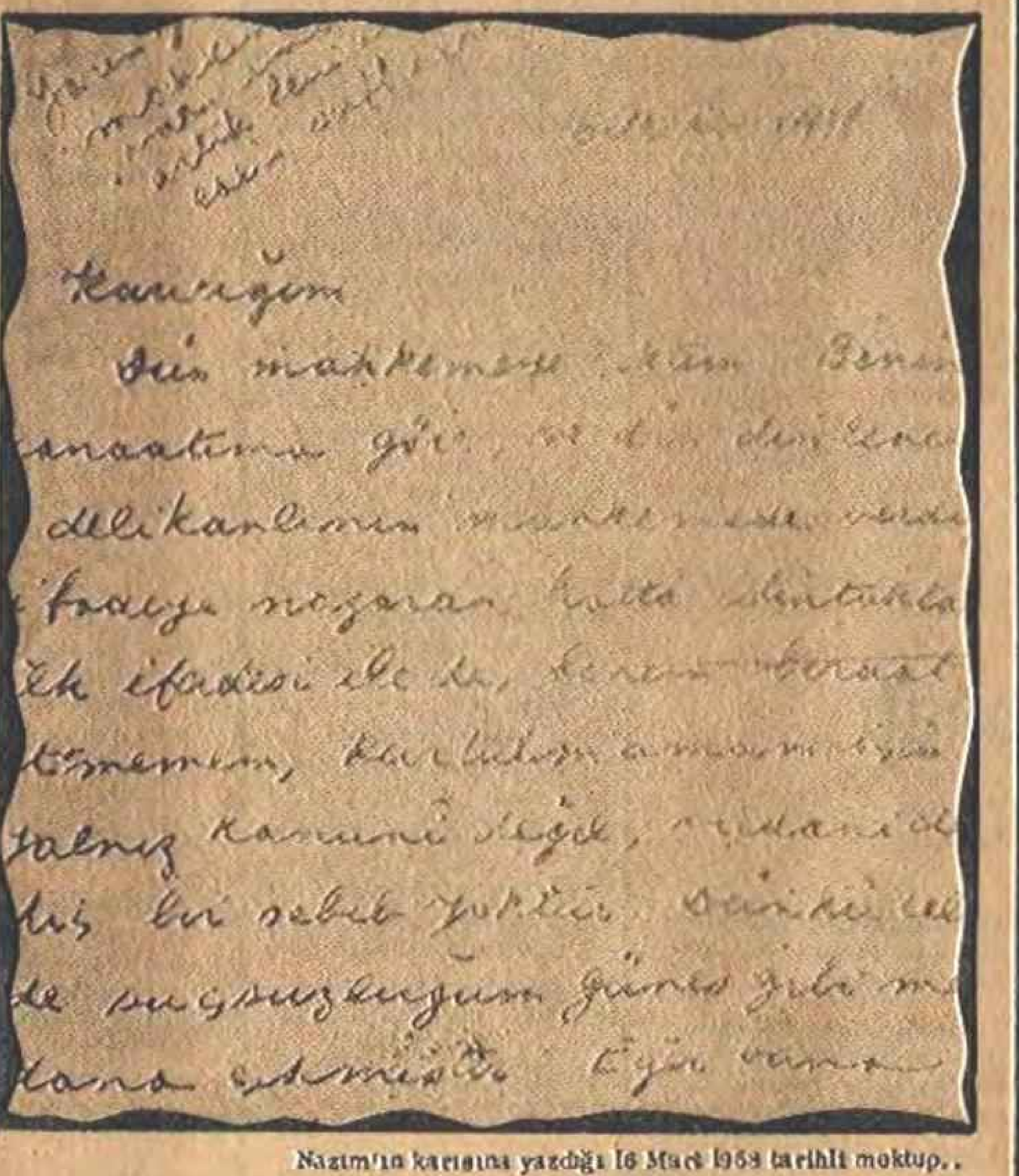
Karıcığım
Dün mahkemeye [illegible] Benim
kanaatime göre, [illegible]
delikanlının [illegible]
[illegible] nazaran, hatta [illegible]
ilk ifadesi ile de, benim [illegible]
[illegible]
yalnız kanunî değil, vicdanî de
hiç bir sebeb yoktur. [illegible]
de suçsuzluğum güneş gibi [illegible]
[illegible]

Nazım'ın karısına yazdığı 16 Mart 1938 tarihli mektup..

Sonunda serbest olduğunu bildirecek; buna karşın Piraye uzun yıllar (1948 yılına kadar) ayrılığa katlanacak; Nâzım içerde, kendisi dışarda evliliği sürdürecektir...

DOSTLARA VEDA VE CEZAEVİ YAŞANTISI

Nâzım Hikmet, daha ilk tutuklanmasından hemen sonra Ankara cezaevinde şu şiiri yazdı:

Vedaı

«Hoşça kalın
dostlarım benim
hoşça kalın!
Sizi canımda
canımın içinde,
kavgamı kafamda götürüyorum.
Hoşça kalın
dostlarım benim
hoşça kalın...
Resimlerdeki kuşlar gibi
dizilip üstüne kumsalın,
mendil sallamayın bana,
istemez...
Ben dostların gözünde kendimi
boylu boyunca görüyorum...
A dostlar
a kavga dostu
iş kardeşi
a yoldaşlar a...!!!
Tek hecesiz elveda...
Geceler sürecek kapımın sürgüsünü,
pencerelerde yıllar örecek örgüsünü.
Ve ben bir kavga şarkısı gibi haykıracağım
mapushane türküsünü.
Yine görüşürüz
dostlarım benim
yine görüşürüz...
Beraber güneşe güler,
beraber dövüşürüz...
A dostlar
a kavga dostu
iş kardeşi
a yoldaşlar
a...!
elveda...!!!»

Tutuklanışının ikinci ayında da durumunu şöyle anlatır (uzun şiirin yalnız iki bölümü alınmıştır):

«BİR CEZAEVİNDE, TECRİTTEKİ ADAMIN MEKTUPLARI»

«Senin adını
kol saatimin kayışına tırnağımla kazıdım.
Malum ya, bulunduğum yerde
ne sapı sedefli bir çakı var,
(Bizlere âlâtı-katıa verilmez)
ne de başı bulutlarda bir çınar.
Belki avluda bir ağaç bulunur ama
gökyüzünü başımın üstüne görmek
bana yasak...
Burası benden başka kaç insanın evidir??
Bilmiyorum.
Ben bir başıma onlardan uzağım,
hep birlikte onlar benden uzak.
Bana kendimden başkasıyle konuşmak
yasak.
Ben de kendi kendimle konuşuyorum.
Fakat çok can sıkıcı bulduğumdan sohbetimi
şarkı söylüyorum karıcığım.
....
....
Bugün pazar.
Bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar.
Ve ben ömrümde ilk defa gökyüzünün
bu kadar benden uzak
bu kadar mavi
bu kadar geniş olduğuna şaşarak
kımıldamadan durdum.
Sonra saygıyla toprağa oturdum.
dayadım sırtımı duvara.
Bu anda ne düşmek dalgalara,
bu anda ne kavga, ne hürriyet, ne karım.
Toprak, güneş ve ben...
Bahtiyarım...»

Cezaevine girişinin dokuzuncu yılında cezaevi yaşantısını da şöyle dizeliyor (Şiirin yalnız yasakları sayan bölümü alınmıştır):

«DİZBOYU KARLI BİR GECE»

«.............................
....
Yasaklar diyarındayım:
Yarin yanağını koklamak:
yasak.
Çocuklarımla yemek yiyebilmek aynı sofrada:
yasak.
Aranızda tel örgü ve gardiyan olmadan
konuşmak, kardeşinle, ananla:
yasak.
Yazdığın mektubun kapatmak zarfını
ve zarfı yırtılmamış mektup almak:
yasak.
Yatarken lambayı söndürmek:
yasak.
Tavla oynamak:
yasak.
Ve yasak olmuyan değil,
yüreğimde gizleyip elde kalabilen şey:
sevmek, düşünmek ve anlamak.
....
.............................»

1938 YARGILANMASI

Biz 1938 yılına dönelim:

Bir Harp Okulu öğrencisine (Ömer Deniz) «subay çıktığınız zaman, askerlere önce cumhuriyeti, sonra komünistliği öğretiniz» dediği gerekçesiyle 1938 Ocak ayında İstanbul'da tutuklanır. Doğruca Ankara'ya götürülerek Askeri Cezaevinde hücreye kapatılır. 29 Mart 1938 günü mahkeme kararını açıklar: 15 yıl ağır hapis... Suç: Harp Okulu öğrencilerine komünizm propagandası yapmak ve üstlerine karşı isyana teşvik etmek...

Nâzım kararı temyiz eder (yargıtaya baş vurur). Yargıtay'ın da onayladığı karar sonucunu, eşi Piraye'ye bildirirken ne kadar da soğukkanlıdır. O'nun dayanma gücünü belgeleyen ve 28 Mayıs 1938 tarihini taşıyan mektubunu aşağıya alıyorum (M.G. Dev):

«Karıcığım,

«Nihayet iş bitti. Temyiz tasdik etti. 15 seneye mahkûmuz. Aldırma. Ben gayet kuvvetliyim. Mesele herhangi bir mahkûmiyet değil, Nâzım Hikmet'in yok edilmesidir. Bu bir çeşit Dreyfüs dâvâsıdır. Şimdi ne yapıp yapıp İmralı'ya gitmeye çalışacağım. O da olmazsa, olmasın. Yaşıyacak kaç günüm varsa, onu şerefle dolduracağım...

Nâzım»

(Devam edecek)

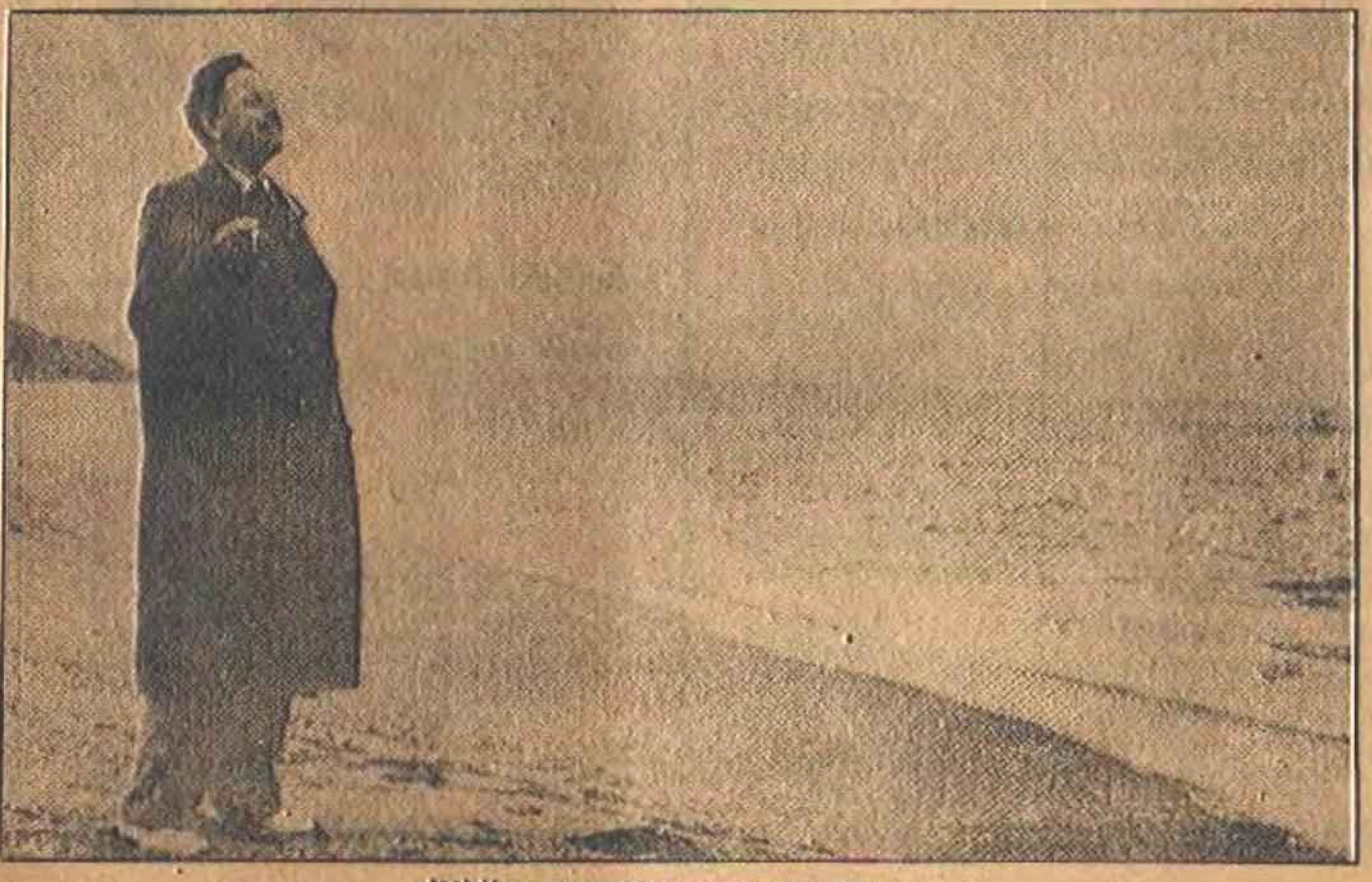

1951 Nazım Varna'da karşı yaka memleket

"tırmık"

AYDIN ENGİN

Baba, hırsız yakaladım!

Hikâyeyi bilirsiniz. Çocuk hırsızı yakalamış, babasına seslenmiş:

— Baba hırsız yakaladım.
— Getir buraya.
— Gelmiyor.
— Salıver gitsin öyleyse.
— Gitmiyor.

Bizim kapitalistlerin hali bu minik fıkraya nasıl da «cuk» oturuyor. Adamlar, çeşitli anlamlarıyla «iktidarı» ellerinde tutup ülkeyi yönetmeye kalkışmış durumdalar. Ancak ne akaryakıt ihtiyacını sağlayabiliyorlar, ne trafik rezaletini düzenleyebiliyorlar, ne sanayileşme yolunda ciddiye alınır adımlar atabiliyorlar, ne bürokrasinin küflü çarklarını yağlayıp dişlileri işletebiliyorlar, ne geri kapitalist ilişkileri çözebiliyorlar, ne tarımda kapitalist ilişkileri hızla geliştirebiliyorlar, ne mevcut kırık dökük sanayiin ihtiyacı olan finansmanı sağlayabiliyorlar, ne ihracatın önündeki engelleri ayıklayabiliyorlar, ne konut sorununa önlemler getirebiliyorlar. Hasılı kelam iktidarı eline alıp ülke yönetmeye kalkan bir egemen sınıfın, zümrenin yapması gereken en basit işleri beceremiyor, en sıradan önlemleri alamıyorlar...

Sözün kısası, hikâyedeki «gelmeyen» hırsız örneği, ülkeyi yönetemiyorlar.

E, o zaman da «gidin yönetimden...» demek gerekiyor. Deniyor da. Ama beceriksizliklerine, yetersizliklerine, bodurluklarına, rezilliklerine bir de arsızlığı ekliyor ve «gitmiyorlar.»

Üstelik hikâyedeki «hırsız» örneği yetmiyor, bizim kapitalistler, hele hele tekelci kapitalistler dediğimiz zümre aynı zamanda «yavuz hırsız» rolüne soyunuyor ve ev sahibini bastırıyor.

Ekonomik, demokratik ve politik örgütlülük düzeyi ile ülkeyi yönetebilecek ehliyette olduğunu kanıtlayan, kanıtlamakta olan işçi sınıfına, siyasi örgütlenme özgürlüğü tanımamak amacıyla burjuva demokrasisinin sınırlarını faşizm yönünde pervasızca çiğniyorlar. İşçi sınıfının siyasal örgütlenmesini yasaklıyor, dev boyutlu kitlesel gösterilerini kana ateşe boğuyor, sendikal örgütlenmesini bölüp parçalamak amacıyla İT'ini, BİT'ini harekete geçiriyorlar.

Gerçekten de Türkiye tekelci sermayesinin beceriksizliği, yetersizliği, bilgisizliği, görgüsüzlüğü her alanda sırıtıyor.

Bırakınız sanayileşme, makina yapan makinalar sanayiini kurma, enerji kıtlığını çözümleme gibi «ciddi» ekonomik başarıları; kapitalist ülkelerin bile - artık - üstesinden geldiği bir dizi basit sorunu dahi çözemiyorlar.

Rastgele, tamamen rastgele örnekler seçelim. Örneğin, trafik konusunu alalım. Bu ülkeyi yönetmek iddiası ile iktidarı elinde tutan ve elinde sımsıkı tutup, iktidarda kalabilmek için her türlü zorbalığı demokrasinin icabı sayan tekelci sermaye, büyük kentlerdeki trafik keşmekeşini sadece seyrediyor, mızmızlanıyor, yakınıyor ve... ve o kadar işte.

«Bu keşmekeş zaten, tekelci sermayenin otomotiv sanayiindeki büyük vurgununu tezgâhlamak için bizzat otomotiv tekelleri tarafından yaratıldı» denebilir. Doğrudur da. Ancak yeryüzünde başka kapitalist ülkeler var. Bu ülkelerde de otomotiv tekelleri var. Onlar da ülkenin trafik düzenini ve ulaşım sistemini kendi kâr oranlarını artırıcı yönde kuruyorlar. Ama hiçbirinde Türkiye'deki trafik kepazeliği yok. En azından bu oranda yok.

Trafik sorunu bir örnekti. Bir başka örnek, yani gene rasgele bir örnek daha seçelim. Sözgelimi, enerji sorununu alalım.

Akarsulardan enerji üretimi konusunda ülkemizin doğal olanaklarını bilmek için illa de teknik eleman olmak gerekmiyor. Türkiye tekelci sermayesi, günübirlik kârlar uğruna, uluslararası tekellerin gönlünce güttüğü bir işbirlikçi zümre olarak fuel - oil santrallarına ağırlık vererek vurgunlar vurdu. Ama silah, şimdi geri dönüp kendisini vuruyor. Günübirlik enerji politikası yüzünden, dahası enerji üretiminden avanta elde edebilmek amacından dolayı, bugün montaj sanayiini çalıştıracak enerjiyi dahi bulamaz duruma düştüler.

Örnekler sıralansa İstanbul kentinin yüzlerce sayfalık telefon rehberinden daha kalın bir kitap olur. Bu köşenin sınırları ise belli. Ama yargımızı kanıtlamak için sanırsak bu iki örnek de yeterli. İnsanlarımız, halkımız günün her anında bu örneklerle ve yüzlerce benzeri ile durmaksızın karşılaşıyor, acısını duyuyor, yaşamını çekilmez hale getiren bu kepazeliklerle savaşıyor.

Baştaki hikâyeye dönelim biz gene.

Türkiye tekelci sermayesi iktidarı sımsıkı tutmuş, «ülkeyi ben yöneteceğim» diyor.

Yönetemiyor.

«İktidardan git» diyorsunuz. Her türlü zorbalığa başvuruyor.

Gitmiyor.

objektifin yakaladığı

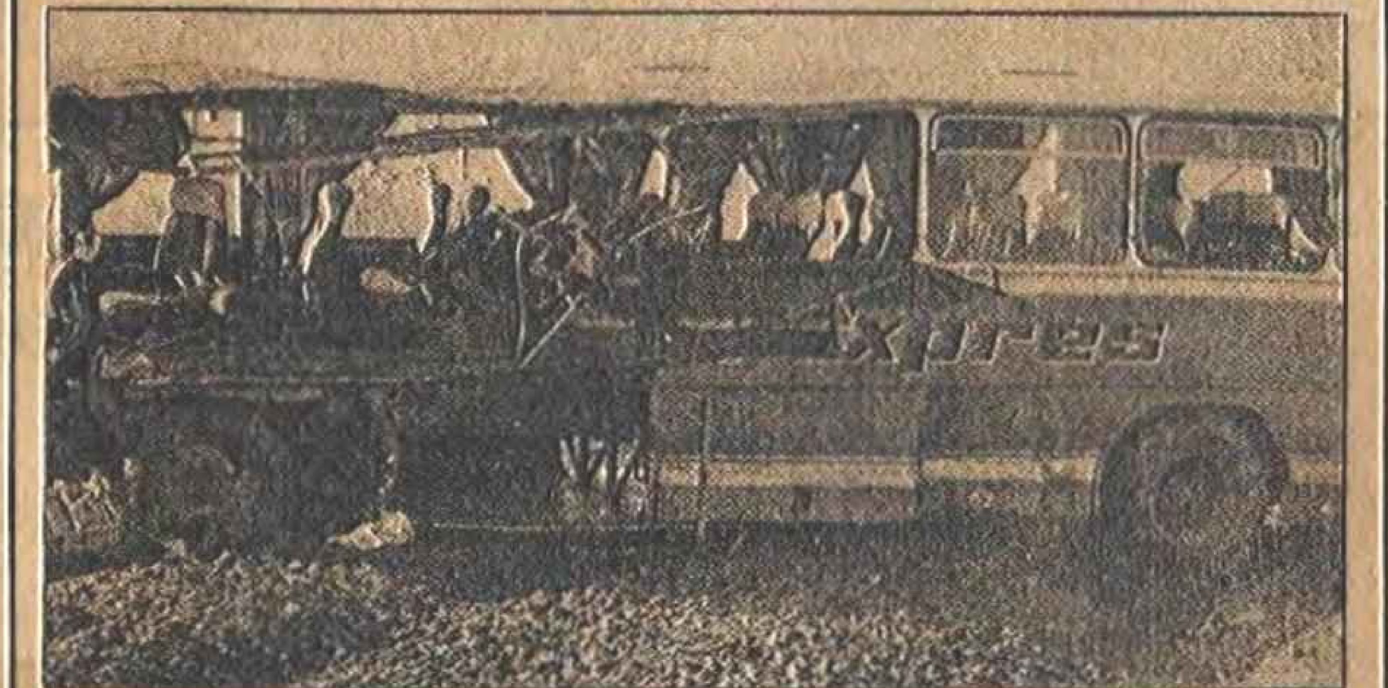

Fazla "Ekspres" olmanın sonu!..

Uluslararası sınıf sendikal hareketi temsilcileri anlatıyor

Irak Sendikaları Nineverk Bölgesi Sendikal Birlik Başkanı Muayad Abdullah

ORTADOĞU' DAKİ SAVAŞIMI YANLIZCA BİR ARAP- İSRAİL ÇATIŞMASI OLARAK GÖRMEK YANLIŞTIR..

"Bütün yönetim organlarında görev yapan işçi arkadaşlarımız, çok yüksek düzeyde başarı sağlamışlar, işçi sınıfının yönetici ve yol gösterici gücünü kanıtlamışlardır"

POLİTİKA:

Sayın Abdullah hoş geldiniz. İyi komşuluk ilişkilerinin hüküm sürdüğü ülkelerimiz arasındaki işbirliği ve kardeşlik duygularımızı ifade ederken bize Irak işçi sınıfının Devrim öncesi ve sonrası durumu hakkında bilgi vermenizi rica edeceğiz.

M. ABDULLAH:

Irak işçi sınıfının Devrim öncesi ve sonrasında nasıl geliştiğini değerlendirirken, geniş halk yığınlarının durumunu da birlikte ele almak istiyorum. Devrim öncesinde, yalnız Irak işçi sınıfı değil, halkımızın tüm kesimleri özgürlükten yoksundu. İçinde yaşamak zorunda bırakıldıkları ekonomik durum, sosyal koşullar bugün pek çok ülkede yaşanan cinstendi. Tüm bu zorluklara ve baskılara karşın, Irak'daki geniş işçi ve emekçi kesimleri, özgürlük, bağımsızlık ve ilerleme uğruna savaşımlarını sürdürdüler. Bu savaşım 1958 Devrimi ile noktalandı. Sosyalist Baas Arap Partisi önderliğinde tüm emekçiler, aydınlar ve halktan yana tüm güçler ilerleme yolunda ortak adımlar atmaya başladılar.

Bu yeni atılımda emekçi kitlelerin çıkarları birinci plânda ele alınmıştır. Bu çerçeve içerisinde, Devrim öncesinin tüm yükünü sırtına sırtlamış bulunan Irak emekçilerine geniş haklar sağlanmıştır:

1 — İşçilere sendika kurma, ve sendika seçme özgürlüğü tanınmış, bu sendikaların yöneticilerinin işçilerden olması için olanak sağlanmıştır.

2 — Yeni iş alanları açarak, tüm işçilere iş olanakları bulmak ve bu suretle işsizliği tamamen yok etmek için çalışmalar yapılmıştır.

3 — İşçilerin yaşam koşullarını düzeltmek için, asgari ücretlerin yükseltilmesi sağlanmıştır.

4 — İşçilerin eğitim düzeylerinin yükseltilmesi için, işçi eğitim ve kültür örgütünün kurulması, işçi eğitim akademilerinin açılması, işçilerin yüksek okullara girmeleri sağlanmıştır.

5 — İşçilerden yana yasaların çıkması, bu arada, 121 sayılı çalışma yasası, ve 39 sayılı Sosyal Sigortalar ve emeklilik yasasının çıkartılması sağlanmıştır.

6 — İşçilere, özel ve 'Sosyalist' kamu işletmelerinde, yönetime katılmaları için idare meclislerinde yer verilmesi için olanak sağlanmıştır.

7 — İşçilerin devletin yüksek yönetim kademelerinde de temsil edilmesi için, (Plânlama Teşkilâtı, Yüksek Ziraat ve Ticaret Konseyi, Sanayi Kalkınma Teşkilâtı, Belediye Meclisleri ve meslek Odaları) olanak sağlanmıştır.

Burada gururla söylemek isterim ki, bütün bu yönetim organlarında görev yapan işçi arkadaşlarımız, çok yüksek düzeyde başarı göstermişler ve işçi sınıfının yönetici ve yol gösterici gücünü kanıtlamışlardır.

POLİTİKA:

Irak işçi sınıfının, Ortadoğu'da emperyalizme, faşizme ve siyonizme karşı verilen savaşımındaki rolü ve konumu nedir?

M. ABDULLAH:

Irak işçi sınıfının emperyalizme, siyonizme, faşizme ve gericilere karşı verilen savaştaki konumu ve görüşü çok açıktır, biz;

— Filistin topraklarını işgal etmekte devam eden siyonistlerle kesin olarak barış yapmayız.

— BM'nin 242 ve 338 sayılı kararlarını tanımayız, bu kararları siyonistlerin Filistin'deki işgallerini yasallaştırdığını kabul ederiz.

— Siyonist, ırkçı İsrail yöneticileriyle kesin olarak bir araya gelinmesi ve aynı masaya oturulmasına karşıyız.

— Sedat'ın İsrail'e yaptığı ziyareti Arap halkı için yüz kızartıcı bir davranış olarak kabul ediyoruz ve Sedat'ı hain olarak ilân ediyoruz.

POLİTİKA:

Sayın Abdullah, Ortadoğu sorununun çözümlenmesi açısından ne gibi adımlar atılmalıdır?

M. ABDULLAH:

Emperyalizm, Vietnam savaşını kaybedince, tüm gücünü Ortadoğu'da topladı. Bu nedenle Ortadoğu'daki savaşımı yalnızca bir Arap - İsrail çatışması olarak görmek yanlıştır. Bugün Ortadoğu'da Arap halklarının ilerici kesimleri dışında da emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı savaşım veren güçler vardır. Bu haklı savaşım, bir gün zafere ulaşacaktır.

M. ABDULLAH

Ortadoğu'da barışın sağlanması için iki temel koşul vardır. Biri, İsrail'in 1967 yılında işgal ettiği Arap topraklarından geri çekilmesi, diğeri de Filistin halkının bağımsız bir devlet kurmasının sağlanmasıdır. Teşekkür ederim.

POLİTİKA:

Biz teşekkür ederiz.

YARIN: Ürdün Sendikaları adına Muhammed Arar ile yapılan görüşme.

Politika'da İŞÇİ

Gıda-iş, iki yerde sözleşme imzaladı

İSTANBUL (İSFA)

DİSK'e bağlı Türkiye Gıda İş Sendikası İstanbul ve Edirne'de kurulu iki işyerinde toplu iş sözleşmesi imzalamış, iki işyerinde de toplu iş sözleşme çağrısında bulunmuştur.

İstanbul'da kurulu Doluca Şarapçılık işyerinde imzalanan toplu iş sözleşmesine göre işçilerin günlük ücretlerine birinci yıl 70 lira, ikinci yıl da 70 lira zam yapılmıştır. 22 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesinde yıllık ikramiye yılda üç maaş olarak kabul edilmiştir.

Edirne'de kurulu Çağlar Gazoz Fabrikası'nda imzalanan I. Dönem toplu iş sözleşmesine göre ise işçilerin günlük ücretlerine birinci yıl 30 lira, ikinci yıl da 10 lira zam yapılmıştır. Çağlar Gazoz Fabrikası'nda yıllık ikramiye birinci yıl birbuçuk maaş, ikinci yıl da birbuçuk maaş olarak saptanmıştır.

Öte yandan Gıda-İş Sendikası yetkililerinden alınan bilgilere göre Kartal-Maltepe'de kurulu ve aynı işverene ait Çakıroğlu Gıda Sanayi ve Çakır Gıda Sanayi işyerlerinde yetki alınarak toplu iş sözleşmesi çağrısı yapılmıştır.

Sendika yetkilileri ayrıca, 1 işyerinde toplu sözleşme görüşmelerine başladığı ve Maltepe Un Fabrikası işçilerinin de Gıda-İş saflarına geçtiği bildirilmiştir.

Gıda-İş Sendikası yetkililerince yapılan açıklamaya göre, Karaköy Börekçisi, Doysan Yağlı Sanayii, Nestle Çikolata ve Coca-Cola Export Corporation işyerlerinde toplu sözleşme görüşmelerinde önümüzdeki günlerde başlanacaktır. Gıda-İş sendikası yetkilileri bu işyerlerinde sendikanın toplu sözleşme teklifinin işverene verildiğini ve karşı teklifin gelmesinin beklendiğini söylemişlerdir.

Teknik-İş'in Bağcılar Bankasındaki grevi büyük destek görüyor

İZMİR (İSFA)

DİSK'e bağlı Teknik-İş Sendikasının İzmir'de kurulu Bağcılar Bankası Şubesinde başladığı grevin büyük destek gördüğü bildirilmiştir.

Sürdürülen toplusözleşme görüşmelerinde anlaşmaya varılamaması üzerine 5 ay önce Bağcılar Bankası İzmir Şubesinde grev kararı alındığını belirten Teknik İş Sendikası yetkilileri, bütün iyi niyetlerine rağmen işverenin anlaşmaya yanaşmadığını söylemişlerdir.

30 işçinin başlatmış olduğu Bağcılar grevi İzmir'deki demokratik kuruluşlar tarafından büyük ilgiyle karşılanmış, grev yerlerini ziyaret eden demokratik kuruluş temsilcileri grevi sonuna dek destekleyeceklerini belirtmişlerdir.

Öte yandan aynı bankanın Alaşehir, Menemen, Manisa, Selçuk, Turgutlu ve Salihli şubeleri dahil olmak üzere 9 şubesinde daha kademeli olarak grev uygulamasına geçileceği bildirilmiştir.

Demokratik kuruluşlar Bağcılar Bankası grevini sonuna kadar desteklediklerini belirtiler. Resimde İlerici Gençler Derneği temsilcileri grevci işçileri ziyaretleri sırasında.

F. Almanya'da her bin Türkiyeli işçiden 235'i iş kazasına uğruyor

Türkiyeli işçilerin en ağır işlerde çalıştırıldığı bildirildi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Uluslararası Çalışma Bürosu'nun Yugoslavya'nın Dubrovnik kentinde düzenlediği "Uluslararası İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği" konulu konferansında Federal Almanya'da çalışan her 100 Türkiyeli işçiden 235'inin iş kazasına uğradığı açıklanmıştır.

Türkiye'nin Bonn Büyükelçiliği Çalışma Müşaviri'nin konferansta yaptığı açıklamalara göre, bugün Federal Almanya'da 30 iş kolunda 522.700, Avusturya'da 28.026, Belçika'da 53.628, Danimarka'da 5 bin 571, Fransa'da 10 bin, Hollanda'da 37 bin 178 ve İsviçre de 115 bin 120 olmak üzere tüm Avrupa ülkelerinde toplam 701 bin 321 Türkiyeli işçi çalışmaktadır. Bu işçilerin ülkelerinden ayrılırken 35 yaşını geçmemiş olmaları zorunluluğu da vardır. Böylece bu işçiler hem genç, hem de sağlıklı olarak yurt dışına çıkmış olmaktadırlar. Ancak Avrupa ülkelerinde çalıştıkları sürece hem iş kazalarının, hem meslek hastalıklarının hem de psikolojik sorunların etkisiyle bu işçiler kısa sürede yıpranmaktadır.

BORUSAN'DA YETKİ SORUNU BİLİRKİŞİ RAPORUNA KALDI

GEMLİK (İSFA)

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası ile Türk-İş'e bağlı Türk Metal Sendikası arasında süren Gemlik Borusan Fabrikasındaki yetki sorunu bilirkişinin vereceği rapora kalmıştır.

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası ile Türk-İş'e bağlı Türk Metal Sendikası arasında süren Gemlik Borusan işyerindeki yetki uyuşmazlığı davasına önceki gün Gemlik İş Mahkemesi'nde devam edilmiştir. Mahkemenin verdiği "Referandum yapılması" kararının Yargıtay tarafından bozulması üzerine yeniden başlayan davada söz alan Maden-İş Sendikasının avukatları Yargıtay'ın referandum yapılmasını kabul etmemesine karşın birçok işyerinde referandum yapılmadığını hatırlatmışlar, mahkemenin işçilerin daha fazla mağdur olmaması için açık irade beyanı yapılmasını istemişlerdir. Türk Metal Sendikasının avukatları ise Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün daha önceki kararına uyulmasını istemişlerdir. Daha sonra tekrar söz alan Maden-İş sendikasının avukatı üye fişlerinde Türk Metal'in yaptığı sahteciliğin saptanması için, üye fişlerinin Bölge Çalışma Müdürlüğü'nden alınarak Güzel Sanatlar Akademisi'nde incelenmesini istemiştir.

Gemlik İş Mahkemesi Yargıcı Ahmet Şeritçi de Maden İş Sendikasının isteğine uyarak üye fişlerinin Bölge Çalışma Müdürlüğü'nden alınarak İstanbul Nöbetçi İş Mahkemesi vasıtasıyla incelettirilmesine ve duruşmanın 26 Ocak 1978 günü yapılmasına karar vermiştir.

Mahkemenin verdiği bu kararı mahkeme salonuna gelerek duruşmayı izleyen Maden İş üyesi işçiler tarafından sevinçle karşılanmıştır.

ARININ BALI

Süleyman ÜSTÜN

Kuyruklar ve komite

10 Ocak günlü gazetelerde bir haber: Temel ihtiyaç maddelerinin kıtlığını ve yokluğunu önlemek için komite kuruldu.

Bulunmayan maddeler arasında şeker, yağ, ilâç, benzin, fuel - oil, tüpgaz gibi gerçekten temel ihtiyaç maddesi olanları yoklar listesinin başında geliyor. Bunları demir, kömür ve çimento gibi ihtiyaç maddeleri izliyor. Bulunmayan başka maddeler de dolu. Komitenin tespitlerine göre, bugün ülkemizde 70 kalem ihtiyaç maddesinin sıkıntısı çekiliyor.

Bunlardan bir kısmı ya hiç bulunmuyor, veya çok zor bulunuyor.

Yaşam, kuyrukların bolluğu haberi doğruluyor. Bayilerin önü uzayıp giden kuyruklarla dolu. Kışın soğuğunda donmamak için, sobasında yakacak bir kaç litre petrol (gaz) için, ellerinde plâstik kaplarla üşüyüp titreşen insanlar... Boşunu verip dolusunu almak için, gaz tüpleriyle bekleşenler... Sıkıntıdan kavga çıkaran insanlar. Benzincilerin önünde biriken arabalar... Yakıtsızlık yüzünden seferden alınan taşıt araçları... Fuel - oil yokluğundan buzdolabına dönen evler, kapanan okullar, üretimi durdurulan işyerleri.. Ameliyatı ertelenen hastalar...

Eczaneler çoktandır ilâç satmıyorlar zaten...

En hayati ilâçlar bile, bir bir çekiyor elini piyasadan. Bu gidişle eczanelerde bir süre sonra asprin de bulunmazsa kimse şaşırmamalıdır.

Şeker, bir gelip bir kayboluyor. Yağ, çoğu zaman gizli gizli veriliyor devamlı müşterilere.

«Kıtlık ve yoklukları önleme komitesi»ni hükümet kurmuş. Hükümet, ihtiyaç maddelerinin darlığını ve yokluğunu yaratanlarla mücadele edecekmiş. Yerinde bir karar. Görevini yapıyor hükümet.

Hükümetin başta gelen görevlerinden biri de, stokçularla, karaborsacılarla, mal darlığı yaratarak vurgun vuranlarla mücadele etmektir.

Kurulan bu komite, hükümetin bu girişimi acaba soruna bir çözüm getirecek midir?

Biz getirmesini dileriz. Ancak, ne böyle bir komitenin, ne de hükümetin almayı tasarladığı bir takım önlemlerin bu işin üstesinden gelmeye yetmeyeceğini söylemeliyiz.

Çünkü, soruna yaklaşımımız yanlış. Sorunu değerlendirmemiz bilimsel değil.

Temel ihtiyaç maddeleri yok, bulunmuyor diyoruz. Bulunmayışı nedeni de yalnızca stokçuluğa, karaborsaya, bazı insanların fırsatçılığına bağlıyoruz. Bunlarla etkin mücadele edilirse, sorunun çözümlenebileceğini sanıyoruz. Büyük yanılgımız buradadır işte.

Sorunun temeli, üretimin amacında, plânlanmasında gizlidir.

Bugün bir üretim biçimi var ki, adına, üretim araçlarının özel mülkiyetine dayalı kapitalist üretim diyoruz. Bu üretimde, üretimden amaç insanların ihtiyaçlarını karşılamak değildir. Bunda amaç bellidir ve tektir. Kâr ve daha çok kâr. Bu üretimde, üretimin plânlanması bu amaca uygun olarak, üretim araçlarının sahipleri tarafından yapılır. Bunda, önemli olan, toplumun ihtiyaçlarının karşılanması değil, kapitalistin kârıdır. Üretimden amaç «kâr» olunca da, ister istemez bazı malların darlığı kaçınılmaz olacaktır.

Bu işin temelden çözümü, kâr amacı gütmeyen, üretim araçlarının toplumsal mülkiyette olduğu üretim biçimidir. Yalnız ve ancak orada, o zaman üretim, toplumdaki herkesin ihtiyaçlarını en iyi bir biçimde karşılayacak bir biçimde plânlanabilir.

Komitenin ve hükümetin «mal darlığı» yaratanlar üzerinde etkili olmalarını yine de dileriz.

Unutulmamalı, üretimi elinde bulunduranlar onu plânlayanlar «politik üretim» de yaparlar. Önceden yapmışlardı. Onlar, beğenmedikleri hükümetleri işbaşından uzaklaştırmada, «mal darlığı»nın yerini bilecek deneydedirler.

> 3 yılda yapılan 68 irade beyanının 37 sini DİSK'e 14'ünü Türk-İş'e bağlı sendikalar 10'unu da bağımsız sendikalar kazandı, 4 işyerinde çoğunluk sağlanamadı
>
> İbrahim ERGÜN

İrade beyanlarında DİSK'e bağlı sendikalar başarı kazandı

Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı temelinden hareket eden sendikaların işçi sınıfı içinde her geçen gün daha fazla kök saldığı ve örgütlendiği görülmektedir. Bunun en iyi göstergesi ise son 3 yıl içinde yapılan irade beyanı oylamasında ortaya çıkmıştır.

Yapılan araştırmalara göre son 3 yıl içinde yapılan irade beyanı oylamalarında demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı temelinden hareket eden DİSK'e bağlı sendikalar Türk-İş'e bağlı sendikalara karşı büyük bir başarı elde etmiştir. Araştırmalara göre 1975 yılından bu yana yapılan 68 irade beyanı oylamasından 37'sini DİSK'e bağlı sendikalar 14'ünü Türk-İş'e bağlı sendikalar 10'unu ise bağımsız sendikalar kazanmış, 4 işyerinde ise çoğunluk sağlanamayarak yetkili sendika tesbit edilememiştir.

REFERANDUM YASASI yok

Gizli oy açık sayım esasına göre işçilerin özgürce istedikleri sendikayı seçme hakkı olan "Referandum" ülkemizde yasalara girmemiştir. İşçilerin önüne konan bu engellerin birincisi Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin grev hakkını özünde engelleyen karardır. "Grev oylamasına işyerine alınış tarihine ve çağrı tarihinde işyerinde bulunup bulunmamasına bakılmaksızın, salt grev oylaması isteminin yapıldığı tarihte işyerinde çalışmakta olan tüm işçilerin grev oylaması isteminde bulunabileceği, dolayısıyla çağrı tarihinden beri işyerinde çalışıp da grev oylaması isteminde bulunulacak tarihte işlerine işverence son verilen işçilerin grev oylaması istemi ve oylamasında nazara alınmayacaktır" yolundaki karar işçi sınıfının en doğal hakkı olan grevi engellemek için her türlü yola başvuran işverenlerin işine fazlasıyla yaramıştır.

Bu kararla işverenler grev oylamasından önce işyerine çok sayıda işçi adı altında kendi adamlarını almak ve kendinden olmayanları çıkarmak hakkını elde ederek grev kararını önleme olanağına kavuşmuş bulunmaktadır.

Yasal engellerden ikincisi ise, yine Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 20 Mayıs 1975 tarihinde aldığı Referandumu engelleyen karardır. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi Referandum hakkını engelleyen bu kararı "yasalarda buna ilişkin bir hüküm yok" gerekçesini göstererek almıştır. Daha sonra bir mahkemenin itirazı üzerine Yargıtay Genel Kuruluna giden bu sorun, kararı alan 9. Hukuk Dairesi'nin bir önceki kararını bozmasına karşın, Yargıtay Genel Kurulunun bu kararıyla mahkeme kararıyla da Referandum'a gidilmesi olanağı ortadan kalkmıştır.

DİSK'e bağlı tüm sendikalar tarafından eleştirilen ve Referandum hakkının verilmesi için mücadele eden DİSK ve ona bağlı sendikalar iktidara gelen tüm partilere bu hakkın tanınması için sürekli başvuruda bulunmuş ve tüm kitle gösterilerinde bunu vurgulamıştır. Türk-İş'e bağlı sendikaların bu konuda ses çıkarmaması dikkati çekmektedir.

EN FAZLA İRADE BEYANI OYLAMASI MADENİ EŞYA KOLUNDA YAPILDI

Son 3 yıl içinde yapılan irade beyanı oylamasından çıkarılan sonuçlarda en fazla irade beyanı oylamasının madeni eşya iş kolunda yapıldığı görülmüş ve bu irade beyanı sonuçlarında ise, DİSK'e bağlı Maden-İş sendikasının büyük başarı kazandığı belirlenmiştir.

Araştırmaya göre son 3 yıl içinde madeni eşya iş kolunda 26 irade beyanı oylaması yapılmıştır. Oylamalar sonucunda, DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası 19 işyerinde irade beyanı oylamasını kazanmıştır.

İLK REFERANDUM VE 1975-1978 YILI ARASINDAKİ İRADE BEYANI OYLAMALARI

"Gizli oy açık sayım" esasına dayalı olarak yapılan ilk referandum'u 1975 yılında DİSK'e bağlı Lastik-İş Sendikası yapmış ve Derby Lastik fabrikasında yapılan oylamayı açık farkla kazanmıştır.

Sınıf Sendikacılığının istemleri 10

-SON SÖZ-

On gündür, gazetenizin bu sayfasında, işçilerin ve diğer emekçilerin istemleri derli-toplu bir biçimde yayınlandı. Bu istemler, dizi yazımızın girişinde de belirtildiği gibi DİSK 6. Genel Kurulu'na "Çalışma taslakları" olarak hazırlanmıştır ve günümüzde sınıf sendikacılığının mücadele hedeflerini formüle etmektedir.

Yayınladığımız bu çalışmanın belki de en önemli özelliği, sınıf sendikacılığının somut mücadele hedeflerini göstermesi, bu güne kadar yapılmış çalışmaların en gelişmişi olmasıdır. Sınıf sendikacılığının istemleri başlığıyla yayınladığımız bu çalışmanın elbet bir başı, bir de sonu vardır. Çalışmanın ilk kısmı, "Yönlendirici Temel Belge" başlığını taşımakta ve işçi sınıfının gerek uluslararası gerekse ülkemiz durumunu nasıl değerlendirdiği ortaya konmaktadır. Bir başka deyişle bu bölümde dünyaya ve Türkiye'ye işçi sınıfının ilerici sendikal hareketinin bakış açısı sergilenmektedir.

Bir sonraki bölümde işçi sınıfının birbirinden ayrılmaz üç mücadele biçimine değinilmekte, ekonomik-politik ve ideolojik mücadele biçimleri arasındaki ilişkiler temeli üzerinde Türkiye'deki sendikal hareketin durumu incelenerek, demokratik sınıf ve kitle sendikal anlayışının ilkeleri netleştirilmektedir. Geniş çevrelerin "DİSK'in ilkeleri" olarak bildiği bu ilkelerin hemen ardından ise sınıf sendikacılığının "Eylem Programı" yer almaktadır. Gazetemizde yayınlanan bölüm, işte budur.

Son bölümü dün yayınlanan "Eylem Programı"nda da açıkça görüldüğü gibi, sınıf sendikacılığının mücadele hedefleri, politik planda saptanan stratejik hedeflere ve doğru olarak, uyumlu kılınmıştır. Ardarda sıralanan istemlerin -ya da mücadele hedeflerinin- yalnızca işçileri ilgilendirdiğini düşünmek ise yanıltıcıdır. Bilindiği gibi işçi sınıfı yalnızca kendi istemleri için değil, geniş emekçi yığınların özlem ve gerçek çıkarları için de mücadele etmektedir. Hatta bu konuda en çok emek harcayan, bu uğurdaki çabalara en çok emeği geçen olduğu içindir ki, işçi sınıfı demokrasi ve ilerleme savaşımının sömürüsüz ve baskısız bir dünya için verilen savaşımın öncülüğünü elde etmektedir. Böylesi bir savaşımda en devrimci güç olmasının yanısıra, işçi sınıfımızın tüm halkın, (emekçilerin tüm kesimlerinin) çıkarlarını ne denli gözettiği, onların bu çıkar ve isteklerine kavuşması için mücadele etmeyi kendine ne denli ödev bildiği de yayınladığımız Eylem Programında açıkça ortaya çıkmaktadır. Çünkü, sınıf sendikacılığı, günümüzdeki, mücadelesini, geniş emekçi yığınların, tüm ulusal ve demokratik güçlerin ortak iktidarı hedefine, ileri demokratik bir düzen hedefine uyumlu kılmaktadır.

Hazırlanan çalışmanın üçüncü ve son bölümü ise, sıralanan bu istemlere varmak için verilen mücadelede DİSK'in üzerine düşeni yapabilmesi için nasıl bir işleyişe sahip olması gerektiği belirlemekte ve "Daha güçlü bir DİSK için..." başlığını taşımaktadır.

Bir kitap olarak basılmasını yararlı gördüğümüz bu çalışmanın "Eylem Programı" bölümünde yer alan pek çok talebin yeni hükümet programında yer almaması belki normaldir ama, CHP ağırlıklı bir hükümetin programında daha ileri hususlar bekleyenler açısından bu durum düşündürücü olmalıdır. Ne var ki, işçi sınıfı, O'nun yolunda yürüyen emekçi yığınlarla birlikte, kendi mücadele hedeflerine varmak için kararlı, devrimci ve süregen bir çaba içinde, mutlaka olacaktır. Bundan kuşkumuz yoktur. Üstelik, adına "Demokratik Talepler Bildirgesi" de diyebileceğimiz bu Eylem Programı, gerek sendikal örgütler arasında ve gerekse dağınık bir durumda bulunan ilerici güçler arasında hangi konularla ortak güç ve eylem birliğinin sağlanabileceğini de ortaya koymaktadır. Görülen, böylesi noktaların çok fazla olduğudur.

Şimdi hepimizin elinin altında tüm emekçilerin istem ve özlemlerini kapsayan sömürüsüz ve baskısız bir dünyaya varmak için elde edilmesi gereken hedefleri, aşılması gereken engelleri somutlayan bir "bildirge" bulunuyor.

Bu yoldaki her bir kazanım, hem çalışan insanların yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirecek, hem de tekellerin egemenliğine darbeler vuracak. Demokrasi savaşımıyla sosyalizm savaşımının içiçeliği, burada somutlanıyor.. Bu yolda, ilerici güçlerin birliği zorunludur.

Petrol-iş Sendikası iki işyerinde yetki aldı

İSTANBUL (İSFA)

Türk-İş'e bağlı Petrol-İş Sendikası iki işyerinde toplu iş sözleşmesi imzalamış iki işyerinde de yetki almıştır.

Petrol-İş Sendikası'nın sözleşme imzaladığı İstanbul'da kurulu Kimyevi Maddeler işyerinde işçilerin günlük ücretlerine birinci yıl 45 lira, ikinci yıl ise 50 lira zam yapılmıştır. Yıllık ikramiyenin üç buçuk maaş olduğu sözleşmede kıdem tazminatı 1-3 yıl çalışanlar için 35 gün, 3-7 yıl çalışanlar için 40 gün, 7 yıldan fazla çalışanlar için 45 gün olarak kabul edilmiştir.

Ankara'da kurulu Eyüp Sabri Tuncer işyerinde 23 işçi adına imzalanan toplu iş sözleşmesine göre ise işçilerin günlük ücretlerine birinci yıl 35 lira, ikinci yıl da 10 lira zam yapılmıştır. Kıdem tazminatı bir yıldan 5 yıla kadar 30 gün, 5 yıldan yukarı için ise 35 gün olarak kabul edilmiştir. Yıllık ikramiye de 2 maaş tutarında olarak saptanmıştır.

Öte yandan Petrol-İş Sendikasının bir süre önce yetki almak için başvuruda bulunduğu İzmir'e bağlı Menemen'de kurulu Anka İlaçları Kimya Sanayi işyerinde ve Kocaeli'de kurulu Fursan Fermantasyon işyerinde yetki aldığı bildirilmiştir.

Ayrıca Petrol-İş Sendikasından verilen bilgilere göre üç işyerinde daha yetki almak için başvuruda bulunulmuştur. Yeni başvurulan işyerleri Kartal'da kurulu Agro-Mere, Kocaelinde kurulu Türsan, İzmir'de kurulu Anka İlaç işyerleridir.

Hürcam-İş 9 işyerinde yetki için başvuruda bulundu

İSTANBUL (İSFA)

DİSK'e bağlı Hür Cam-İş Sendikası yurdun çeşitli bölgelerinde 9 işyerinde yetki almak için başvuruda bulunmuştur.

Bildirildiğine göre, yetki için başvurulan işyerlerinden Gebze'de kurulu Çayırova Cam Sanayi, Cam Elyaf, Topkapı'da kurulu Topkapı Şişe Cam, ve Mersin'de kurulu Anadolu Cam Sanayi işyerlerinde, Türk-İş'e bağlı Kristal İş Sendikası itirazda bulunmuştur.

Politika'nın grevdeki Maden işçileri ile dayanışma kampanyası

Hediye Telebağlı	2.075.-
Keşan Belediye Başkanlığı	3.345.-
Malatya Belediye Başkanlığı	63.350.50
Nazilli Belediye Başkanlığı	22.275.-
Galip Tamer	250.-
Ankara Belediyesi Mezarlıklar Müdürlüğü çalışanları	325.-
TKİ Sondaj Kamp İşçi ve Teknik personeli	1.560.-
Türkiye Maden-İş sendikası 13. Bölge Temsilciliği	2.250.-
DİSK çalışanları	3.006.-
TÜTED (Öner İnce)	600.-

Bugünkü Toplam 96.530.50

Önceki Toplam 7.923.774.19

Genel Toplam 8.020.274.69

7 AYI AŞKIN SÜREDİR ÇOK YÖNLÜ VE ŞİDDETLİ SALDIRILARA YİĞİTÇE GÖĞÜS GEREN VE EŞİNE AZ RASTLANIR BİR MÜCADELE ÖRNEĞİ VEREN YİĞİT METALURJİ İŞÇİLERİYLE OLAN DAYANIŞMAMIZI YÜKSELTELİM. GAZETENİZ POLİTİKA, TÜM OKUR VE DOSTLARINI BU UĞURDA SÜRDÜRÜLEN DAYANIŞMAYI GÜÇLENDİRMEYE ÇAĞIRIYOR.

Politika

SAHİBİ: Politika Basın–Yayın A.Ş adına Kemal TÜRKLER

Genel Yayın Müdürü: Aydın ENGİN
Müessese Müdürü: Haluk YETİŞ

Yazıişleri Müdürü: Aydın ŞENESEN
Teknik Yönetmen: Yavuz KÖSEMEN
Ankara Temsilciliği: İSTA (Süleyman COŞKUN)

DİZGİ: Politika Basım Yayın A.Ş. IBM ve Lynotip Tesisleri
BASKI: İstanbul Matbaası Tesisleri
DAĞITIM: Hürriyet Gazete Dağıtım A. Ş.

Abone koşulları: Yurt içi Yıllık 750 TL – 6 aylık 400 TL – 3 aylık 200 TL
Yurt dışı Yıllık 900 TL – 6 aylık 500 TL – 3 aylık 250 TL
Avrupa uçak farkı olarak her sayı için 6.50 TL ek ücret alınır

İLAN TARİFESİ
Bütün Türkiye ve Avrupa: sütun santimi 200 TL
İstanbul Baskısı 100 TL Yayın İlanları 50 TL

Sayı: 1650 — Yıl: 5

ECEVİT' İN ÖNÜNDEKİ "GORDION" DÜĞÜMÜ

(Baştarafı 1'de)

Ecevit hükümetinin bu değerlendirmeleri yapmakta olduğunun ilk belirtileri, iki noktadaki «yeni» yaklaşımla ortaya çıkmaktadır. Demirel hükümetinin «Silâh ambargosu ve Kıbrıs ayrı konulardır» düşüncesi yeni hükümetçe de benimsenmiş gözükmekle beraber, açık bir farklılaşma da söz konusudur: Demirel; tavır olarak, bu «ayrı» sorunlardan önce ambargonun kalkmasını, sonra Kıbrıs'ta yumuşak bir politikaya girilmesini düşünmüştür. Ecevit ise, eskilerin deyişiyle bir «takdim - tehir» yapmanın görünümündedir; önce Kıbrıs çözümüne yönelmiştir, burada atacağı olumlu adımların silâh ambargosunu kendiliğinden kaldıracağı düşüncesinden hareket etmiş gözükmektedir. Ayrıca, Kıbrıs, Ege kıt'a sahanlığı gibi konularda «Paket anlaşma» yaklaşımına genellikle karşı olan politikalara da yeni hükümet bir değişim getirmektedir: Ecevit, Kıbrıs görüşmeleriyle kıt'a sahanlığı görüşmelerinin «birlikte» değilse de «aynı zamanda» başlayabileceği, bir alandaki olumlu adımın ötekindeki olumlu adımları kolaylaştırabileceği düşüncesindedir.

Türkiye'nin Kıbrıs konusunda sadece gerçekçi değil, aynı zamanda dünya uluslarının da genel onayını alan bir politika oluşturması, elbette imkânsız değildir. Barışa ve haklılığa yönelik girişimler, güçlü destekleri her zaman bulabilirler. Konunun iç politikada bir istismar aracı yapılacağı, çeşitli ve ağır suçlamalara neden olacağı iddiaları belki geçerlidir ama, bunların barışçı ve hakşinas halk kitleleri üzerinde önemli bir etkinlik taşıyacağı söylenemez. Günümüz Türkiyesi, Makarios suretlerinin meydanlarda yakıldığı ve 6-7 Eylül olaylarının düzenlendiği Türkiye'nin çok uzağında, çok ilerisindedir artık. Yeni hükümet, kendi yaklaşımının nedenlerini ve tavrını kitlelere etkin bir biçimde ve açıklıkla anlatabilirse, kendisine başlıca desteği aynı kitleler getirebilir. Böyle bir destek karşısında ise, toplumun gerilerde bıraktığı bir ortamın demagojileri, ancak çaresiz kalırlar.

Hükümet, önündeki çözülmez görünen düğümü, çözebilme yeteneğine ve şansına sahip gözükmektedir.

İsmail Cem

ÜNİVERSİTE

(Baştarafı 1'de)

nı açıklamıştır.

Dışişleri Akademisi'nin, II. nci dönem çalışmalarının sona ermesi dolayısıyla Dışişleri Bakanlığı'ndaki İsmail Erez salonunda düzenlenen törende Akademi'deki eğitimlerini tamamlayan Bakanlık personeline hitabeden Bakan, Bakanlık bünyesi içinde de siyasi karar organı ile teknisyenler arasındaki ilişkilerin daha sıhhatli bir zemine ulaştırılmasını sağlayacak önlemlerin süratle alınacağını belirtmiştir. Dışişleri bünyesindeki karar oluşturma sürecinin karar organları ve teknik kademeler arasında karşılıklı etkileşim yoluyla, daha etkin bir biçime kavuşturulacağına değinen Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün önemli konularda karar organlarına kapsamlı seçenekler sunmanın teknisyenlere düşen bir görev olduğunu söylemiştir.

Dışişleri Bakanı Ökçün hükümetin dış politika alanında yeni bir yaklaşımla geldiğini belirterek bakanlığın bundan böyle açık bir politika izleyeceğini ve gerek kamuoyu, gerekse basın ile daha iyi bir diyalog sürdürmeye özen göstereceğini bildirmiştir.

Dışişleri alanında yeni bazı örgütlerin yaratılması yoluyla bir kurumlaşmaya gidileceğini belirten Ökçün Başbakan Bülent Ecevit'in talimatı ile dışişlerinde uluslararası ilişkilere öncelik tanınacağını söylemiştir.

Gündüz Ökçün Dışişleri, Akademisi'nin de yeni gerek sinmelere ve önceliklere cevap verecek şekilde yeniden düzenleneceğini kaydetmiş ve Akademi'de uluslararası ekonomik konular ve mali konular konusunda araştırmalar yürütülmesinin sağlanacağını belirtmiştir.

Dışişleri Bakanı ayrıca, Akademi'nin siyaset adamları ve askeri liderlere de gerektiğinde somut konularda kapsamlı bilgi verebilecek ve konferanslar düzenleyebilecek bir programa kavuşturulacağını da bildirmiştir.

NAZIM HİKMET

(Baştarafı 1'de)

"Türkiye İşçi Sınıfının yarım yüzyıllık şanlı örgütlü mücadele geleneğinin yiğit temsilcisi Nazım Hikmet sömürüsüz bir dünya için adadığı yaşamının 76'ncı yılını 20 Ocak 1978 günü dolduruyor. İşçi sınıfımız ve tüm ilerici güçler bu önemli günü yurdun dört bir köşesinde kutlayacaklar. Ankara'da da bazı sendikalar ve yolunu işçi sınıfının yolu olarak belirleyen Demokratik Kitle Örgütlerinin desteği ile 21 Ocak 1978 günü saat 20.30'da Derya sinemasında Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkının savaşkan oğlu Nazım Hikmet'in 76'ncı doğum yıldönümünü anmak üzere bir gece düzenlenmiştir.

Bu güzelim memlekette hürriyetin on şanlı elbisesiyle işçi tulumuyla dolaşacağı günler için ekmek, gül ve hürriyet günleri için onun verdiği savaşım bugün yolumuzu aydınlatıyor. Yıllar boyu sınıfından, halkından koparılmaya çalışılan bu özgürlük ozanının şiirleri bugün işçi sınıfımızın ağzında grevlerde, alanlarda, kavganın türküleri, marşları oldu, söyleniyor hep bir ağızdan. Nazım işçi sınıfının yüreğinde, o yüce özgürlük ve barış için çarpıyor, çarpacak."

YANAN

(Baştarafı 1'de)

giye göre önceki gün saat 09.15 sıralarında geminin makine dairesinde çıkan yangın, kaptan köşkünün yanmasına neden olmuştur. Ancak ambarlarda bulunan sigara ve viskiler yangından zarar görmemiştir. Bulgaristan'dan gelecek olan firma yetkilisinin beklendiğini belirten İl Jandarma Alay Komutanı Ergenekon "Sigara ve viskiler, yetkili geldikten sonra kiralanacak başka bir gemi ile Beyrut'a gönderilecektir. Ancak bundan önce geminin manifestosu incelenecek ve bir kaçakçılık olup olmadığı kontrol edilecektir" demiştir.

Olayla ilgili olarak gözaltına alınan iki Yunanlı gemici hakkında soruşturmanın devam ettiğini belirten Albay Necabettin Ergenekon soruşturma sonucunda yangının çıkışında kasıt bulunup bulunmadığından anlaşılacağını sözlerine eklemiştir.

BİRTARIM

(Baştarafı 1'de)

olduğunu belirtmiş "Tarımsal asgari ücretin bu düzeyde saptanması gerekirken zaten düşük saptanmış bulunan sanayi kesimi asgari ücretinden de daha aşağı bir miktarda ilanı işçinin yoksulluğu ve toprak ağalarının kucağına itilmesi anlamına gelecektir." şeklinde konuşmuştur.

GÜNDÜZ BEY GÜNDÜZBEY HÜKÜMETİ DESTEKLEYECEKLERİNİ AÇIKLADI

Ecevit hükümetine "hayır" demenin faşizme ve zulme "evet" demek olacağını bildiren Gündüzbey hükümeti destekleyeceklerini açıklamış örgütsüz ve toplu sözleşmesiz koşullardaki tarım işçilerinin birincik dayanağının asgari ücret olduğunu ifade etmiştir.

SERMAYE

(Baştarafı 1'de)

ri ve lokavtları sona erdirmek için aracı olmaya ve barışa zorladıkları gözlenmektedir.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Rafet İbrahimoğlu MESS'e karşı yürütülen Maden-İş grevlerinin ekonominin tahammül hududunu aştığını öne sürmüş grevlerin 1977 yılı içinde 14.5 milyar liralık üretim kaybına yolaçtığını söylemiştir.

Maden İş üyelerinin MESS patronlarına karşı direnç ve kararlılıkla yürüttükleri dayanışmayı "Katılık" olarak nitelendiren işveren kuruluşlarının Genel Sekreteri İbrahimoğlu DİSK yönetiminin değişmesine kadar grev yerlerindeki "UDC" pankartlarının kaldırılmamasından da yakınmış 'DİSK' in grevci işçilere yardım amacıyla 8 milyon civarında bir fon oluşturması bu grevlerin katılığını muhafaza etmek karar ve düşüncesini göstermektedir" şeklinde konuşmuştur.

İbrahimoğlu işverenlerin amacının biran önce toplusözleşmenin imzalanması olduğunu da iddia etmiş özetle şunları söylemiştir.

"MESS bugüne kadar ki uyumlu tutumu ile toplu iş sözleşmesi sisteminin gereği olan çalışma barışının sağlanması yolunda her çeşit olumlu çabayı göstermiştir. Buna rağmen sermayeyi saldırganlıkla nitelemek haksız olduğu kadar gerçek dışı bir beyan olmaktadır. Konfederasyonumuz ve üye sendikalarımız daima toplusözleşme müzakereleri sonundaki amacın sözleşmeyi imzalamak olduğuna inanmış ve yıllardır bu uygulamayı sürdürmüş bulunmaktadır. Böyle olduğu halde üyemiz MESS ile Maden-İş arasındaki müzakereler ihtilafla devam etmesi sermayenin barışsever olmadığından değil DİSK ve Maden-İş'in uzlaşmaz sendikacılık anlayışı yüzündendir. Örnek olarak son müzakerelerde Maden İş'in işçilere işveren tarafından grev süresi boyunca ücret ödenmesi talebini gösterebiliriz. Bu talep çalışmayan işçiye ödeme yaptırarak grevin işverence finanse edilmesi gibi garip bir istek anlamındadır ve camiamızın en başta gelen bir prensibine karşıdır.

İşte Maden İş ve DİSK'in bu tür tutumları yüzünden ülkemizin en önemli bir işkolunda 1977 yılı sonuna kadar 14.5 milyar lira üretim kaybı düzeyinde zararlara yolaçan bu grev hala devam etmekte ve ekonomimize grevdeki işçiye vergi gelirleri bakımından devlete ve piyasada bulunmaya mal ve hizmetler yönünden Türk tüketicisine olumsuz etkiler yapmaktadır.

ECEVİT

(Baştarafı 1'de)

dulkerim Zilan ve Bağımsız Mardin Milletvekili Nurettin Yılmaz'ı birlikte kabul ederek kendileriyle bir görüşme yapmıştır. Ecevit'in Zilan ve Yılmaz ile saat 18.00'de başlayan 45 dakika süren görüşmelerinin sonunda basına bir açıklama yapılmamıştır.

DİĞER TEMASLAR

Öte yandan Başbakan Bülent Ecevit'in bağımsızlarla olan görüşmesinden sonra iki görüşme daha yaptığı bildirilmiştir. Yetkililer bu görüşmelerin çok önemli olduğunu belirterek kişi ve konu hakkında bilgi vermekten kaçınmışlardır.

IGD 3. YILINDA

İlerici Gençliğin Ulusal Merkezi Örgütü olma yolunda

3. YIL KUTLAMA GECESİ

İZMİR

Katılanlar:

Semra Özdamar
Sümeyra Çakır
Ataol Behramoğlu
Koro
IGD Tiyatrosu "Gençlik Oyunu"
Film: "Faşizme Geçit Yok"
"1 Mayıs 1977"
Folklor

Yer: FUAR SPOR VE SERGİ SALONU
Tarih: 14 Ocak 1978 - Saat: 19.30

FAŞİZME, EMPERYALİZME, ŞOVENİZME, ZAMLARA VE İŞSİZLİĞE KARŞI EYLEM VE GÜÇBİRLİĞİ İÇİN MİTİNG!

YER: Taksim Alanı
TARİH: 15 Ocak 1978
SAAT: 14.00 Saat 12'de Beşiktaş'tan yürüyüşe geçilecek.

TERTİP KOMİTESİ:

Orhan ALKAYA (DEV-SAN-DER İst. Bölge Tem.)
Hüseyin ALTUNYA (Sanatçılar Birliği Derneği Y. Kurulu Üyesi)
Şefik ASAN (İstanbul Halkevleri Koor. K. Bşk.)
Sezai ATICI (S.G.B. İstanbul Şubesi Başkanı)
Bedir AYDEMİR (Barış Derneği Y. Kurulu Üyesi)
Yüksel BİRDAL (Elektrik Müh. Od. İst. Şb. Bşk.)
Mehmet BOZ (İ.G.D. Merkez Yön. K. Üyesi)
Hüseyin DOĞAN (TÜTED İst. Şb. Y. K. Üyesi)
Salih ECER (İşçi Kültür Derneği Başkanı)
Halil ERALP (DAT-DER Başkanı)
Edip ERANIL (İstanbul DEV-GENÇ Y. K. Üyesi)
Aydoğan GÜVENÇOĞLU (TÜMAS İst. Şb. Bşk.)
Özdemir İLTER (İst. Tabip Odası Başkanı)
İlhan KANPOLAT (Maden Müh. Od. İst. Tems.)
Nuri KARACAN (TÜMÖD İst. Şubesi Başkanı)
Hasan KARAKUŞ (TÜM-DER İst. Şb. Y. K. Üyesi)
Hüseyin KIZILOCAK (D. H. K. D. Y. Kurulu Üyesi)
Engin OMACAN (Mimarlar Od. İst. Şb. Bşk).
Berla ONGER (İ. K. D. Genel Başkanı)
Mehmet ORUÇ (İst. D. D. K. D. Y. Kurulu Üyesi)
Ali Rıza SUNGUR (Harita Müh. Od. İst. Şb. Bşk.)
Erdal TALU (Metalurji Müh. Od. İst. Temsilcisi)
Ertuğrul TİĞLAY (İnşaat Müh. Od. İst. Temsilcisi)
Mustafa TOSUN (Tüm PTT Der Başkanı)
Cihan UĞURLU (Kimya Müh. Od. İst. Şb. 2 Bşk.)
Ali UZUN (TÜS-DER İstanbul Şubesi Başkanı)
Muammer VAROL (ÇİRAK-DER Başkanı)
Pervin VURAL (D. K. D Başkanı)
Nurettin YALÇIN (Mak. Müh. Od. İst. Şb. Bşk)
Salim YALÇIN (P. İ. M. Genel Yön. Kurulu Üyesi)

KOTİL

(Baştarafı 1'de)

istediğini ve bu isteğinin olumlu karşılandığını söylemiştir. Kotil İstanbul için uzun vadede metro düşünülebileceğini ancak kendisinin de Ankara Belediye Başkanı Dinçer gibi Pre Metro'yu benimsediğini bildirmiştir.

İstanbul Belediye Başkanı Kotil İstanbul Belediyesinin bir çok sorunlarla karşı karşıya olduğunu bu sorunları halletmek için bir yıl içinde çok büyük miktarda paraya ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Kotil bir gazetecinin Ecevit'ten "Ne kadar para talep ettiniz?" şeklindeki sorusunu "200 milyon lira civarında" şeklinde cevaplandırmış ve şöyle demiştir:

"İstediğimiz para Sayın Başbakan tarafından olumlu karşılandı. Bunun büyük bir kısmı zaten borçlarımıza gidecektir. 9 milyon lira işçi kıdem tazminatı ödenecektir. 45 milyon lira Müteahhitler bugün mezar dahi kazmıyorlar. Önerdiğimiz gelirler yasası çıkarıldığı takdirde devlete yük olmaktan kurtulacağımızı sanıyorum. Göreve başladığımdan bu yana çalışmalarımız daha büyük aşamalara vardı ve bu çalışmalardan da mutluyum."

Aytekin Kotil Metro ile ilgili bir soruya karşılık "Metro uzun vadedeki hedefimizdir. Ancak İstanbul'un tarihi bölümü dikkate alındığında bunun bir takım mahsurları ortaya çıkmaktadır.

Bunun için ben de kısa vadede İstanbul için Pre Metronun daha yararlı olacağı görüşüne katılıyorum" şeklinde cevap vermiştir.

İLAÇ

(Baştarafı 1'de)

işine yarayacağını belirtmiştir.

Ankara Eczacı Odası Başkanı Aksiyek İSTA muhabirinin sorularını cevaplandırırken hükümetin kısa vadeli olarak ilaç zamlarına çözüm getirebileceğini bildirmiş bunun için "Büyük ambalaj" ve "Etken madde" sistemlerinin yararlı olacağını kaydetmiştir. İlker Aksiyek ilaç fiyatlarına ambalaj maliyetinin işçiliğin ve nakliyatın etkilediğini söylemiş ve yararlanabilecek önlemleri şöyle sıralamıştır.

"Ambalaj Türkiye'de ayrı ayrı kutularda yapıldığı için büyük masrafları da beraberinde getirmektedir. Bunun yerine büyük kutularla ambalaj sistemi getirildiği takdirde hem işçilik hem de ambalaj maliyetinde düşme görülecektir. Diğer yandan piyasada birbirlerinin aynı olan ilaçlar var. Aynı etkiyi yaptıkları halde kapitalist ekonominin bir ürünü olarak ayrı adlarla piyasaya çıkarılan bu ilaçlar etken madde adıyla piyasaya sürülürse daha kolaylık olur."

İlker Aksiyek Türkiye'nin en büyük ecza deposunun Konya Selçuk'ta olduğunu ve bu depoda 15 gündür ilaç vermediğini Ankara'daki beş depoda ise ilaç kalmadığını açıklamıştır.

İTHALATTA

(Baştarafı 1'de)

lı gümrük tarife pozisyonlarından gerçekleştirilmekte olan gerçekte tahsisli mallardır. Bu nedenle de tahsisli mallar düzenlemesi gereğince yapılamamaktadır. Yeni ithalat rejiminde bu durumda dikkate alınacak asıl önemlisi yapılan ithalatın gerçek denetlemesi sağlanacaktır. Bu konuda Gümrük ve Tekel Bakanlığı ile geniş bir işbirliği yapacağız.

Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler vergi iadesi kararnamesi ve iade oranları konusunda da yeni düzenlemeye gidilmesi için önümüzdeki günlerde çalışmaların yapılacağını belirtmiş ve ihracatın geliştirilmesi için özel bir özen gösterileceğini ifade ederek şöyle demiştir:

"Dış ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesini sağlamak amacıyla bir dış ticaret kurumu oluşturulacaktır. Bu kurum devlet sektörü özel sektör ve halk sektörünün ortaklaşa yararlanabilecekleri nitelikte olacak ve gerektiğinde stoklama işleri yapacaktır."

Köprülüler "Etiketle fiyat denetimi sağlanacağına inanmıyorum. Bu alanda alınması gereken temel önlem aracı sayısının azaltılmasıdır ve ilk adım olarak tüketim maddelerinde bunu sağlamaya çalışacağız" demiştir.

31 İLİN

(Baştarafı 1'de)

den alacağı yerlerine İçişleri Bakanlığı çevrelerinde yetkin olarak tanınan kişileri getireceği öğrenilmiştir.

Ecevit hükümetinin programında belirtilen anarşinin önlenebilmesini ve devletin eski saygınlığını kazanmasını sağlamak amacıyla il yönetimlerine öncelikle önem vereceğini MC döneminde MHP ve MSP'lilerin baskısıyla atanan tüm valileri görevden alacağını belirten İçişleri Bakanlığı çevreleri Vali olarak görevlendirilecek isimler arasında Nezihi Calp Nazif Demirözlü İbrahim Önen Behçet Erem Bedri Nasıhoğlu Sami Sönmez Mustafa Gürel ve Cafer Eroğlu'nun bulunduğunu bildirmektedirler.

GÖREVDEN ALINACAK İLLER..

Üst yanda görevde alınması kesinleşen valiler arasında şu illerin valileri bulunmaktadır:

Ankara, Ağrı, Adıyaman, Amasya, Adana, Hakkari, Gümüşhane, Siirt, Mardin, Çanakkale, Sinop, Kastamonu, Balıkesir, Malatya, Urfa, Konya, Nevşehir, Erzurum, Kırklareli, İçel, Tunceli, Giresun, Elazığ, Bursa, Çankırı, Denizli, Burdur, Hatay, Diyarbakır, Maraş ve Artvin.

WALDHEIM

(Baştarafı 1'de)

da da KTFD Dışişleri Bakanı Vedat Çelik tarafından karşılanacaktır.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Waldheim saat 16'da Rum yönetimi lideri Kipriyanu ile görüşecek saat 18'de ise KTFD Başkanı Rauf Denktaş ile görüşecektir.

Bildirildiğine göre bugün ve yarın Kipriyanu ve Denktaş Waldheim onuruna davetler vereceklerdir.

Doçent

Dr. DEMİRCAN AKAN

Muayenehanesini Harbiye Halaskargazi Caddesi Poyraz Sokak No: 3 Sema Apt. Daire 1'de açmış hastalarını kabule başlamıştır.

Tel: 47 22 39

TEKZİPTİR

MHP'Lİ BAKAN GÜN SAZAK HAKKARİ'DE HALKIN SEVGİSİ İLE KARŞILANDI.

Gazetenizin 11.10.1977 tarihli 1. sayfa ve 3. sütununda neşredilen yazı doğru değildir. Tam tersine halkımızın dertlerini yerinde tespitle devlet hizmetlerini götürmek için Hakkari'ye gittim. Vali ve Belediye Başkanı ile meseleleri görüştüm. Hakkari'ye yaprak tütün bakımevi yapılması gerektiğini tespit ettim. Halka hizmet gitmesini kıskananların tertipleri halkın sevgi ve alakası ile yok olmuştur.

Gün Sazak
Gümrük ve Tekel Bakanı

BAROLAR

(Baştarafı 1'de)

men Ömer Atilla Sav'ın Faruk Erem'e karşı adaylığını koyacağı bildirilmiştir.

Genel Kurulun ikinci gününde bir konuşma yapan İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın, 141 ve 142'nci maddeler ile diğer anti-demokratik maddelerin kaldırılması için mücadele edilmesi gerektiğini bildirmiş bir başka ülkede yargılananların Uluslararası İnsan Hakları Mahkemelerine başvurma hakkının tanınmasını istemiştir.

Çağdaş Hukukçular Derneği eski Genel Başkanı Halit Çelenk'de bir konuşma yaparak, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulmasına izin verilmemesi gerektiğini söylemiştir.

Genel Kurul'da bugün bir tek Başkan ile Yönetim Kurulu'nun beş üyesi için seçim yapılacağı bildirilmiştir.

MC DÖNEMİNDEKİ ÇAY-KUR YÖNETİCİLERİNDEN HESAP SORULMASI İSTENDİ

FAİK BAKKOĞLU bildiriyor.

RİZE – 3. MC'nin yanlış politika uygulaması yüzünden her sene denize dökülen Çay'ın bu sene daha da artacağını ileri süren Rize Ziraat Odası 2. Başkanı Cavit Özgü ÇAY-KUR yetkililerinden hesap sorulmasını istemiş Tekel'in ÇAY-KUR'a verdiği para ile Avrupa tekelci sermayesine "Peşkeş" çekildiğini de belirterek "1973 yılında 8 bin ton çay denize dökülürken 1977 yılında 40 bin ton çay imha edilecektir." demiştir.

ÇAY-KUR eski Yönetim Kurulu üyesi Tahsin Tekeli'nin "1977 yılında yüzde 70 kalitesiz çay üretildi. Bu nedenle 40 bin ton çay imha edilmek zorunda kaldı" şeklindeki iddialarını cevaplandıran Rize Ziraat odası 2. Başkanı Cavit Özgü Tekeli hakkında Cumhuriyet savcılarının harekete geçmesini istemiş soruşturma açılmazsa Ziraat Odası olarak Mahkeme de hesap soracaklarını söylemiştir.

Bölgede üretilen çayın ÇAY-KUR eski Yönetim Kurulu üyesi Tahsin Tekeli'nin iddiasının aksine fabrikaların kapasite eksikliğinden denize dökülmek zorunda kaldığını da ileri süren Cavit Özgü açıklamasında daha sonra özetle şunları söylemiştir:

"Hala gelişen çay tarımının sanayiye dönük olacak yönetilmesi için ÇAY-KUR teşkilatı kurulmuştur. Tekel Bakanlığı'nın temsilen 3 yıl görev yapan Tekeli görevini yapmak şöyle dursun devlet teşekkülünün gelişmesi için tahsis edilen sermayenin büyük bir kısmını çay satışıyla Avrupa'nın tekelci sermayesine peşkeş çekilmiştir. Bunun sonucudur ki 1973 yılında 8 bin ton olan çay imhası 1974 ve 1975 yılında 10 bin tona 1976 yılında 23 bin tona 1977 yılında ise 40 bin tona yükselmiştir. Gerek önlem alınmazsa bu sene daha fazla çay denize dökülmek durumunda kalacaktır"

Öte yandan Rize ÇAY-KUR Genel Müdürlüğü yetkilileri de bir açıklama yaparak bölgede çay Eksper okulunun açılması için girişimlere başlandığını ve ÇAY-KUR'daki Eksperlerin değişeceğini söylemişlerdir.

Kıbrıs Türk Federe Devletindeki grevler yaygınlaşıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ – Kıbrıs Türk Federe Devleti bölgesindeki grevlerin giderek yaygınlaştığı ve tüm toplum kesimlerini kapsamaya başlamıştır. Posta memurları okullardaki müstahdem memur ve öğretmenlerden sonra Kıbrıs Türk Sanayii İşletmeleri Holding'e bağlı tüm fabrika ve işyerlerinde çalışan işçiler de greve gitmişlerdir.

Sermaye kesimi, halkın daha fakir yaşamaya alışmasını istiyor

- Türkiye Odalar Birliği tarafından düzenlenen açık oturumda, ekonomide kemerleri sıkma politikası istendi

İSTA (İSTANBUL) – Türkiye Odalar Birliği tarafından düzenlenen "Ödemeler Dengesi Sorunları" konulu açık oturumda içinde bulunduğumuz döviz bunalımının sanayiinin yapısından kaynaklandığı belirtilerek, bunalımı aşmak için kemerleri sıkma politikası ve halkın daha fakir yaşamaya alışması istenmiştir.

Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları tarafından düzenlenen ve Birlik Yönetim Kurulu Başkanvekili Şaban Gazioğlu'nun yaptığı konuşma ile açılan tartışmalı toplantıda ödemeler dengesi sorunları tartışılmıştır.

Toplantının ilk konuşmasını yapan Dr. Rıza Kandiller Türkiye'nin 1977'de 820 milyar liralık milli gelir oluşturduğunu bunun 31 milyarlık kısmının ihraç ettiğini geri kalanı ise yurt içinde tükettiğini belirterek ülkenin tüketim toplumu yapısına sahip olduğunu söylemiştir.

Eskişehir Sanayi Odası Başkanı Mümtaz Zeytinoğlu ise içinde bulunduğumuz bunalımın, Kıbrıs ve Silah Ambargosu gibi olaylara bağlanmasının yanlış olduğunu söylemiş "Döviz bunalımına bugüne kadar uyguladığımız Mirasyedi politikası neden oldu" demiştir. Zeytinoğlu bunalımı azaltabilmek için "Kemerleri sıkma politikası"nın uygulanmasını önermiş, halkın daha da fakir yaşamaya alışmasını istemiştir.

ÖZKAN MERT'İN ŞİİRLERİ

(Baştarafı 8'inci sayfada)

larla uzayan söyleyiş bu. Ve şiirler bazı kere, çarpıcı, beklenmedik sonlarla vurgulanıyor: "Ve birden dönüp dünyaya yüzümü/Diyorum ki arkadaş:/Yaşarsa/Havaya sıkılı/ Bir yumruk gibi/Yaşamalı insan" (Hayatımızda) Bir başka şiirinin şu bitiş dizeleri, sadece o dönem toplumcu şiiri bakımından değil, bugün de içinde olmak üzere tüm toplumcu şiirimizde, yeni, özgün bir söyleyiştir: "Yürüyorum/Yürüyorum/Yürüyorum/ dünyayı protesto ediyorum". (Kahraman Kalbim) adını taşıyan destansı soluklu bu şiirde, ırmaksı söyleyişler, sonunda bir denize dökülüyor sanki, "dünyayı protesto ediyorum" dizesiyle... Böylesine özgün, toparlayıcı bir bitiş bu.

Bir gün Özkan Mert'in şiirleri üzerinde uzun uzun durulacak, yukarıda belirttiğim gibi. Çünkü taze, özgün ve her zaman değer taşıyacak çok şeyler var onun şiirlerinde. 1970'e doğru siyasal hareketin kitleleşmesi sırasında bir şair olarak kılın çizgiyi koruyamaması, üstelik de yanlış bir sol klişe savrulmasının bu özgün şiiri nasıl yıprattığı, şematikleştirdiği de saptanacak zorunlu olarak. "Elbet Bir gün Umutlar Alaha Dökülecek" adlı şiir; yüreğin özgün ve bazan dizginsiz fışkırmalarıyla gelen dizelerin, düşünce kalıplarına, hele de yanlış bir yaklaşımın kalıplarına oturtulduğunda, şiirin nasıl şematikleşeceğinin, değerini, canlılığını yitireceğinin tipik bir örneği.

Özkan Mert'in, toplatılan kitabındaki ve daha sonra yayınlanan bir kaç şiirini, belki kitabına almadığı ilk şiirlerinden bir seçmeyi de katacak yeniden yayınlanmasını bekliyorum. 1950 sonrası toplumcu şiirimizin değerlendirilmesinde önemli bir kaynak niteliğinin yanısıra, taşıdığı pek çok güzellikler, özgünlükler, yani arkadaşlar için de destekleyici, yüreklendirici yüreklendirici bir kitap olacak bu...

Yakıt yokluğu nedeniyle şehir hatlarında kömürlü vapurlar kullanılıyor

İSTANBUL (A.A.) Denizcilik Bankası Şehir Hatları İşletmesi vapurlarında kullanılan yakıt stokunun azalması yüzünden kömürle çalışan vapurlar devreye sokulmuş ve bazı hatlardaki seferlerde yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Denizcilik Bankası Şehir Hatları İşletmesi ilgililerinden alınan bilgiye göre İstanbul'da son günlerde baş gösteren yakıt sıkıntısı ve şehir hatları vapurlarında kullanılan yakıt stokunun azalması nedeni ile bazı tasarruflar yapılmıştır.

Yetkililer şehir hatları vapurlarının normal seferlerini sürdürdüğünü tüm gemilerin işler durumda olduğunu bildirmişler ancak tasarruf sağlamak amacı ile kömürle işleyen gemilerin Üsküdar-Eminönü ve Eminönü Boğaz hattında sefere konulduğu açıklamışlardır.

Ayrıca aynı neden ile Karaköy-Haydarpaşa, Karaköy seferlerinde de yeni bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre Karaköy'den Kadıköy'e kalkan gemiler genellikle Haydarpaşa'ya da uğradıktan sonra Kadıköy'e gitmektedir. Kadıköy'den köprüye dönüş yapan vapurlarda Haydarpaşa'ya uğramaktadır.

D. B. Şehir Hatları İşletmesi yetkilileri yolcu trafiğinin yoğun olduğu saatlerde de gerekli tedbirlerin alındığını belirtmişlerdir.

Eğitim Enstitülerinde tatil süresi yeniden saptandı

İZMİR – (A.A.) – Öğretime geç başlayan Eğitim Enstitülerinin sömestre tatili süresi Milli Eğitim Bakanlığınca yeniden tespit edilmiştir.

Bu konuda İzmir Eğitim Enstitüsüne gönderilen Bakanlık tamiminde üç yıllık Eğitim Enstitüleri 1. yarı yıl derslerinin 22 Mart Çarşamba akşamı kesileceği ve 23 Mart ile 3 Nisan arasının sömestr tatili olarak tespit edildiği bildirilmiştir.

Öte yandan normal olarak Haziran'ın ilk haftası için der ders yılı tamamlanan Eğitim Enstitülerinde 1977/78 öğrenim yılı sonu 7 Temmuz olarak belirlenmiştir. Eğitim Enstitülerinde yıl sonu sınavlarının ise 10 Temmuz'da başlayacağı öğrenilmiştir.

Son uygulama ile Eğitim Enstitülerinde 21 gün olarak belirlenen sömestr tatili 10 güne indirilmiştir.

Gümrük Damga Resmi' nin yükseltilmesi yüzde 15 oranında fiyat artışına neden oldu

İSTANBUL (ABC) – Gümrük Damga Resmi'nin yüzde 10'dan yüzde 25'e yükseltilmesi, ithal mallarında 1978 yılı başında yüzde 15'lik bir fiyat artışına neden olmuştur.

5 Haziran seçimlerinden sonra işbaşına getirilen İkinci Koalisyon Hükümeti'nin altı aylık çalışma devresinde çıkan tek kanun ile Bakanlar Kurulu yetkisini kullanamadığından ithal mallarında yüzde 15'lik fiyat artışı meydana gelmiştir.

Gümrük Damga Resmi için 10 yıldan beri uygulanmakta olan indirimli ithalin süresi 29 Aralık 1977 günü sona ermiştir. Bakanlar Kurulu ise 2100 sayılı kanunla yetkisinin yenilenmesine rağmen tatbikata yön verecek bir kararname çıkarmadığından Damga Resmi yüzde 10'dan yüzde 25'e çıkarılmıştır.

Geçmiş hükümetin kararnameyi unutup mu, yoksa hazine gelirini artırmak için mi, bu yola gittiği ithalatçılar arasında tartışma konusu olurken bu şekliyle AET ülkelerinde yüzde 9'a kadar düşen, diğer anlaşmalı ülkelerde yüzde 10 olarak uygulanan Gümrük Damga Resmi, 1978 başından itibaren yüzde 25 olarak uygulamaya konulmuştur.

Politika'da SANAT-EDEBİYAT

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

1976-1977 TİYATRO DÖNEMİNE GENEL BİR BAKIŞ

İlerici tiyatrolar tüm baskılara karşı direndiler

Mustafa BALEL

TV VE TİYATRO

Günden güne yaygınlaşan TV'nin etkileyemediği tek alan kuşkusuz ki tiyatro oldu geçtiğimiz yılda da. Kilit noktalarına MC partizanlarının yerleştirildiği TRT tabancalı, bombalı, soygunlu, karateli filmlere ilgi gösterip kısıtlı yayın sürelerini nitelikli yapımlardan uzak tutmayı ustalıkla becerirken, niteliksiz ve saçma, kitle eğitimine hiç bir katkıda bulunmayan birkaç sözde oyunun dışında tiyatroyu dışlaması nedeniyle sinema seyircisini büyük bir ölçüde etkileyen TV'nin tiyatro seyircisini etkileyemediğini görüyoruz.

SEYİRCİ VE TİYATRO

Tiyatro seyircisinin, tüm güçlüklere, fiat artışları, trafik vb... -karşın, geride bıraktığımız yılda da büyük bir özveriyle tiyatro salonlarını doldurduğunu gördük.

Bir yerden bir yere gidiş dönüşün bile iki kişiye en azından 20-25 lira gibi bir yol parası ve 3-4 saat gibi önemli zamana patladığı ülkemizde seyirciyi, yaşam koşullarının güçlüğü altında kendilerine kalan çok kısıtlı zamanlarını, dinlenmelerini, sıcak yuvalarını bir köşeye iterek tiyatro salonlarına çeken şey neydi?

NEDEN TİYATRO?

Konuya bu açıdan yaklaştığımızda üç ana değişkeyle karşılaşıyoruz. Birincisi, TV'nin belli bir yapıya sahip tiyatro seyircilerinin gereksinimlerini giderecek, onların tiyatroya susamışlığını kamçılamak, gerçekçi, toplumsal içerikli, özü ve kurgusu sağlam, nitelikli oyunlar vermeyişi. İkincisi, burjuvazinin borazanı durumunda olan bir iki tiyatro dışında, tiyatroların sorumluluklarının bilincinde, üstlendikleri görevin yükümlülüğünü kavrayarak, her türlü güçlüğe göğüs gererek, seyirciyi salonlara çekecek gerçek başarıyı gösterme gibi kutlanacak bir çalışma sürdürmeleri. Bir üçüncü öge ise günden güne tiyatro seyircisi sayısındaki nicel sıçrama.

İÇERİK AÇISINDAN 1977' DE TİYATRO

1977 tiyatrosuna genel bir göz attığımızda içerik açısından ülkemizin içerisinde bulunduğu sorunlarla sıkı bir ilişki ve koşutluk durumuyla karşılaşıyoruz. Bundan da tiyatro seyircisinin genel yapısını kavrama olanağı buluyoruz. Geride bıraktığımız 1977 yılında da toplumsal içerikli, sınıf çelişki ve savaşımının ağır bastığı oyunların ilgiyle karşılandığı, buna karşılık, burjuva sanatında bir gerileme görüldüğü gözlemlenmiştir.

BURJUVA TİYATROSUNUN DURUMU

Ülke ve dünya koşulları gereği, toplum sorunlarına yönelik, yığınların mutluluğu yolunda düşüncelerin kıvılcımlarının kök salmasına ve uygulamaya konulmasına yardımcı olacak nitelikteki sınıfsal çelişkilere, ve işçi sınıfı bilinci doğrultusunda sorunlara çözüm arayan yapıtlarda hızlı bir ilerleme kaydedilirken, burjuva yazar ve sanatçıların yapıtlarına karşı ilginin günden güne azaldığı, bir tür tiyatrolarda bir gerileme olduğu gerçeğine de dokunmak gerekir.

Egemen güçlerin sözcülüğünü yapan, sınıflarını bu öğelere dayamış, onlardan destek ve arka gören tiyatrolar, toplumsal çalkalanmanın ve çağdaş gelişimlerin ötesinde kimi burjuva ve küçük burjuvaların eğlendirilmesi, sürekli bir gerileme döneminde olduklarını somut bir biçimde gösterdiler geçtiğimiz yılda.

BASKI, ENGELLEME VE TİYATRO

Sömürü çevreleri, her gün biraz daha gelişip kökleşen toplumsal değişiklikleri ve bunun sonucu olarak çığ gibi büyüyen düşünsel gelişmeyi görerek paniğe kapıldılar, geride bıraktığımız yılda da. Düzenlerini yürürlükte tutmak, sömürü mekanizmalarının işlerliğini sürdürmek için hırçınlıklarını son derece arttırıp, kendi çıkarlarına ters düşen her şeye, her olguya, her kişiye olduğu gibi sanata ve bu arada tiyatroya da saldırılarını sürdürdüler dolaylı olarak.

MC, iktidarının kanatları altında palazlanma çabası içerisinde, bir takım çevreler ve gruplar kollarını tiyatroya da uzattılar. Kilit noktalarındaki adamları aracılığıyla gezici tiyatrolara oynama izni vermediler. Tiyatroyu kentlere, kasabalara sokmadılar ya da salon sahiplerini baskı altında tutarak, çeşitli yollardan zincirleme bir engelleme kampanyası sürdürdüler. Kimi tiyatrolar bombalanıp, kimi tiyatroların camları kırıldı.

İGD Tiyatrosu grev yerlerinde etkinliğini sürdürdü...

"Düğün yada Davul" Antalya Festivali' nde...

TİYATRO VE NAZIM HİKMET

Geride bıraktığımız 1977 yılında tiyatrolarımız, gerek oyunları gerekse şiirlerinden uygulanan sahne çalışmalarıyla Nazım Hikmet'e geniş yer verdiler. Geride bıraktığımız yıla gelecek yıllardaki Nazım'a yaklaşmaya, onunla bütünleşmeye bir geçiş dönemi gözüyle baksak yanlış olmaz kanısındayız. Şehir Tiyatroları'nda, Fatih ve Üsküdar'da, "Sabahat" ve "Ferhat İle Şirin" gibi oyunları sergilenen büyük ustanın bu arada şiirlerinden sahneye uyarlamalar oldu. Genço Erkal'ın yurt içinde olduğu kadar yurt dışındaki seyircilerce de ilgiyle karşılanan "Kerem Gibi" si bunun güzel bir örneği. Ayrıca şimdilerde hazırlık çalışmaları sürdürülen, Ergin Orbey'in yönetip Zeliha Berksoy'un görüntülediği ve seslendirdiği, diyalarını İsa Çelik'in hazırladığı "Taranta Babu'ya Mektuplar" da büyük ustanın kitlelere görüntüsel olarak ulaşmasını sağlayacak bir başka örnek oluyor. Bu arada Fatih Tiyatrosu yeni dönem oyunlarına yine Nazım'dan "Yolcu"yu kattılar.

TİYATRO VE ÇOCUK

Son zamanlarda sanatın her dalında olduğu gibi tiyatroda da çocuk gerçeği görülerek onlar için çalışmalar-yeterli bile olmasa-yapılmaya başlandı. Bu konuya en çok el atan da yine Şehir Tiyatroları oldu kuşkusuz. Geride bıraktığımız yılda dört şehir tiyatrosunda, dört çocuk oyunu sergilendi. Harbiye'de daha önce Taner Barlas'ın yönettiği Samet Behrengi'nin aynı adlı yapıtından uyarlanan "Bir Şeftali Bin Şeftali" Argun Kınal yönetti. Fatih'te Müjdat Gezen'in yazıp yönettiği "Palyaço", "Üsküdar'da Taner Barlas'ın yazıp yönettiği ve canlandırdığı sözsüz oyun "Birlikten Kuvvet Doğar", Kadıköy'de Yalçın Akçay'ın yazıp yönettiği "Karagöz ile Sihirbaz" bu dört oyunu oluşturuyordu.

"GECELER" VE TİYATRO

Son zamanlarda toplumdaki uyanışın doğal sonucu olarak düzenlenen gecelerde de tiyatro gösterileri yer almaya başladı. Daha önceleri müzik ve şiirin basat olduğu bu gecelerde tiyatronun günden güne yerleştiğini görmekteyiz. İGD Tiyatrosu geçtiğimiz yıl gecelerde ve grev yerlerinde gösteriler düzenleyen grupların başında yer aldı.

ŞEHİR TİYATROLARI

1976-1977 oyun döneminde, merkezi yönetimden, yerinde yönetim düzenine geçen İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları'nda olumlu gelişmeler görüldü.

Geride bıraktığımız koca yılın en etkin tiyatro çalışmaları, böylece Şehir Tiyatroları'nda sergilendi. Buna biz deyim yerindeyse, Şehir Tiyatroları'nda bir yeniden doğuş da diyebiliriz.

Beş semtteki, beş tiyatronun başında bulunan sanat yönetmenleri repertuvar seçmekte özgür davranarak seçkin yapıtlar ortaya koydular. Nitekim olarak bir gelişme sağlayan Şehir Tiyatroları'nda yerinden yönetime geçişle birlikte oyun sayısındaki artışlarda nicel bir sıçrama da dikkatleri çekmiş aldu. Merkezi yönetim döneminde 10 oyun sergilenirken, yerinden yöneme geçişle birlikte bu sayının 20'ye yükseldiğini gördüğümüz Şehir Tiyatroları, 1977 yılında birer kültür merkezi niteliği de kazandı. Şehir Tiyatroları salonlarında çeşitli açık oturumlar, özel gösteriler, sanat ve müzik geceleri düzenlendi.

● FATİH TİYATROSU

Fatih Tiyatrosu'nda oynanan "Kısasa Kısas", tekelci kapitalizmin doğuşuyla batan küçük sermayeyi sergileyen, ilginç bir yapıt oldu. Sermaye-bürokrasi ilişkisinin sergilendiği "Sabahat" ise yıl içinde en etkin tiyatrolardan biri durumunda olan Fatih Tiyatrosu'nun seyirci toplayan başarılı oyunlarından biriydi. Haşmet Zeybek'in yazıp Hamit Alınlı'nın yönettiği "Düğün Ya da Davul", müziği, uygulamasıyla kırsal kesimde başlık sorununu içeren bir seyirlik oyun niteliğindeydi. Tiyatroda yeni bir uygulamayla Taner Barlas'ın sahneye koyduğu "Sırtımızdakiler" sözsüz tiyatronun ilginç örneği olarak dikkat çeken oyunlar arasında yer aldı.

● HARBİYE TİYATROSU

Harbiye Tiyatrosu'nda da geride bıraktığımız yılda yine beş oyun sahnelendi. Nüvit Özdoğru, Eric Bentley'den "Holivut Dosyası" ve "Kalkınma Planı" adlı bir oyunu, Rauf Altınok, Aziz Nesin'in "Demokrasi Gemisi" ni, Burçin Oralоğlu, Turan Oflazoğlu'nun "Gardiyan" ını, Engin Gürmen de Ülker Köksal'ın "Sacide" sini yönetti.

● ÜSKÜDAR TİYATROSU

Üsküdar Tiyatrosu da yine beş başarılı oyunla 1977 yılında seyircilerine perdelerini açık tuttu. Fatih Tiyatrosu gibi Şehir Tiyatroları içerisinde en etkin yapıya sahip olduğunu gözlemlediğimiz Üsküdar Tiyatrosu'nda, Nazım Hikmet'in "Ferhat ile Şirin"i ile Orhan Kemal'in "Kardeş Payı" nı Başar Sabuncu sahneye koydu. Ergin Orbey Bertolt Brecht'in "Şvayk Hitlere Karşı" adlı oyununu, Aysin Candan, hikayeci ve oyun yazarı Nezihe Meriç'in "Sular Aydınlanıyordu" adlı yapıtını, Cüneyt Türel ise Sean ,Casey'in "Kırmızı Güller'"ini sahneye koydular.

● KADIKÖY TİYATROSU

Zihni Küçümen'in başında bulunduğu Kadıköy Tiyatrosu, başta Savaş Dinçel'in sahneye koyduğu, "Suçsuzlar" olmak üzere 1977 yılında dört oyun sundu seyircilerine.

Howart Fast'ın "Sacco ile Vanzetti'nin Çilesi" adlı romanından sahneye uyarlanan "Suçsuzlar" gerekli ilgiyi görmemesine karşın, yılın en başarılı, en etkin oyunlarından biri oldu diyebilirim. Ayrıca geçtiğimiz yıl kaybettiğimiz tiyatro sanatçısı ve oyun yazarı Güner Sümer'in "Bozuk Düzen"'i yıllar sonra Kadıköy Tiyatrosu'nda sahnelendi. Çetin Altan'ın "Islıkçı" sını Zihni Küçümen ve Orhan İyiler'in "Yitik Köpek" ini de Ersan Uysal sahneye koydular.

● TEPEBAŞI TİYATROSU

Beklan Algan'ın başında bulunduğu Tepebaşı Tiyatrosu Bertolt Brecht'in "Cesaret Ana ve Çocukları" ile Shekspeare'in "Cresside" adlı oyunları prova edildiği halde 1976-1977 oyun döneminde oyunlar sergilenemedi. Tiyatro "Cesaret Ana ve Çocukları" nı ancak 1977-1978 döneminde sahneleme olanağı bulabildi.

ÖZEL TİYATROLAR

● DOSTLAR TİYATROSU

Özel tiyatrolar arasında son yıllarda sergiledikleri anti-faşist ve işçi sınıfı savaşımı doğrultusunda yapıtlarla dikkatleri çeken, bilinç düzeyleri her geçen gün biraz daha ilerleyen tiyatro seyircisinin gerisinde kalmamak için yoğun bir çaba harcayan "Dostlar Tiyatrosu", geride bıraktığımız yılda da nitelikli oyunlar sundu. Bulgar Devriminin öncüsü Dimitrof'un yaşam öyküsünden kaynaklanan "Gün Dönerken", "Dostlar"ın geçtiğimiz yıl kendisinden en çok söz ettiren başarılı çalışmasıydı. Genco Erkal'ın ustalıklı oyunu, Dimitrof'u çağrıştıran tipine baskın çıktı. Zeliha Berksoy'un taverna şarkıcısı rolünde geçişl i aktarması "Gün Dönerken" i sağlam tabana oturtan ögelerden biriydi. Nazım Hikmet'in şiirlerinden uyarladığı sahne çalışması "Kerem Gibi" ile, yine tiyatro seyircisi uzunca bir süre Genco'yu alkışlama olanağı buldu. Steinbeck'in "Bitmeyen Kavgası" ve "Sabotaj Oyunu"da yılın ilginç oyunları arasındaydı.

● BİRLİK SAHNESİ

Birlik Sahnesi repertuvarının dar olmasına karşın, içerik açısından yüklü bir yıl geçirdi. Bertolt Brecht'in "Sezuan' ın İyi İnsanı" ve Vasıf Öngören'in "Zengin Mutfağı" 1976-77 oyun döneminin en önemli oyunları arasındaydı. Meral Taygun "Sezuan'ın İyi İnsanı" nda oldukça başarılıydı.

● ANKARA SANAT TİYATROSU (AST)

Ankara Sanat Tiyatrosu (AST) geçtiğimiz dönemde tutarlı çizgisini sürdürdü. "Aladağlı Miho", "Nereye Payidar" gibi oyunlar turnelerde sergilenirken, Ömer Polat'ın yazdığı Raha Cabbar'ın yönettiği "804 İşçi" ve "1871 Paris Komünü" adlı oyunlar ilgiyle izlendi.

● ANKARA ÇAĞDAŞ SAHNE

Ankara Çağdaş Sahne'de "Grev" oyunu geçtiğimiz dönem de sergilenmeye devam etti. Gladkov'un romanından oyunlaştırılan "Çimento" Çağdaş Sahne'nin sunduğu oyunlar arasındaydı.

"Komün Günleri"

Fadıl GARAN

SONUÇ

Tüm bunlara karşın genelde 1977 tiyatrosu'nu bir bütün olarak ele aldığımızda, yer yer iyi niyetli olumlu çalışmaların yanında, bir durağanlık ve yerinde sayışın egemen olduğunu görüyoruz. Yine aynı genellemeden yola çıkarak sahnelerimizin toplumsal yapıdaki hızlı değişimin yol açtığı hızlı bilinçlenmenin bir hayli gerisinde kalma gibi bir olasılıkla karşı karşıya bulunduğu kanısına varmak için fazla karamsar olmaya gerek yok kanımızca.

1977'nin sonlarında tiyatro dünyası sevilen bir sanatçısını Fadıl Garan'ı yitirdi. Fadıl Garan Türk tiyatrosuna uzun yıllar hizmet etmiş iyi bir sanatçı, dürüst bir insandı. Fadıl Garan sahneye ilk kez Moskova'da Nazım Hikmet'in önerisiyle çıkmış ve 50 yıldan fazla süredir sanat yaşamını başarıyla sürdürmüştü. Fadıl Garan en son, Dostlar Tiyatrosu'nun sahneye koyduğu "Bitmeyen Kavga" da oynamıştı.

DÜŞÜNCELER

ATAOL BEHRAMOĞLU

Özkan Mert'in şiirleri

Bir gün 1960 sonrasında yazılan toplumcu şiir üstüne doğru, dürüst bir araştırma yapılırsa, Özkan Mert'in şiirleri burada önemli bir yer alacaktır.

Özkan Mert'in bir şiir kitabı olduğunu çok kişi bilmez. Bugünün çok genç şairleri de onu pek iyi tanımazlar belki. Çünkü sanırım 1963 yılında çıkardığı şiir kitabının çıkmasıyla toplatılması bir oldu. Özkan Mert bizim kuşaktan şiir kitabı toplatılan ilk şairdir. (1970 öncesinde Metin Demirtaş bir şiirinden ötürü hapis yattı. 70 sonrasında da Nihat Behram'ın şiir kitabı yasaklandı ve Nihat Behram 12 Mart döneminin tutuklularından biri olarak hapisteyken, kitabından ötürü de yargılandı.)

Kitaplığımı karıştırırken Özkan'ın kitabı geçti elime. Bu minicik (7 şiirlik) kitabı bir solukta okudum yeniden ve 1960 sonrasında yaşadığımız taze coşkuların çarpıntısını eldeğmemişliğini, içtenliğini yeniden duydum yüreğimde. O yılların ilk gençliğimizin Ankara'sını düşledim. Özkan'ın Rüzgarlı Sokağın oralarda bir yerde kitabını bastırışı, kitapların paketlerini sırtında taşıyışı. Ve çok kısa bir süre sonra doğru dürüst dağıtımı bile yapılmadan kitabın toplatılışı... Bütün bunlar geldi gözlerimin önüne.

Özkan Mert toplumcu oluşunun öncesindeki dönemde de ilginç bir şairdi. Gözüpek imgeleri, hırçın bir yaşama sevgisiyle dolu, taşralı güzel, sarsıcı söyleyişleri vardı. 1960'larda İzmir'den geçtiğimde, Eşrefpaşa'daki evlerinde onu bulmuş, açık hava kahvelerinde oturup şiir üstüne yaşam üstüne konuşmuştuk. O sıralarda henüz toplumcu şiire yönelmiştik ikimizde. Ama bizi birleştiren şey, şiirlerimizde ortak olan bir şey, o dönemin biçimci, durağan şiirine karşı duyduğumuz tepki, çarpıntılı, hırçın yaşama sevgimizdi. Sonra, 1965'e doğru, hemen hemen aynı dönemde, şiirimiz toplumcu bir yöneliş kazandı. Ve diyebilirim ki, gerek Özkan için, gerek benim için daha önce yazdığımız şiirlerin yadsınması demek olmadı bu. Çünkü, daha önceki, ergenlik ve ilk gençlik dönemi şiirlerimizdeki dizginsiz, hırçın, çarpıntılı çoşkulu bir şeyler, bizi yeni bir şiire hazırlıyordu. Toplumcu düşüncenin bilinç haline gelişi, şiirimizin ufkunu genişletti, yönelişini somutladı, yoksa (bazı başka arkadaşlarda olduğu gibi) onu kökünden değişmesi olmadı.

Özkan'ın küçücük kitabında, 60 sonrası toplumcu şiirin en belirgin bir özelliği nabız gibi atıyor: Yaşama sevgisi, "Ne güzeldir yaşamak Bir ırmak gibi çağlınca Dağların üzerinde yürümek/Bulutlara değdirmek başımızı Sıcacık ak bir somun/Koltuğumuzun altında Kırlara çıkmak/Karışmak insanların arasına/Milyonların arasına" (Diren Ey Kalbim). Bir başka şiirinde şu dizelerle anlatıyor yine o el değmemiş, delikanlı yaşama sevincini: "Şubat 1969 kış/Berrak güneşli hava/Bir paket cigaram Ve güzeldüşlerim var dünyadan/Duvar dibinde yanan/Bir kağıt parçası gibi içimde sevda.." (Hayatımızdan) Aynı şiirde, şu özetlemeyi yapmak gereğini duyuyor bir yerde: "Bir şey var anlatmak istediğim: Hayat:"... Neden bu kadar çok girmiştir bu "hayat" sözcüğü, 60 sonrası toplumcu şairlerinin sözlüğüne. Bunun bir nedeni, o dönemin etkin şiir akımı olarak sunulan 2. yeni-nin, hayatı söz olarak da, kavram olarak da, şiirin dışına itmiş oluşu, ölü bir şiir dünyası içinde dönüp durmasıdır. Bir başka neden de, gerçekten, alabildiğine yaşamamızdır, o yılların çarpıntılı, taze duygularla dolu Türkiye'sinde. Mitinglerin, aşkların, tutuklanmaların, alıp başını gitme duygularının hüzünlerin çoşkuların alabildiğine iç içe geçtiği o benzersiz günlerin damgasını taşır 60 sonrasının toplumcu şiiri. Ve Özkan Mert' in şiirleri, o dönemin, o yaklaşımın en belirgin, öncü ve değerli örnekleri arasındadır.

"Kuracağız Her Şeyi Yeniden" adını taşıyan kitapçıktaki şiirlerde, Özkan'ın önemli özelliklerinden birini, şiirleri bu okuyuşumda daha somut gördüm. Destansı bir soluğu var Özkan'ın. Alabildiğine söyleme tutkusu. Fakat mekanik çoğaltmalarla değil, coşku patlamalarıyla, yan çağrışım -

(Devamı say. 7'de)

İsa Çelik' in "Nazım Hikmet" sergisi GSD' de ilgiyle izleniyor

Fotografikler : İsa ÇELİK

Nazım Hikmet'in portrelerinden Türkiye'de ilk kez gerçekleştirilen fotoğraf sergisi büyük ilgi çekiyor. İsa Çelik'in fotografik çalışmalarından oluşan sergi Görsel Sanatlar Merkezi'nde izleniyor. İsa Çelik'in Nazım Hikmet'in portre çalışmalarını içeren 18 fotoğraftan oluşan sergi 20 Ocak tarihine kadar Görsel Sanatlar Merkezi'nde açık kalacak. Daha sonra fotoğraf sergisi "Taranta Babu'ya Mektuplar" oyununun oynanması dolayısıyla Üsküdar Şehir Tiyatrosu'na taşınacak. Sergi burada da 20 Şubat tarihine kadar izlenebilecek.